

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Katedra fyzikální chemie

MINIMUM PODNIKATELE

TOMÁŠ SÝKORA, JAROSLAV HAVELKA, JAROSLAV ZLÁMAL,
MARTIN JÁRA, JANA BELLOVÁ
Učební texty pro distanční studium

Olomouc, 2013

Obsah

1 Podnikání	1
1.1 Co je podnikání	2
1.2 Typy podnikání	3
1.3 Cíle podnikání	4
1.4 Podnikatelský záměr	7
2 Podnikatel	15
2.1 Kdo je podnikatel	16
2.2 Osobnost podnikatele	19
2.3 Předpoklady úspěšného podnikatele	22
2.4 Podnikatel versus zaměstnanecký poměr	23
2.5 Typy podnikatelů	25
3 Podnik	29
3.1 Co je podnik	30
3.2 Členění podniků	31
3.3 Pojem firma	35
4 Legislativní požadavky na podnikatele pro zahájení podnikání	39
4.1 Základní legislativní požadavky při zahájení podnikání	40
4.2 Volba právní formy podnikání	41
4.3 Povinnosti podnikatele při prodeji	46
5 Živnosti	57
5.1 Jak je definována živnost	58
5.2 Překážky provozování živnosti	58
5.3 Zvláštní podmínky provozování živnosti	59
5.4 Druhy živností	60
5.5 Provozování živnosti průmyslovým způsobem	65
5.6 Ukončení živnostenského oprávnění	66
5.7 Jednání s živnostenským úřadem	68
6 Obchodní společnosti a družstvo	73
6.1 Veřejná obchodní společnost	74
6.2 Komanditní společnost	75
6.3 Společnost s ručením omezeným	75
6.4 Akciová společnost	77
6.5 Družstvo	78
7 Zahájení podnikatelské činnosti a registrační povinnosti	85
7.1 Náležitosti nutné pro zahájení podnikatelské činnosti	86
7.2 Nové formy prodeje, uzavírání distančních kupních smluv	91
8 Rady, doporučení, kontakty	99
8.1 Management malé firmy	100
8.2 Základy řízení lidských zdrojů pro podnikatele, jednání s lidmi	102
8.3 Důležité pojmy a jejich vysvětlení z finančního řízení	104
8.4 Podpora podnikání	108

A Podnikatelský záměr/projekt	117
A.1 Co by měl minimálně obsahovat podnikatelský záměr a proč	117
A.2 Jak začít podnikat	120
B Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky	123
Použitá a doporučená literatura	125
Klíč	127
Seznam cvičení	136
Správné odpovědi k autotestům	138
Seznam symbolů	146

Úvod

Vážený čtenáři,

dostáváte k dispozici publikaci, která je určena k e-learningovému studiu předmětu Minimum podnikatele. Je úvodem do značně rozsáhlé problematiky, neboť podnikání vyžaduje rozsáhlé ekonomické a právní znalosti, o nichž by se daly napsat daleko rozsáhlejší učebnice. Tato publikace poskytuje základní přehled. Je psána poněkud odlišným způsobem než jsou klasické učebnice, je určena pro možnosti samostudia. K tomu několik organizačních pokynů:

- Každá lekce má hned v úvodu stanovenou MOTIVACI, cíle, kterých byste měli studiem dosáhnout. Při ukončení studia každé lekce se k nim vždy vraťte a ověřte si, zda jste cíle splnili, zda předloženou tematiku znáte. Své znalosti si ověřte také pomocí KONTROLNÍCH OTÁZEK, které jsou uvedeny vždy na závěr každé lekce.
- Lekce obsahují tzv. ÚKOLY K TEXTU, je jich celkem 15. V nich jsou ukládány dílčí nebo doplňující otázky, pokyny, úkoly související s právě prostudovaným textem. Studujte proto systematicky, po prostudování určité části vypracujte úkol. Pokuste se o to nejprve sami. Pokud si nebudete vědět rady nebo pokud si nebudete jisti, ověřte si Vaše řešení pomocí KLÍČE. Ten je uveden v samém závěru publikace. Vlastní poznatky a nápady si zapisujte přímo do publikace a rovněž vyplňujte volné řádky úkolů nejprve vlastní formulací, teprve později popřípadě z Klíče.
- Některé lekce obsahují PŘÍKLADY. Ty jsou vesměs nejprve jako ukázka autory uvedeny nebo vypočítány, pokuste se aspoň občas vymyslet podobný příklad z Vaší praxe, ten pak uveďte do volných řádků publikace.
- Některé lekce obsahují CVIČENÍ. Cvičení vypracujte na volný list a připravte si jej pro zkoušku. Je to součást výuky, je jich celkem 5. Cvičením získáváte hlubší znalosti i praktické dovednosti.
- Některé lekce obsahují KORESPONDENČNÍ ÚKOLY. Tyto číslované úkoly jsou celkem 2, jsou povinné, předejte nebo je zašlete tutorovi. Tutor je překontroluje a pouze v případě chyb či nedostatků Vám tuto skutečnost oznámí s návodem na způsob opravy.
- ČÁST PRO ZÁJEMCE obsahuje pokyny pro ty čtenáře, kteří se chtějí více seznámit s danou problematikou. Jedná se tedy vesměs o poukazy na odbornou literaturu nebo zákony. Nejedná se tedy o povinnou četbu k tomuto kurzu.
- PRŮVODCE STUDIEM obsahuje poznámky, komentář autorů k průběhu čtení a práce s tímto textem. Vesměs je to upozornění na možnost rozšíření poznatků studiem jiných studijních opor.

Publikace vychází ze znění zákonů, které byly v platnosti, či účinnosti v době vzniku, tj. v průběhu letních měsíců roku 2013. V současné době je situace dosti nepřehledná, jsou avizovány změny počínaje rokem 2014, které byly zapracovány, pokud byly autorům známy, a neočekávalo se jejich změnové řízení. Tvorba nových zákonných norem souvisí s činností parlamentu ČR. V době hlavního psaní těchto skript však byla PS parlamentu ČR rozpuštěna. Prosíme studující, aby tuto situaci zohlednili při studiu jednotlivých lekcí. Některé lekce jsou stabilní, u některých se však dá předpokládat nutná aktualizace v závislosti na práci nového PS PČR v novém složení. Proto doporučujeme studujícím, aby se před kolokviem z tohoto předmětu seznámili s aktuálním zněním zákonů, o něž se tato publikace opírá.

Děkujeme Vám.

Na závěr stručné přání autorů, aby Vám publikace umožnila základní orientaci ve světě podnikání a přinesla Vám užitek i v praktickém životě.

Autoři

Kapitola 1

Podnikání

Popis lekce:

Úvodní lekce se zabývá základními i předpoklady pro dobré a úspěšné zahájení podnikání. Úspěšný začátek má rozhodující vliv na pozdější rozvoj a prosperitu podniku. Je nezbytné této počáteční fázi podnikání věnovat velmi důkladnou pozornost, přípravu, řadu konzultací s relevantními orgány. Lekce má následující strukturu:

- 1.1 Co je podnikání
- 1.2 Typy podnikání
- 1.3 Cíle podnikání
- 1.4 Podnikatelský záměr

Lekce vymezuje podnikání v závislosti na dvou rozhodujících právních normách, jejichž znalost je pro začínající podnikatele podstatná. Jedná se o obchodní zákoník a živnostenský zákon ČR.

Délka lekce: 90 minut

Klíčová slova:

Podnikání, právní formy podnikání, typy podnikání, cíle podnikání, metody analýzy, strategický cíl, PEST, SWOT, Porterův model pěti sil, SMART, DSS, podnikatelský záměr.

Motivace k lekci:

Po prostudování této části byste měli být schopni:

- vysvětlit pojem fyzická a právnická osoba,
- definovat podnikání,
- určit hlavní a vedlejší cíle podnikání,
- vyjmenovat základní právní formy podnikání,
- určit obsah pojmu podnikatelský záměr.

1.1 Co je podnikání

*Definice
podnikání*

Definici podnikání přináší zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník v aktuálním znění. Tento zákoník (OZ) vymezuje podnikání jako:

soustavnou činnost prováděnou samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.

Obdobným způsobem podnikání definuje také živnostenský zákon, tj. zákon č. 455/1991 Sb., v aktuálním znění. Tento zákon ještě více detailizuje parametry podnikání.

Úkol k textu č. 1.1:

Vyhledejte živnostenský zákon a opište si definici podnikání dle tohoto zákona. Tuto definici máte uvedenou v Klíči.

Současně obchodní zákoník definuje i samotný výčet podnikatelů v ČR. Tím se vymezuje, kdo může v ČR podnikat a současně se stanovuje i možná právní forma podnikání. Podle tohoto zákona je podnikatel:

fyzická nebo právnická osoba tuzemská nebo zahraniční.

*Atributy
podnikání*

Co vyplývá z definice? Podívejme se nyní na jednotlivé atributy podnikání:

1. **Samostatná činnost** spočívá v tom, že určitá právnická nebo fyzická osoba samostatně rozhoduje o tom:

- jaké služby nebo statky bude poskytovat,
- jak a kde bude své produkty vytvářet,
- s kým bude spolupracovat,
- jakým způsobem bude provoz financován,
- jaká bude právní forma podnikání,
- jakým způsobem bude tvořit ceny,
- jakého zisku se má dosahovat.

2. **Na vlastní zodpovědnost** znamená vyjádření skutečnosti, že s podnikáním jsou spjata i určitá rizika, právní i ekonomické důsledky i případného neúspěchu, jakožto i odpovědnost za vlastní činnost. Tato odpovědnost může být rozšířena, pokud má podnikatel i vlastní zaměstnance. Každopádně každý podnikatel vstupuje do celé řady právních vztahů (například se svými dodavateli, odběrateli, finančními institucemi, kontrolními orgány atd.), ze všech těchto vztahů pro něho vyplývají určité povinnosti a zodpovědnost.

Pro podnikatele z této zodpovědnosti vyplývá zejména nutnost:

- Udržovat dobré a korektní vztahy se svými dodavateli, včas a řádně platit své závazky vůči nim,
- Udržovat dobré vztahy se svými odběrateli (především v návaznosti na dodržování a respektování zákona o ochraně spotřebitele), povinnost poskytovat kvalitní a včasné služby či zboží,
- Udržovat korektní vztahy s bankami, resp. s finančními institucemi vůbec. V praxi to znamená včas splácet úvěry, vymáhat pohledávky, předkládat včas povinné výkazy apod.,
- Mít řádné pojištění majetku i osob proti možným druhům nebezpečí, ohrožení či nejistot,

- Splácet včas dluhy, dodržovat harmonogramy plateb vůči státu, dodavatelům, obchodním partnerům, vlastním zaměstnancům,
- Mít dobrý rozpočet, plánování, statistiky, informatiku, reporting,
- Mít dobrý marketing, jasnou marketingovou koncepci, strategii a realizaci,
- Na počátku podnikání dobrý podnikatelský záměr podnikatelský rozpočet atd.

To, že si podnikající osoba sama vymezuje předmět své činnosti sice platí, ale nikoliv bez výjimky. Zamyslete se, prosím, nad možným předmětem činnosti, a pokuste se určit, jaké druhy podnikání, nejsou tak zcela samozřejmou věcí podnikatele, a kde bude zasahovat stát, prezentovaný státními institucemi. Tyto instituce mohou podnikateli daný předmět podnikání omezit, anebo úplně zakázat. K takovému zásahu musí mít ovšem stát velmi silné důvody.

Úkol k textu č. 1.2:

Pokuste se určit, jaké druhy podnikání může stát zcela zakázat, popř. omezit či kontrolovat. Uveďte alespoň 2 příklady. V případě, že si nebudete vědět rady, podívejte se do Klíče.

Atributy podnikání

1.2 Typy podnikání

Podnikání je možné provozovat v několika právních formách. Ty především určuje obchodní zákoník ČR, avšak další dvě možné formy podnikání definuje i občanský zákoník. Kromě těchto forem podnikání, které jsou založeny na bázi dosahování zisku (u PO) nebo generování peněz (převážně u FO), lze ve struktuře ekonomických subjektů rozeznat ještě tzv. neziskové organizace (u nichž sice není podnikání hlavním předmětem zájmu, stejně jako dosahování zisku, avšak to samo o sobě nevylučuje, že v rámci doplňkové činnosti i neziskové organizace podnikat a dosahovat zisk mohou. S případným ziskem musí být naloženo dle zákona.). Dalším subjektem podnikání mohou být státní podniky, resp. státní organizace, které jsou většinou založeny na tvorbě zisku. Shrňme-li možné subjekty podnikání, pak platí, že v ČR mohou podnikat lidé či kolektivy v těchto právních formách:

1. Podnikající subjekty dle právních forem obchodního zákoníku (právnických osob) jsou:
  - Veřejná obchodní společnost.
  - Komanditní společnost.
  - Společnost s ručením omezeným.
  - Akciová společnost.
  - Družstvo.
2. Nejběžnější formy podnikání fyzických osob v České republice (OSVČ) jsou:
  - Živnosti koncesované.
  - Živnosti ohlašovací – řemeslné, vázané, volné.
3. Podle zákona o státním podniku může podnikat státní podnik (s.p.) nebo státní organizace (s.o.), popř. jiná forma státní instituce.
4. Podle občanského zákoníku lze určit právní formy podnikání jako:
  - Sdružení.
  - Tichý společník.
5. Zahraniční osoby mohou v ČR podnikat v některé s uvedených právních forem dle českého právního řádu, tak jako je tomu u tuzemských subjektů, a to tak, že jsou:
  - Výhradními (stoprocentními) vlastníky zahraničních společností.

Právní formy podnikání

Živnosti

- Ve formě tzv. joint ventures (společností s majetkovou účastí – modifikace u akciových společností).

Úkol k textu č. 1.2:

Posuďte, jaké družstva byste založili pro splnění určitých úkolů. Družstva mají své označení přímo v názvu. Jako příklad uvádíme „bytové družstvo“, jehož úkolem je správa a údržba společné nebo společných nemovitostí. Uveďte další možnosti. V případě potřeby se podívejte do Klíče.

Cvičení č. 1:

Uvažujete o založení vlastní firmy a jste postaveni před volbu právní formy. Podívejte se do obchodního zákoníku, občanského zákoníku, popř. dalších zákonů a posuďte možnou právní formu dle vašeho výběru druhu podnikání. Označte si všechna pro a proti pro vybranou právní formu podnikání.

Každé právní formě podnikání dle výše uvedeného výčtu odpovídají určité ekonomické i právní nuance, které mohou silně ovlivnit volbu podnikatele při jejich výběru. Jejich charakteristiky jsou podrobně obsaženy přímo v obchodním či občanském zákoníku, popř. v uvedených právních normách, dle nichž byly založeny.

1.3 Cíle podnikání

Cíle podniku jsou požadované budoucí výsledky a odvíjejí od poslání podniku, které je samo o sobě souborem konkrétních a dosažitelných cílů.

*Členění
cílů*

Cíle podnikání můžeme rozdělit na hlavní a vedlejší, dlouhodobé a krátkodobé. Toto dělení je důležité, neboť ne každý podnikatelský záměr a podnikatelská aktivita má okamžitý pozitivní účinek. Někdy se dobré rozhodnutí projeví až za delší dobu, popř. vytvoří předpoklady pro trvalé dosahování pozitivních výsledků, i když okamžitý výsledek se bude jevit jako negativní, popřípadě nevýrazný.

Jednoznačně však můžeme říci, že hlavním a dlouhodobým, cílem podnikání je:

- je získání finančních prostředků (příjmů) pro osobní potřebu (fyzické osoby),
- vytvoření zisku (právnícké osoby).

Koneckonců u právnických osob je cíl podnikání přímo stanoven v samotné definici podnikání: „za účelem dosahování zisku“. U fyzických osob je tento dlouhodobý a hlavní cíl redukován na vytváření dostatečných finančních prostředků pro osobní potřebu podnikající fyzické osoby. Je to proto, že za stanovených podmínek nejsou fyzické osoby povinny vést účetnictví, a tudíž vykazovat hospodářský výsledek. Většina fyzických osob (až na výjimky taxativně jmenované v zákoně o účetnictví je povinna vést daňovou evidenci, ze které vyplývá tzv. dynamický a statický Cash flow, čili průběh (čerpání a přísun) finančních prostředků, jakožto i jejich zůstatek, tj. celkový stav peněz fyzické osoby na účtu nebo v pokladně.

*Strategický
cíl*

Zásadním cílem jakéhokoliv podnikání by však měl být tzv. strategický cíl.

„Strategický cíl je žádoucí stav, jehož má být v určité budoucnosti dosaženo a který lze měřit příslušnými kvalitativními nebo také kvantitativními ukazateli.“ (1)

Strategické cíle můžeme chápat přímo z formulace poslání, nebo mohou být pokládány za pomocný nástroj vybraný pro naplnění základního poslání firmy. Za jejich vytvoření nese

odpovědnost top management firmy. Cílem podniku může být rozvoj, růst i zisk, v opačném případě i příprava k fúzi, rozdělení, případně i k likvidaci.

Miloslav Synek uvádí toto dělení strategických cílů a kritéria dělení následovně (3):

*Členění
strate-
gických
cílů*

- *pořadí* jejich významnosti (hierarchie):
vrcholové, podřazené a mezi-cíle (mezi oběma skupinami),
- *rozsahu cíle*:
cíle neomezené a omezené; maximalistické a minimalistické,
- *časového horizontu*:
krátkodobé, střednědobé, dlouhodobé; trvalé a přechodné; statické a dynamické,
- *souvislosti mezi cíli*:
komplementární, konkurenční, protikladné, indiferentní (plnění jednoho nemá vliv na ostatní),
- *náplně cíle*:
  - ekonomické – výkonové (obrat, podíl na trhu, objem výroby, výrobní kapacita, zásoby),
  - finanční – (celkový kapitál, vlastní kapitál, cizí kapitál, finanční investice, likvidita, výše pohledávek),
  - výsledkové – (výnosy, náklady, zisk, cash flow, rentabilita, produktivita),
  - technické – (vybavení a technické zázemí),
  - sociální – (vytváření pracovních příležitostí, ochrana životního prostředí, placení daní, sponzoring).

Jakubíková toto rozdělení ještě doplňuje o:

- cíle související s postavením podniku na trhu:
(podíl na trhu, velikost obratu, pozice podniku na trhu, nové trhy),
- sociální cíle:
(ekonomické a sociální zaopatření zaměstnanců podniku, pracovní uspokojení, rozvoj osobnosti),
- cíle související s tržní prestiží a společenským postavením:
(nezávislost podniku, image a prestiž, společenský a regionální vliv, politický vliv atd.).

Konkrétní cíle musejí být jasně definované, musejí vycházet z reálného hodnocení schopností a možností podnikatele, ze situace na trhu, z konkurenčního postavení, potřeb a požadavků všech zainteresovaných skupin, které jsou pro podnikání důležité. Cíle nemohou být nekonkrétní, měly by být charakterizovány určitými znaky. Tyto znaky vyjadřuje tzv. pravidlo SMART, zkratka, která zahrnuje:

*Pravidlo
SMART*

- **Specific** – specifický
Tento znak se dá charakterizovat otázkami typu: „čeho chceme dosáhnout“, „na které trhy se chceme dostat“, „který segment trhu chceme získat“, „které území pro naše obchodování můžeme získat“ atd.
- **Measurable** – měřitelný
Charakteristický řešením otázek typu „jakou velikost trhu chceme získat“, „kolik produktů nebo služeb můžeme získat“, „v jakém časovém období chceme získat trh v dané lokalitě“ atd.
- **Agreed** – akceptovatelný (případně rovněž označovaný jako Attainable (dosažitelný)
Je naplněn otázkami typu „je daný cíl akceptovatelný všemi lidmi, kteří se mají na jeho dosažení podílet“, „je nutné provádět školení zaměstnanců pro dosažení cíle nebo jakým jiným způsobem přesvědčit zaměstnance, aby tento cíl přijali za svůj“ atd.

- **Realistic** – reálný (v části literatury označovaný rovněž jako Relevant (smysluplný)
Je řešen otázkami typu: „je tento cíl reálný“, „bude obtížné dosáhnout tohoto cíle“, „co všechno budeme muset udělat, abychom mohli říci, že tento cíl je reálný“ atd.
- **Trackable** – sledovatelný (někdy označovaný jako Relevant (smysluplný).
Charakteristický otázkami typu: „je možné sledovat tento cíl po určitých časových obdobích“, „lze tento cíl měřit kvantitativním i ukazateli“ apod.

K dosažení cílů podnikání cílů musí být vytvořeny vhodné strategie k jejich dosažení.

DSS K určení strategických cílů nutné mít potřebné informace k rozhodování (DSS – decision support systems) které manažeři musejí řídit. Jde o vytváření databázové základy o informacích z vnějšího i vnitřního prostředí, které pomáhají manažerům správně posoudit vlivy, faktory, jevy i situace, které jsou podstatné pro jejich rozhodování. Součástí těchto podpůrných programů jsou techniky, které jsou známé především z marketingu, jichž jsou zásadní pomůckou. Jedná se o tři významné techniky označované jako:

*SWOT
analýza*

1. SWOT analýza
S – silné stránky podniku
W – slabé stránky
O – příležitosti
T – hrozby

*PEST
analýza*

2. PEST analýza (příp. i PESLET)
P – politické prostředí
E – ekonomické
S – sociální
T – technologické (a technické vybavení)
Případně:
L – legislativní
E – ekologické faktory

*Porterův
model*

3. Porterův model pěti sí, který tvoří faktory:
  - vliv zákazníků,
  - vliv dodavatelů,
  - hrozba možného vstupu nových podniků do oboru,
  - hrozba substitutů,
  - soupeřivost firem působících na daném trhu.

*Doplňkové
cíle*

Podnikání však není založeno jen na dosahování hlavního cíle, může být doplněno, resp. může mu předcházet celá řada dalších cílů, vedlejších, pomocných, krátkodobých i trvalých.

Příklad:

Mezi doplňkové cíle podnikatele může patřit například:

- získání nových trhů
(podnikatel se snaží pomocí cenové politiky, propagací, finančním zvýhodňováním a dalšími metodami získat nový trh),
- získání nového segmentu na stávajícím trhu
(podnikatel se snaží získat nový segment, například důchodce, školní mládež apod. K tomu volí specifické metody ovlivňování nákupního chování vybraných segmentů),
- získání dotací nebo subvencí od ministerstva na vývoz určitého typu zboží nebo služeb
(podpora vývozu patří ke standardním projevům zásahů státu do ekonomiky, každý stát má zájem na zvyšování vývozu, zmenšení dovozu),

- získání rozvojových úvěrů či jiných forem finanční výpomoci od státu, kraje nebo obce (podnikatel využívá možnosti přítoku financí z různých zdrojů, současně je většinou využívá k rozvoji své investiční politiky. Získání finančních injekcí je pro podnikatele často prestižní záležitostí, neboť samotné získání těchto prostředků má pozitivní efekt i v dalších oblastech podnikání, například obchodní partneri, pokud tuto skutečnost zjistí, ví, že daný podnikatel má peníze a stává se tak pro ostatní atraktivním obchodním partnerem) atd.

Uveďte vlastní příklad vedlejších, pomocných či dílčích cílů podnikání:

.....
 .....

Podobných cílů můžeme najít celou řadu, můžeme je dělit například na cíle:

- krátkodobé, střednědobé, dlouhodobé,
- cíle provozní či investiční,
- dle podnikových struktur: jako například cíle obchodní, finanční apod.,
- cíle jednotlivých výrobních míst, tj. cíle závodů, provozů či dílen,
- cíle personální,
- cíle technického rozvoje,
- cíle dle marketingu: cíle strategické, taktické, operativní,
- cíle individuální, skupinové, celopodnikové apod.

Při stanovování cílů vedlejších, pomocných či dílčích neplatí, že musí být vždy primárním hlediskem dosahování zisku nebo přítoku peněz. Krátkodobě lze připustit i ztrátu, pokud tím podnik získá nové trhy, nové segmenty atd., neboť při dosažení těchto pomocných cílů, se pak z dlouhodobého hlediska vynaložené náklady vrátí a je pak dále dosahován zisk nebo příjem peněz. Proto rozlišujeme cíle z časového hlediska, dnešní ztráta se může ukázat v budoucnu ziskem, dnešní přínos se může v budoucnu ukázat být jen krátkodobým efektem, avšak z dlouhodobého hlediska to byla chyba. Proto je stanovení cílů v celé jejich šíři velmi odpovědným manažerským rozhodnutím, které vyžaduje celou řadu porad, konzultací s vlastními lidmi, odbornými skupinami, jinými podniky, bankami apod.

Podmínka

Základem pro zahájení podnikání je dobrý podnikatelský záměr.

1.4 Podnikatelský záměr

Rozhodnutí založit vlastní podnik, a to již od nejmenší dílny, provozovny až po větší továrnu, výrobní, obchodní či softwarovou firmu, či po vstup do podnikání s jinými podnikateli, to je velmi závažné rozhodnutí, neboť podnikání může být samozřejmě velmi úspěšné (s tím při zakládání převážně počítáme), ale také může přinést neúspěch, který bude mít určité negativní dopad na vložené peníze, závazky a povinnosti se vyrovnat s věřiteli, nehledě na samotný nepříznivý dopad psychologický, ostatně jako každý nezdár. Proto je třeba si věc, postup, podmínky a všechny ostatní faktory podnikání jednak velmi dobře zjistit a také rádně připravit.

Podnikatelský záměr tedy patří mezi stěžejní přípravné práce každého začínajícího, ale i zkušeného podnikatele. U začínajícího je o to závažnější, že ten nemá příliš zkušeností, jaké informace by si měl zjistit, kde je nalezne, na koho by se měl obracet a jakým způsobem si informace opatřovat a především ověřovat.

Založení podniku tak není jednoduchou záležitostí. Vyžaduje řadu přípravných prací, výpočtů, jednání s úřady či peněžními ústavy. Každý podnik, má-li být úspěšný, musí mít hned v úvodní fázi své existence, vytvořeny předpoklady pro plnění všech funkcí podniku, musí existovat řádný, úplný a konkrétní podnikatelský záměr, zajištěny odpovídající zdroje, zjištěny veškeré možné informace apod. Budoucí podnikatel nebo zakladatel podniku musí tedy nejprve stanovit podnikatelský strategický záměr, který by měl obsahovat řešení následujících oblastí směřovaných pro úspěch podniku. Mezi tyto kroky patří zejména:

*Kroky
k založení
podniku*

- jasné vymezení předmětu činnosti, resp. přesné určení výrobního programu (obchodu, služeb), tedy toho co vlastně bude podnikatel dělat, co bude vyrábět, jaké služby bude poskytovat, jaké výrobky bude převážet, dovážet, distribuovat atd., zda bude firmou přepravní, logistickou, výrobní, spojenou (například výrobní i obchodní), kolik předmětů činnosti bude mít (firma může mít více činností, více zaměření na produkty či služby apod.) Určení předmětu, resp. více předmětů činnosti bezprostředně navazuje na jasné stanovení zaměření firmy,
- dalším nezbytným krokem je dobré a správné provedení výpočtů potřeby finančních prostředků a dalších zdrojů, čili zjištění:
  - která banka poskytuje počáteční úvěry a za jakých podmínek, jaké jsou v lokalitě úrokové sazby (banky se liší odchylkami), jaké zástavy či jiné formy krytí půjček různé banky požadují apod.,
  - zda potřebné finanční zdroje nepůjčí jiné investorské skupiny (finanční agentury), popřípadě jiní podnikatelé,
  - zda nepůjčí rodinní příslušníci atd.
- dále se jedná o vyčlenění a stanovení tzv. firemního věcného kapitálu, tzn. kolik věcí, techniky, budov, pozemků atd., podnikající subjekt vyčlení ze svého majetku pro účely podnikání (zvláště fyzické osoby musí rozdělit část svého majetku na osobní a firemní a musí tak učinit přesným soupisem),
- stejně tak v oblasti lidských zdrojů musí podnikatel určit kolik pracovníků bude potřebovat, kde a jak je získá, jakou kvalifikaci u těchto lidí bude vyžadovat, (zda bude zaměstnávat svou rodinu apod.,
- legislativní zajištění podnikání, tzn. zajištění všech potřebných dokumentů, registrací, případně povolení, souhlasu pronajímatele, volba právní formy a s tím spojené zápisy např. do obchodního rejstříku nebo živnostenského rejstříku atd.,
- v případě založení podniku individuálním podnikatelem (fyzickou osobou) je nutné i správné a komplexní zhodnocení osobních předpokladů pro podnikatelskou činnost, tj. psychologické aspekty osobnosti, možný sociální dopad, výši rizika, vlastní manažerské dovednosti, znalosti, jakožto i zhodnocení právních i technických znalostí, zkušeností, umění jednání s lidmi apod. Právě u tohoto aspektu často dochází k přecenění vlastních sil, dovedností a schopností.

Již samotný výběr předmětu činnosti (popřípadě více činností) vyžaduje celou řadu informací jako například:

- zjištění potenciálního okruhu budoucích zákazníků (kvantitu),
- zjištění finanční síly zákazníků (kvalitu), tj. solventnost vybraného segmentu trhu.

Příklad:

Segmentem mohou být například důchodci. Jedná se sice o segment chudý, finančně slabý (průměrné důchody nedosahují 40 % průměrné mzdy), avšak poměrně veliký (důchodci dnes představují cca 2,1 milionu občanů a tento segment se stále více rozšiřuje).

Uveďte vlastní příklad:

- .....
- zjištění možného pronikání na další trhy domácí i zahraniční či jiné segmenty než jsou určeny,
  - zjištění o počtu, kvalitě a síle konkurence v okolí, ve státě, případně v zahraničí,
  - demografické faktory v místě,
  - geografické faktory v místě (dostupnost, komunikace, spoje atd.),
  - možný počet dodavatelů, jejich kvality, s tím související zjištění alternace nákladů,
  - možnosti získávání surovin či čerpání surovinových zdrojů,
  - počet a kvalita pracovních sil v místě, v okolí, jejich kvalifikace, profesní skladba,
  - spojení se světem (blízkost dálnice, železnice, letiště apod.),
  - daňová situace ve státě,
  - nutné ekologické náklady,
  - splňovat podmínky pro získání dotací,
  - hygienické a zdravotní předpisy v dané lokalitě,
  - technické a legislativní předpisy,
  - stav hospodářské soutěže v dané zemi,
  - možnosti získání úvěrů, půjček, podmínky ručení atd.,
  - nutnost komerčního pojištění,
  - zvláštnosti, specifické požadavky odběratelů, jejich zvyky atd.

Nedílnou částí podnikatelského záměru je předvídání (prognóza) ve vývoji lidských zdrojů v dané oblasti podnikání (například, zda se tam nalézají školy produkující odborníky potřebné pro daný obor podnikání). Expanze podnikání může vést ke zvýšené potřebě pracovních sil v určité skladbě profesí, jejich získávání může být problém, pokud se v dané lokalitě nenachází odpovídající profesní struktura.

Uveďte vlastní příklad:

.....

Součástí této části formulace podnikatelského záměru musí být v oblasti lidských zdrojů, které patří k nejdůležitějším faktorům možného uplatnění se na trhu především zjišťování:

Lidské zdroje

- počtu, kvantity i kvality možných pracovníků firmy, dostatek potřebných profesí v dané lokalitě,
- možnost rychlé adaptace lidí na novou práci (nutnost zaškolení, provádění výběru lidí do funkcí, jejich zkušenosti, jaký výběr přijímacích zkoušek zvolit, jaké metody, testy pro ověřování schopností možných zaměstnanců především ve vedoucích funkcích volit atd.)
- mzdová politika (jaké mzdy přijatelné pro obě strany je možné nasadit, čili jaké mzdy jsou u konkurence, co očekávají uchazeči),
- situaci v organizaci práce, pracovní podmínky (bude podnik pracovat na směny, odpolední i noční, jak zajistit ochranu a bezpečnost při práci, zda získám za přiměřené náklady ochranku, hlídače, noční službu, jak zajistím odpovídající hygienické podmínky, jak bude rozvrhována pracovní doba (což předpokládá existenci pracovního řádu odpovídajícímu Zákoníku práce a dalším legislativním předpisům)),
- jakým způsobem bude prováděno hodnocení a odměňování pracovníků, zda zavedeme mimořádné formy odměn, jako jsou například delší dovolená, placené služby relaxace apod.,
- zda zavedeme určité sociální programy výpomoci zaměstnancům, včetně například bezúročných půjček apod.,

- v oblasti regulace pracovních sil je třeba počítat i problémy typu propuštění, sankce, naopak zase formy ocenění apod. Řešení těchto problémů patří pro mnohé, málo otrlé a hlavně začínající podnikatele k poměrně náročným orůškům.

*Majetek
podniku*

Hned na počátku je také třeba definovat potřebu a způsob vytváření dlouhodobého majetku i oběžných prostředků. To znamená, například u fyzických osob, kromě řešení počátečního rozhodnutí, které části ze svého osobního majetku vyčlením pro podnikání (vyčlenění jediného osobního automobilu rodiny z osobního do firemního majetku může být problémem, zvláště je-li manželka zvyklá používat osobní automobil kdykoliv to ona potřebuje), pak je třeba dlouhodobě řešit problémy jako je:

- jak se bude vyvíjet skladba a počet dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (tzn. s nákupem jaké techniky je nutno v budoucnosti počítat, kam se tento majetek vejde, nebude zapotřebí rozšířit obchodní, výrobní prostory apod.),
- jakým způsobem bude hmotný i nehmotný dlouhodobý majek pořízen,
- jakým způsobem bude financováno jeho pořízení z vlastních nebo z cizích zdrojů,
- v oblasti oběžných prostředků se jedná především o stanovení počtu a struktury zásob především surovin. Kde budou uloženy, máme dostatek skladů, volného prostranství, v jaké výši budou pořizovány, jakou metodu pro řízení zásob použijeme atd.,
- stejně tak budeme muset stanovit sklady, uložení zásob hotových výrobků, pokud tato potřeba vznikne, nebo pokud prodej bude váznout,
- možná bude zapotřebí provádět a stanovit normy zásob, především pokud budeme uvažovat o jejich financování úvěrem,
- v oblasti výroby se jedná o stanovení jednak výrobního sortimentu (jeho strukturu, velikost, rozsah, určení), jednak o způsobu, technologii výroby,
- v oblasti zásobování pak zjištění a smluvní zajištění s určitou entitou dodavatelů,
- řešení jaké prodejní formy, metody a propagace, včetně určitých forem reklamy budou nasazeny (jaké katalogy nechám natisknout, jaká média budu volit atd.),
- jakým způsobem, budou řešeny odpady, přísuny energie (voda, plyn, elektrická energie),
- jak bude řešeno obalové hospodářství (budou využity vratné láhve nebo nevratné obaly, v jaké velikosti, z jakého materiálu),
- a další oblasti potřebné pro vymezení podnikatelského záměru.

Je třeba si také uvědomit, že při koncepci podnikatelského záměru nevycházíme pouze z vlastních potřeb budoucího podnikatele či vlastníka firmy, ale tyto údaje jsou potřebné i pro celou řadu kooperujících institucí, jako například pro financující banku či komerční pojišťovnu či řadu úřadů.

Příklad:

Podnikatel musí předložit splnění určitých podmínek celé řadě státních institucí a následně musí umožnit jejich kontroly na místě samém, a to nejen v dokumentaci ale i osobními prohlídkami výrobních, obchodních či jinak provozních prostor.

Jako příklad uvádíme:

- Úřad pro jadernou bezpečnost,
- Úřad bezpečnosti práce,
- Státní energetickou inspekci,
- Českou obchodní inspekci a četné další.

Uveďte vlastní příklad možné kontroly a respektování podmínek dalších institucí. Napovíme třeba hasiče. Uveďte další:

.....
 .....

Každý dobrý podnikatelský záměr musí být dále doložen podnikatelským rozpočtem, který vypočítává budoucí možné výnosy (příjmy) a porovnává je s možnými náklady (výdaji). Hospodářský výsledek (zisk) nebo peněžní rozdíl (cash flow) ukazuje na úspěšnost daného podnikatelského záměru.

KORESPONDENČNÍ ÚKOL č. 1:

Jste rozhodnutí stát se podnikatelem v určitém oboru činnosti. Vzhledem k oboru vašeho studia předpokládáme, že využijete vašeho vzdělání a začnete podnikat v této oblasti. Zamyslete se nad předmětem (či předměty) činnosti, které byste chtěli samostatně realizovat v určité právní formě (tu si stanovte a zdůvodněte), stanovte si všechny náležitosti dobrého podnikatelského záměru, tak, jak vám byli ve výše uvedených odstavcích prezentovány. Jedná se o seminární práci na několik stran, tato práce bude jednou ze zápočtových prací, podmínkou pro udělení zápočtu za tento předmět studie. Písemnou práci na téma Podnikatelský záměr předložte učiteli v průběhu studia či po skončení výukové části semestru.

Část pro zájemce:

Metody, které zmiňujeme v této lekci (především SWOT, PEST), jsou podrobněji rozvedeny v kurzu v předmětu Marketing. Zájemce proto odkazujeme na vyhledání příslušné publikace anebo textu zavěšeného na WWW stránkách fakulty.

Shrnutí:

- Definice podnikání je obsažena v úvodních částech obchodního zákoníku i živnostenského zákona.
- Současně obchodní zákoník definuje i samotný výčet podnikatelů v ČR.
- Samostatná činnost spočívá v tom, že určitá právnická nebo fyzická osoba samostatně rozhoduje o řadě aspektů svého podnikání.
- Na vlastní zodpovědnost znamená vyjádření skutečnosti, že s podnikáním jsou spjata i určitá rizika.
- Některá rizika lze eliminovat nebo snížit.
- Podnikání je možné provozovat v několika právních formách.
- České právo rozeznává právnické a fyzické osoby.
- Fyzické osoby podnikají většinou v oblasti živností.
- Živností se dělí na koncesované a ohlašovací.
- Živnosti koncesované vyžadují státní souhlas (povolení) na základě řízení.
- Cíle podniku jsou požadované budoucí výsledky.
- Cíle podnikání můžeme rozdělit na hlavní a vedlejší, dlouhodobé a krátkodobé.
- Zásadním cílem jakéhokoliv podnikání by však měl být tzv. strategický cíl.
- Cíle nemohou být nekonkrétní, měly by být charakterizovány určitými znaky.
- Tyto znaky vyjadřuje tzv. pravidlo SMART.
- K určení strategických cíl je nutné mít potřebné informace k rozhodování (DSS).
- Manažeři pro svá rozhodnutí potřebují informace z vnějšího i vnitřního prostředí.
- Pro analýzu se používají především 3 významné techniky z marketingu: PEST, SWOT, Porterův model pěti sil.
- Budoucí podnikatel nebo zakladatel podniku musí nejprve stanovit podnikatelský záměr.

- Při tvorbě podnikatelského záměru nevycházíme pouze z vlastních potřeb podnikatele či vlastníka firmy, ale tyto údaje jsou potřebné i pro celou řadu kooperujících institucí.

Pojmy k zapamatování:

1. Podnikání,
2. právní formy podnikání,
3. typy podnikání,
4. cíle podnikání,
5. metody analýzy,
6. strategický cíl,
7. PEST,
8. SWOT,
9. Porterův model pěti sil,
10. SMART,
11. DSS,
12. podnikatelský záměr.

Kontrolní otázky:

1. Jak byste definovali pojem „podnikání“?
2. Jaké znáte znaky podnikání?
3. Jaké rozeznává legislativa dvě základní formy podnikání?
4. Jaké možnosti poskytuje obchodní zákoník z hlediska možných právních forem podnikání?
5. Jaké druhy živností definuje živnostenský zákon?
6. Co znamená pojem „koncese“?
7. Jak byste definovali pojem „strategický cíl podniku“?
8. Jaké znáte hlavní a vedlejší cíle podnikání?
9. Co vyjadřuje zkratka SMART?
10. Co znamená pojem SWOT analýza a k čemu se používá?
11. Co znamená pojem PEST analýza (případně PESTEL)?
12. Co označuje zkratka DSS?
13. Jak byste definovali podnikatelský záměr?
14. Kdo potřebuje podnikatelský záměr?

Autotest:

1. V obchodním rejstříku musí být povinně zapsány:
  - (a) všechny právnické osoby
  - (b) všechny fyzické osoby
  - (c) všechny právnické i fyzické osoby
2. Dle občanského zákoníku lze podnikat pod právní formou:
  - (a) družstva
  - (b) sdružení
  - (c) společnosti s ručením omezeným
3. Živnosti koncesované vyžadují:
  - (a) podat žádost a začít podnikat
  - (b) podat žádost a počkat na předání státního souhlasu
  - (c) podat žádost a začít podnikat po uplynutí lhůty 15ti dnů
4. Zkratka DSS znamená:
  - (a) podpůrné informace k rozhodování
  - (b) metodu analýzy slabých a silných stránek podniku
  - (c) metodu analýzy vnitřního prostředí podniku
5. V podnikatelském záměru si podnikatel:
  - (a) sám stanovuje předmět své činnosti
  - (b) povoluje mu jej vždy živnostenský úřad
  - (c) povoluje mu jej vždy obchodní soud

Kapitola 2

Podnikatel

Popis lekce:

Lekce se zabývá osobou podnikatele v právní formě fyzické či právnické osoby. Je provedeno upřesnění dle legislativy, kdo je považován za podnikatele, jaké typy podnikatelů rozeznáváme, čím je dána osobnost podnikatele a jaké jsou předpoklady pro úspěch v podnikání. Lekce má následující strukturu:

- 2.1 Kdo je podnikatel
- 2.2 Rozdělení podnikatelů
- 2.3 Osobnost podnikatele
- 2.4 Předpoklady úspěšného podnikatele
- 2.5 Podnikatel versus zaměstnanecký poměr
- 2.6 Typy podnikatelů

Délka lekce: 60 minut

Klíčová slova:

Právnická osoba, fyzická osoba, OSVČ, obchodní zákoník, obchodní rejstřík, bariéry v podnikání, osobnost podnikatele, osobnost manažera, předpoklady k podnikání, podnikatelské desatero, selfmademan.

Motivace k lekci:

Po prostudování této části byste měli být schopni:

- Určit, kdo je ve smyslu definice obchodního zákoníku považován za podnikatele.
- Určit koho za podnikatele považuje živnostenský zákon.
- Provést rozdělení podnikatelů v závislosti na rozsahu podnikání.
- Určit potřebné osobnostní rysy podnikatele.
- Určit předpoklady úspěšného podnikatele.

2.1 Kdo je podnikatel

Vymezení
podnikatele

Podnikatele vymezuje obchodní zákoník jako:

- Osobu zapsanou v obchodním rejstříku (OR).
- Osobu, která podniká na základě živnostenského oprávnění.
- Osobu, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů.
- Osobu, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsaná do evidence podle zvláštního předpisu.

Jak však již bylo řečeno v první lekci, český právní řád rozeznává podnikatele v režimu fyzických osob (FO) a právnických osob (PO). Pokud budeme rozlišovat podnikatele podle tohoto dělení, pak je třeba v závislosti na uspořádání vymezení podnikatele dle obchodního zákoníku, konkretizovat takto:

Obchodní
rejstřík

1. V obchodním rejstříku mohou být napsané jak PO (ty tam musí být zapsány povinně), ale také FO (dobrovolně).

I FO může požádat o zápis do obchodního rejstříku, i když tuto povinnost nemá (měla by být zapsána například v živnostenském rejstříku). Podnikatel však může mít dobré důvody, aby v OZ zapsán byl. V tom případě požádá obchodní rejstřík o zápis stejně, jako to činí PO. Okamžikem, kdy obchodní rejstřík obdrží žádost, zahájí správní řízení, které v konečné a úspěšné fázi vede k zápisu. Tím se ovšem zásadně mění ekonomické i právní podmínky, které odlišují PO a FO.

Živnostenský
rejstřík

2. Osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění, může být, (a z majoritní části také je) především FO. Avšak i PO může být zapsána v živnostenském rejstříku, i když se toto považuje spíše jako okrajová či doplňková záležitost.

Příklad:

Zahradnictví může být například PO (předpokládejme společnost s ručením omezeným), jejímž hlavním předmětem je produkce, distribuce a prodej květin, stromků, sazenic atd. Avšak kromě tohoto hlavního předmětu má ještě doplňkovou činnost prodej knih s pěstitelskou tematikou, kterou provozuje v jedné specializované knihkupectví v rámci velkého obchodního domu. Na tuto činnost má PO živnostenské oprávnění.

Příklad:

Souběžně vykonávat svou činnost v zaměstnání a po práci i jako OSVČ, nelze u taxativně vyjmenovaných profesí a funkcí. Tento výčet uvádí obchodní zákoník. V řadě případů by se mohlo jednat o tzv. střet zájmů. U zaměstnanců některých institucí zákon přímo zakazuje samostatnou podnikatelskou činnost. Jedná se například o soudce, pracovníky finančních úřadů, vedoucí představitele státních podniků atd.

3. Stejně tak osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů, může být FO nebo PO. Toto znění ustanovení obchodního zákoníku umožňuje vykonávat samostatnou činnost především privátním lékařům, advokátům, účetním poradcům, daňovým poradcům, komerčním právníkům a dalším skupinám lidí, kteří dle daňových předpisů jsou označováni jako OSVČ (osoby samostatně výdělečně činné). V převážné části se jedná o FO, i když i tito lidé mohou vytvářet kolektivy a podnikat, respektive provozovat svou profesi ve formě PO.
4. Osoby, které provozují zemědělskou výrobu a jsou zapsané do evidence podle zvláštního předpisu, jsou především samostatně hospodařící zemědělci ve formě FO (avšak i oni se mohou sdružovat dle občanského zákoníku, nebo vykonávat svou profesi ve formě PO).

Je třeba ještě zmínit, že člověk může být v pracovním poměru, může být tedy veden jako zaměstnanec, předpokládá se tedy, že se jedná o jeho hlavní činnost, ale kromě toho může ještě **navíc** pracovat jako OSVČ a může mít i více předmětů svého podnikání. Stejně tak může občan podnikat současně jako FO a být společníkem PO.

Příklad:

Pracovník v profesi fyzioterapeut pracuje v běžném zdravotnickém zařízení jako zaměstnanec rehabilitace. Kromě toho má však ještě doma příslušným a předepsaným způsobem vybavenou pracovnu, ve které ve večerních hodinách (případně o víkendech) provozuje své služby ještě na vlastní účet čili jako OSVČ. V tomto případě se jedná o doplňkovou činnost, která má jiný daňový (i daňově evidenční) efekt. Stejně tak můžeme jmenovat lékaře, kteří jsou zaměstnáni v nemocnici, ale ještě doma či jinde mají soukromou ordinaci, ve které realizují svou profesi samostatně jako OSVČ.

Uveďte vlastní příklad:

.....
 .....

Rozlišování hlavní a vedlejší činnosti u OSVČ má tedy význam v případech, kdy OSVČ má ještě mimo své podnikatelské činnosti pracovní právní vztah, tzn., že kromě výkonu samostatného podnikání je ještě zaměstnána (nemusí to být vždy na plný pracovní poměr, plný úvazek, ale třeba jen na zkrácenou pracovní dobu, dvacetiprocentní úvazek apod.). Tato souběžná možnost se týká velmi rozsáhlé entity občanů v ČR, včetně důchodců.

Úkol k textu č. 2:

Podívejte se do zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění v aktuálním znění, a určete, kdy se samostatná výdělečná činnost považuje za vedlejší samostatnou činnost. Výsledek vašeho zjištění si poznamenejte do volných řádků této publikace.

.....
 .....
 .....

Podíváme se na nyní na podrobnější členění a charakteristiky jednotlivých druhů podnikání podrobněji.

2.1.1 Podnikání fyzických osob

Osoba samostatně výdělečně činná (dále jen OSVČ) je osoba vykonávající samostatnou činnost nebo spolupracující při výkonu samostatné výdělečné činnosti, pokud podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění, na ni lze rozdělovat příjmy a výdaje spojené s výkonem této činnosti. V rámci zdaňování fyzických osob platí pro OSVČ některá specifická pravidla.

Podrobné vymezení OSVČ obsahuje zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění, podle něhož se výkonem samostatné výdělečné činnosti rozumí:

- provozování zemědělské výroby, hospodaření v lesích, na vodních plochách, pokud je osoba provozující tuto činnost zapsána do evidence podle zvláštního zákona,
- provozování živnosti na základě živnostenského nebo jiného oprávnění podle živnostenského zákona,

- výkon umělecké nebo jiné tvůrčí činnosti na základě autorskoprávních vztahů, pokud se podle prohlášení osoby provozující tuto činnost jedná o soustavný výkon,
- výkon činnosti na základě oprávnění podle zvláštních právních předpisů,
- výkon činností vykonávaných vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení příjmů, pokud se podle prohlášení osoby konající tuto činnost jedná a soustavný výkon.

Z výše uvedeného vyplývá, že osobou samostatně výdělečně činnou může být nejen živnostník, tedy fyzická osoba podnikající podle živnostenského zákona, ale i celá řada dalších podnikatelů, resp. fyzických osob. Osoby podnikající podle živnostenského zákona představují významnou, ne-li nejvýznamnější skupinu osob samostatně výdělečně činných.

2.1.2 Podnikání právnických osob

Vedle podnikání fyzických osob (OSVČ) se nejčastěji v praxi setkáváme s podnikáním osob právnických ve formě obchodních společností. Problematiku vzniku, působení a zániku obchodních společností upravuje především zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění pozdějších předpisů (dále jen OZ).

Na rozdíl od fyzické osoby, právnická osoba vzniká až dnem zápisu do obchodního rejstříku. K založení společnosti stačí uzavření společenské smlouvy (schválení stanov) v předepsané formě. Návrh na zápis do obchodního rejstříku se podává u příslušného rejstříkového soudu do 90 dnů od založení společnosti, nebo od doručení průkazu k živnostenskému nebo jinému podnikání, nestanoví-li zákon jinak.

Zápis do OR Do obchodního rejstříku se zapisují:

- obchodní společnosti a družstva,
- zahraniční osoby,
- fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou občany České republiky nebo některého z členských států Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, pokud o zápis požádají,
- další osoby, stanoví-li povinnost jejich zápisu zvláštní právní předpis,
- fyzická osoba, která je podnikatelem, se zapíše do obchodního rejstříku vždy, jestliže o výše jejích výnosů nebo příjmů snížených o daň z přidané hodnoty, je-li součástí výnosů nebo příjmů, dosáhla nebo přesáhla za dvě po sobě bezprostředně následující období v průměru částku 120 mil. Kč.

Rejstříkový soud **Obchodní rejstřík** vede krajský soud, v jehož obvodě má podnikatel sídlo (tzv. rejstříkový soud). Jestliže nemá podnikatel sídlo, je příslušný soud podle místa podnikání, nemá-li ani místo podnikání, je příslušný soud podle místa bydliště podnikatele. Zápis do obchodního rejstříku lze provádět vedle českého jazyka i v jakémkoliv jiném cizím jazyce.

Pokud soud neshledá důvody, aby byl návrh odmítnut, provede zápis do obchodního rejstříku, jestliže:

- údaje o skutečnostech, které se zapisují do rejstříku, byly doloženy listinami, které vyžaduje zvláštní právní předpis,
- firma není zaměnitelná a
- bylo doloženo oprávnění k výkonu zapisovaného předmětu podnikání.

Náležitosti zápisu **Zápis v obchodním rejstříku obsahuje:**

- obchodní jméno,

- sídlo (bydliště),
- IČ,
- předmět podnikání,
- právní forma podnikání,
- statutární orgán (údaje o osobách),
- výše základního jmění,
- jméno zakladatele,
- výše vkladů a rozsah jejich splacení,
- další skutečnosti (vstup do likvidace, prohlášení konkurzu, změny).

Soud provede zápis do rejstříku, aniž o tom vydá rozhodnutí také, jde-li o skutečnosti, které se do rejstříku zapisují podle zvláštního předpisu na základě rozhodnutí soudu nebo podle správního řádu. V ostatních případech soud o zápisu rozhoduje usnesením. Zápis pak soud provede ke dni uvedenému v návrhu, nejdříve však ke dni jeho provedení, v případě usnesení je proveden zápis do rejstříku po právní moci usnesení. Soud je povinen provést zápis do rejstříku anebo rozhodnout o návrhu usnesením ve lhůtě stanovené zvláštním právním předpisem, jinak nejpozději do pěti pracovních dnů. Uvedená lhůta běží od data podání návrhu. Pouze v případě, že byl soudní poplatek z návrhu zaplacen až v průběhu řízení, nebo došlo ke změně návrhu, běží lhůta až ode dne zaplacení soudního poplatku nebo doručení změněného návrhu.

Neprovede-li soud zápis do rejstříku a ani o návrhu nerozhodne v uvedené lhůtě, považuje se navrhovaný zápis za provedený dnem následujícím po uplynutí zákonem stanovené lhůty (to neplatí, byl-li před uplynutím této lhůty návrh vzat účinně zpět).

2.2 Osobnost podnikatele

Podnikání je těžká a zodpovědná činnost, na jejímž výsledku závisí nejen spokojenost, radost z úspěchu podnikatele, ale i celé jeho rodiny, jakožto i jeho zaměstnanců. Je to velká zodpovědnost vůči mnoha lidem. Podnikatel by tedy měl být výraznou osobnost, která je schopna řešit problémy, vyrovnávat se s neúspěchy, diplomaticky vést jednání s obchodními partnery, měl by to být schopný organizátor atd. Čím je osobnost podnikatele charakterizována?

2.2.1 Požadavky na osobní vlastnosti podnikatele

Žádoucí osobní vlastnosti podnikatele se odvíjejí od dvou významných skutečností:

*Vlastnosti
podnika-
tele*

- od poskytování určitých specifických výrobků nebo služeb zákazníkovi – vlastnosti usnadňující vstřícné jednání s lidmi (přesvědčivost, laskavost, schopnost komunikace, pozornost atd.),
- od plné odpovědnosti za dosahované výsledky – vyrovnanost, spolehlivost, důvěryhodnost, přesnost, korektnost atd.).

a) **Společenské postavení** podnikatele je ovlivňováno tím, že vstupuje do aktivního kontaktu se zákazníkem. Z jeho společenského postavení jsou odvozeny požadavky na jeho společenskou roli:

- prezentace odborného mistrovství, profesionalita,
- důraz na vysokou kvalitu výrobků či služeb,
- pečlivé plnění závazků ve stanovených termínech,
- upravenost vlastní osoby, pečlivá úprava a uspořádání používaných prostředků a materiálů,

Motivační faktory

- seriózní vystupování a jednání,
- průběžná prezentace a propagace podnikatelské činnosti.

b) **Motivační orientace** – je na vykonávané činnosti bytostně zainteresován. Mezi jeho motivační faktory patří zejména:

- pověst úspěšného podnikatele,
- bohatství,
- uznání a nezávislost v oboru,
- stálé rozšiřování podnikatelských aktivit,
- vítězství v konkurenčním prostředí,
- úsilí o velkou firmu – rozsáhlá reklama, prezentace firmy nebo své osoby (sponzorství), společenská reprezentace (účast na exkluzivních společenských akcích).

Bariéry podnikání

c) Nejzávažnější **bariéry v podnikání** jsou ekonomické a legislativní povahy. Vyskytují se ale i psychologické bariéry, a to především bariéry vázané na osobu podnikatele a jeho osobní a rodinné zázemí jako jsou například:

- přílišná setrvačnost životního stylu, malá ochota ke změnám,
- špatné pochopení podnikatelské činnosti (vidina snadného a rychlého zisku), nezvládnutí reality,
- malá rozhodnost a nepřipravenost spoléhat se pouze na sebe,
- nekritické opojení počátečním úspěchem,
- snaha zbohatnout co nejrychleji, poskytování nekvalitních výrobků a služeb, podvádění.

Postavení podnikatele však v české společnosti často přináší potíže nejen jemu, ale i celé rodině, rodinným příslušníkům, zvláště manželce (v zaměstnání, v zájmové činnosti) a dětem (zejména ve škole, ve sportovních oddílech apod.). Existují různé formy averze i v komunitě, kde podnikatel realizuje svou činnost.

Příklad:

Zejména v menších obcích a relativně uzavřených komunitách je podnikání bráno jako něco výjimečného, zvláštního a tím nežádoucího, podnikatel chce dosáhnout lepšího postavení na úkor ostatních, z toho pramení závist sousedů, škodolibost, nesnášenlivost atd. Za druhé nedostatek podpory v obci velmi oslabuje podnikatelskou činnost, která přitom oživuje dění v obci a je pro obec ekonomicky prospěšná.

Uveďte vlastní příklad z vaší zkušenosti:

.....
 .....

2.2.2 Podnikatel jako manažer

Podnikatel, zvláště v právní formě FO, je také často i vedoucím pracovníkem, organizátorem, manažerem. Z tohoto postavení vyplývají další požadavky na jeho osobnost. Manažerská aktivita podnikatele je zaměřena na formování a vedení zaměstnaneckého kolektivu. V podnikatelských firmách je větší míra identifikace zaměstnanců s prací a hospodářskou organizací, pracovní ochoty a kázně. (vědomí přímé závislosti na dosahovaných ekonomických výsledcích firmy).

Náročnost jeho práce spočívá v tom, že pracovní proces ovlivňuje prostřednictvím podřízených pracovníků.

a) Jaké jsou požadavky **na osobnost vedoucího manažera** vyplývající z jeho působení v hospodářské organizaci?

*Požadavky
na
manažera*

- výroba, její technologie, organizace práce, průběh pracovního procesu: vyžaduje technické a organizační znalosti, dovednosti a zkušenosti,
- ekonomika, efektivnost výroby, její produktivita: potřebné je ekonomické vzdělání a myšlení,
- společenské vztahy, vytváření příznivého sociálního klimatu na pracovišti: potřebný je odpovědný přístup k práci, pedagogické znalosti a zkušenosti, osobní a občanská zralost,
- jednotliví podřízení pracovníci (vedení lidí): potřebné jsou morální kvality vedoucího – osobní příklad vedoucího, snaha porozumět podřízeným, ochota pomoci, spravedlivé hodnocení práce podřízených,
- vlastní osoba: je nutné rozvíjení řídicí funkce a vlastní osobnosti, vzdělávání se, studium, ale i nutnost relaxace, time management atd.

Všechny složky kvalifikačního profilu vedoucího pracovníka jsou závažné. Celková úroveň řídicí práce manažera je určován úrovní nejslabšího článku.

Část pro zájemce:

Tato pasáž je zejména pro uchazeče o zahájení podnikání důležitá. Přes veškerou snahu nemají všichni stejné předpoklady k výkonu manažerské funkce. Doporučujeme proto studium publikací týkajících se managementu, marketingu, ale i psychologie, sociologie a dalších společenských věd. Některé z těchto publikací naleznete i na WWW stránkách Přírodovědecké fakulty v Olomouci.

b) **Osobní vlastnosti manažera**

V každé činnosti, kterou člověk vykonává, se komplexně uplatňují všechny jeho osobní vlastnosti. V průběhu dlouhodobě vykonávané činnosti se upravují a pozměňují. Práce každého vedoucího pracovníka je komplexní činnost a klade specifické nároky na profil jeho osobnosti. Ten ovlivňuje úspěšnost řídicí práce vedoucího. Váha, důležitost a hodnota jednotlivých požadavků na vedoucího záleží vždy na konkrétní situaci. Osobní vlastnosti manažera vyplývají z jeho srovnávání vůči jiným lidem (i vůči jiným profesím). Obecně by měl být vedoucí pracovník a manažer oproti druhým lidem:

*Osobnost
manažera*

- bystřejší,
- psychicky lépe přizpůsobený,
- lépe uvažující,
- více dominantní,
- častěji vstupuje do sociálních interakcí,
- méně konzervativní v práci,
- předává a vyžaduje více informací.

Jaké by měli být nejčastější žádoucí vlastnosti osobnosti manažera?

- Intelekt,
- extrovertnost a dominantnost,
- odpovědnost při plnění povinností,
- způsobilost pro organizační práci,
- aktivní účast na společenském životě,
- vysoká aspirační úroveň,
- zaměření na analyticko-syntetickou a koncepční práci.

Osobnost vedoucího působí vždy za určitých podmínek, které umožňují nebo znesnadňují jeho činnost. Mezi ně patří i pracovní skupina, pracovníci, kteří ji tvoří – vedoucí musí zvládat společenské stránky řídicí funkce.

c) **Sebezpoznání a sebevýchova vedoucího pracovníka**

Kritické sebezpoznání je věcný hodnotitel zvládání požadavků funkčního zařazení, tak i osobního jednání a vystupování v rozmanitých pracovních situacích. Použití kritického sebezpoznání umožňuje vedoucímu pracovníkovi vykonávat řídicí funkci kvalifikovaněji.

d) **Žena ve funkci manažera**

Manažerka

V týmech, kde pracují ženy manažerky, jsou jiné vztahy a komunikace a očekává se jiná kultura práce. To vyplývá již z obecné charakteristiky žen jako vedoucích pracovníků. Ženy jsou oproti mužům:

- intuitivnější,
- jsou více empatické,
- mají vlastnosti, které podporují tvořivost a inovaci,
- reagují rychleji a citlivěji na změny a některé trendy (ekologie),
- nepotřebují moc pro seberealizaci, ale řídí organizace se zájmem o věc,
- dokážou ovlivnit motivaci podřízených,
- dávají přednost použití svých osobních kvalit a psychologických přístupů před donucováním a zastrahováním atd.

Příklad:

Profesor Parkinson rozděluje organizace na samčí a samičí, podle toho, kdo jim vládne a jakou mají muži či ženy váhu (na čí straně je převaha). Samičí organizace jsou například charakteristické větším pořádkem (muži jsou odjakživa obecně nepořádnější), květinami na stolech či oknech) atd. Samčí organizace mají například ve skřínkách na šaty obrázky lepých nahotinek (typické pro armádu), mluva je drsnější apod. Většinou se dá rozpoznat po chvilce zkoumání či jednání, zda v organizaci vládne žena, zda je to organizace výrazně ženská či spíše mužská. Někdy však stačí, aby ho stávající hierarchie moci (organizačního uspořádání firmy) byl nově začleněn muž (do ženských organizací) či žena (do mužských organizací) a chování, kultura organizace se začne výrazně měnit (syndrom kohouta).

Uveďte vlastní příklad z vaší zkušenosti:

.....
 .....

2.3 Předpoklady úspěšného podnikatele

Předpoklady pro úspěch můžeme shrnout do několika bodů, které jsou především psychologického rázu:

- Být přístupní novým podnikatelským impulsům (neboť štěstí přeje připraveným).
- Říkat „Ano“ příležitostem k podnikání (na počátku dát každé příležitosti možnost zaujmout – „Ne“ může být řečeno později).
- Věřit si a svému podnikatelskému záměru.
- Očekávat spoustu práce.
- Uváženě investovat do technologie – (špičkové).
- Naučit se přijímat i nezdary v podnikání.
- Neutrácet všechny peníze a tvořit rezervy.
- Být skromný.
- Trvale se vzdělávat.

a) Tuto charakteristiku doplňujeme ještě tzv. **podnikatelským desaterem**, které *DESATERO* doporučuje mít:

- Dobrý podnikatelský záměr.
- Vyrvalost.
- Sebedůvěra.
- Využití svých silných stránek.
- Odpovědnost.
- Informovanost.
- Iniciativa.
- Úsilí o úspěch.
- Respektování okolní reality.
- Racionální chování.

b) **Dá se vůbec podnikání naučit?**

- Je nutné vzdělání v podnikání aneb dá se podnikání naučit? Kdo chce začít s podnikáním, potřebuje mít odvalu, dobrý nápad, nejlépe i nějaké peníze do začátku a spoustu štěstí. Ale také spoustu znalostí, které mu pomohou v rychle se měnícím a stále více konkurenčním světu podnikání přežít.
- Mohl by si ale člověk vylepšit svou startovní pozici tím, že by se napřed o podnikání něco naučil a až pak se do něj vrhnul? Odpověď je jednoduchá – nedá. Může ale vstup do světa podnikání výrazně usnadnit a může i pomoci otevřít nové příležitosti. Ekonomické a manažerské vzdělání dodává podnikateli mimo jiné také širší přehled a umožňuje tak další rozvoj podnikatelských dovedností.

Selfmademani

Tomáš Baťa, 1876-1932

Emil Škoda, 1839-1900

Jan Sigmund 1869-1936

John D. Rockefeller, 1839-1937

Steven Wozniak a Steven Jobs- Apple

Ralph Lauren, 1939-

Larry Ellison, 1944-Oracle

Bill Gates. – Microsoft

Sam Walton, 1918-1992 - Wal-Mart

Henry Ford, 1863-1947

Andrew Carnegie, 1835-1919

Walt Disney, 1901-1966

John Sperling, 1921-

Arnold Schwarzenegger, 1947-

X

Žádné vzdělání není na škodu

2.4 Podnikatel versus zaměstnanecký poměr

Rozhodnutí pustit se do podnikání předchází obvykle řada situací. Málokdo již v mládí na škole se začal systematicky připravovat na to, že se stane podnikatelem, i když existují

*Podnikání
nebo
zaměstnání?*

i vysoké školy, které „produkují“ budoucí podnikatele. Skutečnost je však taková, že jen část z nich je skutečně připravena a rozhodnuta se do podnikání pustit. Řada lidí také vystuduje určitý obor, avšak své uplatnění najde zcela někde jinde.

Příklad:

Je známou skutečností, že například pouze 5 % mužů (procento kolísá dle záznamů různých pedagogických fakult), studentů pedagogických fakult skončí v oblasti základního školství. Většinou odcházejí buď přímo ze školy, anebo po určité době pedagogické praxe do firem a zajímavé je, že právě u firem jsou velmi úspěšní. I když se ve většině případů nejedná o samostatné podnikání, spíše o výkon manažerů různých stupňů včetně Top managementu.

Na druhé straně nelze říci, že fakulty vychovávající budoucí manažery mají stoprocentní úspěšnost v nastartování úspěšné kariéry všech studentů jako úspěšných manažerů nebo samostatných podnikatelů.

Uveďte vlastní příklad:

.....
 .....

Pro rozhodnutí pustit se do podnikání existuje několik rozhodovacích stavů:

1. V první řadě je třeba zvážit situaci, ve které se potenciální zájemce nachází:
  - **má zaměstnání a jistotu pracovního místa** – v tomto případě má tuto jistotu známého pracovního místa opustit a začít s něčím novým, neznámým?
  - **ztratil zaměstnání** – ano podnikání může zabezpečit podnikateli a jeho rodině finanční prostředky (v tomto případě se však jedná spíše o nedobrovolný pokus o jinou hospodářskou orientaci, než o vlastní dlouhodobější zvažování pustit se do podnikání).
  - **má zaměstnání**, ale rád by realizoval své představy – ano, to je určitě zásadní důvod, vedoucí četné lidi k tomu, aby se do podnikání pustili. Na druhé straně je třeba říci, že jen výjimečně je podnikání bezproblémové a bezrizikové. Na podnikatele jsou kladeny nejrůznější povinnosti. Pokud je podnikatel i zaměstnavatelem, má navíc odpovědnost za své pracovníky (mzdy, prostory atd.). Je jasné, že podnikatel nemá osmihodinovou pracovní dobu. Naproti tomu zaměstnanecký poměr přináší méně odpovědnosti, většinou 8 hodinová pracovní doba, má zabezpečený veškerý servis pro svou práci. Navíc pokud organizace nemá vážné finanční problémy, většinou obdrží dohodnutou mzdu ve výplatním termínu a navíc jsou ve hře i benefity. Tyto faktory jsou důležité při rozhodování dobrovolně opustit zaměstnání a pustit se do podnikání.
  - **určití lidé mají podnikání v krvi** – tato vlastnost, resp. danost se u nich projevuje většinou již od malička a podnikání pro ně pak představuje určitý druh koníčku. Tito lidé jsou často ve svém dobrovolném rozhodnutí stát se podnikatelem úspěšní, je to případ všech selfmademanů, které jsme uvedli.
2. V druhé řadě je třeba zvážit, zejména v případech v případech bodu jedna, zda k tomu má člověk předpoklady, které jsme uvedli v předcházející části. Pokud tyto předpoklady nemá, raději by se do podnikání pouštět neměl. Nejedná se pouze o psychologické předpoklady, osobnost, řídicí schopnosti, ale i technické zázemí. Je sice pravdou, že mnozí podnikatelé začínali s málem, ale také mnoho jich s málem skončilo.

Příklad:

V ČR jsme zaznamenali případ, kdy se velmi úspěšným podnikatelem stal šestnáctiletý chlapec, školák, který si vybudoval velmi úspěšnou softwarovou firmu s mnoha zaměstnanci

(včetně svých rodičů a příbuzných). Na druhé straně je třeba říci, že dnes a denně zaznamenáváme osobní bankroty či bankroty velkých firem všude ve světě. To ovšem také souvisí s celosvětovou hospodářskou situací, recesí v Evropě apod.

Uveďte vlastní příklad:

.....
 .....
 .....

2.5 Typy podnikatelů

Na závěr této lekce přinášíme přehled typů podnikatelů v závislosti na rozsahu, objemu jejich produkce, prodeji či distribuci a jejich stručnou charakteristiku.

Členění podnikatelů

a) **Drobní podnikatelé jsou:**

- **Trhovci** – stánkový prodej, mobilní, jejich společenská skupina nemá příliš vysoké společenské uznání, činnost není dostatečně solidní a důvěryhodná, může být ekonomicky velmi výhodná,
- **drobní obchodníci** – prodej ve stabilních krámech, aktivně usilují o stálou klientelu, mohou si rychle vytvořit přiměřené společenské uznání a postavení,
- **dealeři** – obchodní zástupci určité hospodářské organizace v obchodní síti regionu, stálá síť odběratelů, podíl z uzavřených kontraktů, obratné a přesvědčivé jednání, ne příliš viditelná činnost, společenské postavení přiměřené, ekonomické postavení velmi dobré,
- **drobní řemeslníci a poskytovatelé technických služeb** – odborné práce na zakázku, stavovská sdružení, společenské uznání v závislosti na ochotě a kvalitě poskytovaných služeb
- **odborní poradci, vysoce kvalifikovaní specialisté, poskytovatelé odborně náročných služeb** (lékaři, advokáti, finanční poradci, samostatné účetní, komerční právníci, veterináři atd. – smluvně zadané odborné práce, vysokoškolské vzdělání, ve městech, odborné komory, výrazné společenské uznání, ekonomické postavení velmi dobré.

b) **Velcí podnikatelé**

- podnikatelskou aktivitu sami neuskutečňují – vytváří podmínky, zajišťují ji a řídí; na rozdíl od drobných podnikatelů se uplatní i v náročných odvětvích (strojírenství, železniční doprava),
- často tvoří akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným s rozhodujícím vlivem určitého podnikatele. Součástí těchto aktivit může být i vstup zahraničních osob do podnikání v ČR, ať již ve formě joint Ventura nebo přímo vlastních (v úplném vlastnictví) zahraničních společností.

Příklad:

Mezi velké podnikatele můžeme zařadit například pana ing. Chrenka, pana ing. Tykače, pana Mgr. Wichterleho a spoustu dalších, běžné společnosti vcelku neznámých lidí.

Uveďte vlastní příklady:

.....
 .....

Shrnutí:

- Pojem „podnikatel“ vymezuje obchodní zákoník.
- Český právní řád rozeznává podnikatele v režimu FO a PO.
- Právnícké osoby musí být povinně zapsány v obchodním rejstříku.
- Obchodní rejstřík vede krajský soud, v jehož obvodě má podnikatel sídlo (tzv. rejstříkový soud).
- Fyzické osoby se mohou do obchodního rejstříku nechat zapsat dobrovolně.
- Zápis do obchodního rejstříku má své ekonomické, především daňové a právní důsledky.
- Svou profesi lze vykonávat v zaměstnání a navíc i jako OSVČ (s výjimkami).
- V každé činnosti, kterou člověk vykonává, se komplexně uplatňují všechny jeho osobní vlastnosti.
- Osobnost podnikatele je předpokladem k jeho úspěchu.
- Ze společenského postavení podnikatele jsou odvozeny požadavky i na jeho společenskou roli.
- Nejzávažnější bariéry v podnikání jsou ekonomické a legislativní povahy.
- Vyskytují se ale i psychologické bariéry, a to především bariéry vázané na osobu podnikatele a jeho osobní a rodinné zázemí.
- V týmech, kde pracují ženy manažerky, jsou jiné vztahy a komunikace a očekává se jiná kultura práce.
- Předpoklady pro úspěch můžeme shrnout do několika bodů, které jsou především psychologického rázu, doplňují se tzv. podnikatelským desaterem.
- Rozhodnutí pustit se do podnikání předchází obvykle řada situací.
- Typologie podnikatelů dělí podnikatele na drobné a velké.
- Velcí podnikatelé obvykle podnikatelskou aktivitu sami neuskutečňují.

Pojmy k zapamatování:

1. Právnícká osoba,
2. fyzická osoba,
3. OSVČ,
4. obchodní zákoník,
5. obchodní rejstřík,
6. bariéry v podnikání,
7. osobnost podnikatele,
8. osobnost manažera,
9. předpoklady k podnikání,
10. podnikatelské desatero,
11. selfmademan.

Kontrolní otázky:

1. Který zákoník vymezuje pojem „podnikatel“?
2. Jak byste odlišili pojmy FO a PO?
3. Kam se zapisují PO?
4. Co je to obchodní rejstřík?
5. Kde se nalézá obchodní rejstřík?

6. Kdo se může zapsat do obchodního rejstříku?
7. Kdo se musí zapsat do obchodního rejstříku?
8. Lze současně vykonávat zaměstnání a přitom podnikat?
9. Kdo nesmí podnikat?
10. Jaká by měla být osobnost podnikatele?
11. Co byste označili jako předpoklady jeho úspěchu?
12. Čím se liší organizace, kde převládá tzv. ženský faktor, žena-manažerka?
13. Jaké podněty pro zahájení podnikání znáte?
14. Jaké typy podnikatelů znáte?

Autotest:

1. V obchodním rejstříku:
  - (a) musí být zapsány všechny PO
  - (b) musí být zapsány všechny FO
  - (c) nesmí být zapsány žádné FO
2. Obchodní rejstřík vede:
  - (a) okresní soud
  - (b) krajský soud
  - (c) živnostenský úřad
3. Mohou všechny osoby podnikat?
  - (a) ano
  - (b) ano s výjimkami taxativně určenými obchodním zákoníkem
  - (c) ano s výjimkami taxativně určenými občanským zákoníkem
4. Mezi psychologické bariéry podnikatel nepatří:
  - (a) malá rozhodnost a nepřipravenost spoléhat se pouze na sebe
  - (b) nekritické opojení počátečním úspěchem
  - (c) respektování okolní reality
5. Mezi podnikatelské desatero nepatří:
  - (a) využití svých silných stránek
  - (b) odpovědnost
  - (c) neinformovanost
6. U žen ve funkci manažerky oproti mužům neplatí, že:
  - (a) jsou intuitivnější
  - (b) jsou více empatické
  - (c) nemají vlastnosti, které podporují tvořivost a inovaci

Kapitola 3

Podnik

Popis lekce:

Lekce se zabývá vymezení pojmu „podnik“, charakterizuje podnik dle několika základních stránek, provádí členění podniků dle různých hledisek, provádí charakteristiku drobného, malého, středního a velkého podniku, jakožto i podniku rodinného. V závěru lekce je uvedena charakteristika pojmu „firma“, který se často zaměňuje s pojmem „podnik“, ačkoliv se jedná o dva zcela jiné pojmy. Lekce má následující strukturu:

- 3.1 Co je podnik
- 3.2 Členění podniků
  - 3.2.1 Malé a střední podniky
  - 3.2.2 Velké podniky
  - 3.2.3 Rodinný podnik a nástupnictví
- 3.3 Pojem firma

Délka lekce: 60 minut

Klíčová slova:

Podnik, obchodní jmění, odštěpný závod, provozovna, podnikatelský subjekt, státní podnik, drobný, malý, střední a velký podnik, rodinný podnik, národní podnik, pojem „firma“, obchodní jméno.

Motivace k lekci:

Po prostudování této části byste měli být schopni:

- Definovat, co označujeme pojmem „podnik“.
- Uvést jaké druhy podniků znáte a podle jakých kritérií je členíme.
- Charakterizovat drobné, střední a velké podniky.
- Definovat státní a národní podnik.
- Určit výhody i nevýhody rodinného podniku.
- Vysvětlit pojem „firma“ a obchodní jméno.

3.1 Co je podnik

Definice podniku Pojem podnik je definován v evropském právu a rozumí se jím jakákoliv jednotka vyvíjející hospodářskou činnost, bez ohledu na její právní formu, subjektivitu a způsob financování.

- Obchodní zákoník ČR definuje podnik hned v paragrafu 5 takto: „Podnikem se rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem ke své povaze mají tomuto účelu sloužit“.

Pro vymezení podniku v právním i v ekonomickém slova smyslu je třeba uvést jeho charakteristiky, co k podniku patří, s jakým majetkem disponuje, jaké má organizační složky, jak a kým je představován, jak musí vypadat jeho obchodní listiny a především, jaké může mít právní formy. Proto uvádíme několik bodů, které k charakteristice obsahové náplně pojmu „podnik“ patří:

- Podnik je základní hospodářský článek národního hospodářství, jeho základní složka. Můžeme také říci, že je to určitá hospodářská jednotka, tedy ekonomický subjekt (uzavřený, organizovaný, samostatný) s kombinací tří výrobních faktorů.
- Pojem podnik lze definovat i jako **společenství lidí a prostředků** spojených za účelem zabezpečování různých činností, jejichž cílem je zajištění vlastního prospěchu. Podnik vstupuje na trh a zabezpečuje pro jiné ekonomické subjekty (domácnosti, jiné podniky, státní instituce) různé výkony (zboží nebo služby) za účelem dosažení zisku.
- Základem **samostatnosti** podniku je samostatnost:

1. právní – jedná se o soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání,
2. ekonomická – na svoji činnost si musí podnik vydělat (výnosy by měly pokrýt náklady, podnik byl založen za účelem dosahování zisku),
3. organizační – podnik se dělí se na organizační útvary (správu, zásobování, prodej atd., resp. ředitelství, ekonomický úsek, výrobní úsek, záleží na velikosti i zaměření podniku), podnik si sám rozhoduje o své vlastní organizační struktuře, skladbě a počtu závodů atd.

- V právním smyslu je podnik považován za věc, a to věc hromadnou. **Podnik je věc hromadná.** Znamená to, že se skládá z určitých věcí, nemovitých i movitých, předmětů průmyslového a jiného duševního vlastnictví.

- K takto definovanému podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které podnikateli slouží k provozování podniku, nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit. K podniku tedy patří určité formy majetkové povahy, věcné i duševní.

- Obchodním majetkem podnikatele, který je FO se rozumí majetek (věci, pohledávky a jiná práva a peníze ocenitelné jiné hodnoty, které patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání).

- Obchodním majetkem podnikatele, který je PO, se rozumí veškerý jeho majetek.

Obchodní jmění • Soubor obchodního majetku a závazků vzniklých podnikateli, který je FO, se v souvislosti s podnikáním označuje jako **obchodní jmění** (zkráceně „jmění“).

- Jměním podnikatele, který je PO je soubor veškerého jeho majetku a závazků.

- Čistým obchodním majetkem je obchodní majetek po odečtení závazků vzniklých podnikateli v souvislosti s podnikáním, je-li FO, nebo jeho veškerých závazků, je-li PO.

- V obecném povědomí je slovo podnik vnímáno jako označení **podnikatelského subjektu**.

Organizační složky • K samostatnosti v organizačním uspořádání podniku patří i možnost, že kromě vlastního podniku s určitým sídlem může podnikatel zřídit i jeho další organizační složky, což může být:

- **odštěpný závod** – je takto zapisován do obchodního rejstříku a při jeho

- provozování se užívá firma s dodatkem, že jde o odstěpný závod,
 – jiná organizační složka – pokud je podle zákona zapisována do obchodního rejstříku. Tou může být například i odloučená **provozovna**, jíž se pak rozumí prostor, ve kterém je podnik provozován, přičemž i provozovna musí být označena firmou či jiným označením, případně i s rozlišujícím dodatkem,

- **Založení podniku** by mělo být poslední fází podnikatelského záměru (ten jsme specifikovali v předcházející lekci). Založení podniku by mělo být provedeno na základě těchto kroků:

1. vlastní nápad,
2. průzkum trhu,
3. plán realizace,
4. zakladatelský rozpočet,
5. posouzení reálnosti,
6. založení podniku.

Těchto znaků je více, podrobnější výčet obsahuje obchodní zákoník ČR, jakožto i další navazující právní předpisy vztahující se k pojmu podnikání a podnik. Některými se dále zabýváme. Nyní si však provedeme členění podniků dle různých forem kategorizace.

3.2 Členění podniků

Podnik můžeme členit podle několika kritérií. Uvádíme to, které je asi nejobsáhlejší, podrobněji pak specifikujeme malé, střední a velké podniky.

- **Podle forem vlastnictví, právní a organizační formy:**

Kritéria

- a) soukromé,
- b) společné (obchodní) – podíly členů,
- c) státní,
- d) družstevní – sdružení prostředků členů,
- e) smíšené (joint venture), podniky se zahraniční účastí,
- f) jiné (zájmová sdružení, společný podnik a podobně).

Úkol k textu č. 3.1:

V textu je použito pojmu „státní podnik“. Ten je definován zákonem o státním podniku, nemusí být výhradně orientován na tvorbu zisku tak, jak podnikání definuje obchodní zákoník. Podívejte se na charakteristiky státního podniku a zapište si vaše poznatky do textu publikace. Kromě pojmu „státní podnik“ fungují v české ekonomice ještě tzv. podniky se „státní účastí“. Pokuste se určit alespoň jeden z nich. Konfrontujte si vaše poznatky s naším textem, který máte uložen v Klíči. Státních podniků je v ČR celá řada, v Klíči uvádíme jejich přehled.

.....
 .....
 .....

Uveďte Váš příklad podniku se státní účastí (zapište si případně údaj z Klíče):

.....

*Další
členění
podniků*

- **Podle výkonů:**
  - a) vyrábějící statky (těžební, zemědělské, energetické, zpracovatelské),
  - b) poskytující služby.
- **Podle velikosti:**
  - a) nejmenší – do 10 zaměstnanců,
  - b) malý – do 50 zaměstnanců,
  - c) střední – do 250 zaměstnanců a
  - d) velký – nad 250 zaměstnanců.
- **Podle hospodářského odvětví:** jedná se o podniky s totožnými výkony užívající podobné materiály, stroje a zařízení. Členění je pak podobné, jako je tomu u členění národního hospodářství, jako například:
  - a) Zemědělský podnik (družstvo),
  - b) Průmyslový podnik,
  - c) Potravinářský podnik (zpracovatelský podnik),
  - d) Stavební podnik,
  - e) Opravárenský podnik,
  - f) Podnik výpočetní techniky atd.
- **Podle financování:**
  - a) financované externě,
  - b) financované interně.
- **Podle způsobů řízení:**
  - a) řízené přímo vlastníky, majiteli,
  - b) řízené managementem (majitelé se nezúčastňují řízení).
- **Podle organizační struktury:**
  - a) uspořádané do hierarchické pyramidy,
  - b) uspořádané do sítí (řetězců).

Na závěr této kapitoly doplňujeme toto třídění podniků dle různých možností kategorizace, ještě o jednu zvláštnost, se kterou mají možná své zkušenosti pivaři v ČR. Jde o označení právní formy jednoho pivovaru v ČR, to má však své opodstatnění. Nepředpokládáme, že jste profesionálními či chronickými pijáky, uvádíme to spíše jako zvláštnost, kuriozitu.

Úkol k textu č. 3.2:

Je určitou ojedinělou zvláštností, že ještě v dnešní době se můžete setkat s pojmem „národní podnik“. Toto označení právní formy je relikvií minulých dob, avšak má v daném případě svůj ekonomický i právní smysl. Podívejte se do Klíče a запиšte si naše informace do textu publikace na volné stránky.

.....

.....

.....

.....

3.2.1 Malé a střední podniky

Z uvedeného členění je jedním z nejdůležitějších kritérií pro členění podniků, kritérium jejich velikosti. Velikost podniku má přímý dopad na daňové předpisy (především zákon o daních z příjmů), ale i předpisy o povinném pojištění.

Definice malých a středních podniků vychází ze čtyř kritérií:

Kritéria

1. Maximální počet zaměstnanců podniku.
  2. Velikost obratu podniku (obrat může být v některých případech nahrazen buď výkony, nebo výší aktiv podniku, obrat je zjednodušeně řečeno výše prodeje nebo výše poskytnutých služeb ve finančním vyjádření).
  3. Nezávislost podniku.
  4. Podmínka časová (existuje a dosahuje dále uvedených parametrů minimálně dvě účetní období po sobě).
- **Drobným podnikem** (mikropodnikem nebo také nejmenším podnikem) rozumíme podnik, který zaměstnává méně než 10 osob a jehož roční obrat nepřesahuje 2 miliony Euro (cca 50 milionů Kč),
  - **Malým podnikem** je podnik, který zaměstnává méně než 50 osob a jehož roční obrat nepřesahuje 10 milionů Euro (cca 250 milionů Kč),
  - **Střední podnik** je takový podnik, který zaměstnává méně než 250 zaměstnanců a jeho roční obrat nepřesahuje 50 milionů Euro (cca 1 250 mil. Kč).

3.2.2 Velké podniky

Velký podnik je podnik, který nespĺňuje definici drobného, malého a středního podnikatele podle nařízení Komise (ES) č. 364/2004.

- Mezi velké podniky můžeme zařadit takovou společnost, která zaměstnává více než 250 zaměstnanců a její roční obrat přesahuje 50 milionů Euro (cca 1 250 mil. Kč).
- Velké podniky mají oproti malým a středním podnikům tu výhodu, že mohou svým zaměstnancům poskytnout vzhledem ke své síle a velikosti, vyšší platové ohodnocení, rychlejší kariérní postup, větší firemní výhody (penzijní připojištění, firemní školku, dovolenou ve firemních objektech apod.) nebo třeba i pracovní místo v různých částech státu a světa.
- Firemní kultura velkého podniku je daleko propracovanější a přísnější ke svým zaměstnancům. Zaměstnanci ji proto musí striktně dodržovat.
- Flexibilita a improvizace, která je populární u menších podniků, zde není možná a rozhodování a řízení je komplikovanější.

Cvičení č. 3:

Napište si na volný list jména deseti významných velkých podniků v ČR. Uveďte jejich oblasti činnosti, významný produkt nebo poskytující službu.

3.2.3 Rodinný podnik a nástupnictví

Určitou specialitou mezi podniky jsou tzv. rodinné podniky, které se vyskytují všude ve světě.

(často se používá i pojmů jako Family business, family farms atd.). Podnik je v majetku určité rodiny, obvykle manželů, jejich pracovníky jsou kromě vlastníků i jejich děti, případně i s jejich vlastními rodinami, případně i další příbuzní.

Příklad:

Mnohé televizní novely se zabývají událostmi, rodinným životem, obchodními či rodinnými

problémy odehrávajícím i se v rodinných podnicích, v hotelích, výrobnách, prodejnách. Některé světoznámé značky patří k těmto rodinným podnikům, i když jejich původní zakladatel a majitel již nežije. Přesto, podnik nadále vlastní jeho dědicové, kteří pokračují v původní výrobě, obchodu či jiné formě podnikání. Příkladem budiž český obuvnický (a dnes již světový) gigant Bařovy závody (po tragické smrti zakladatele Tomáše Baři, převzal podnik jeho nevlastní bratr Jan Bařa, podnik dodnes existuje, i když jeho vlastnictví a také řízení této celosvětově proslulého rodinného podniku má již čtvrtá generace Bařů). Jako další příklad existence rodinného podniku poukazujeme na světoznámou televizní novelu Dallas.

Uveďte vlastní příklady:

.....
 .....

*Rodinné
podnikání
v ČR*

- **Rodinné podnikání** v České republice má dlouhodobou tradici a jeho počátky sahají až do období pospolitě společnosti.
- V minulosti rodinné podnikání překonávalo mnoho překážek a muselo se vypořádávat nejen s feudálním útlakem, ale i socialistickým režimem a jinými politickými tlaky.
- V dnešní době můžeme v Česku najít mnoho rodinných firem, které úspěšně prosperují.
- Rodinné vztahy v podniku mohou být nejen předností, ale i problémem.
- Rodinné firmy mají daleko větší pružnost v řízení a hladší komunikaci než firmy jiného typu.
- Dlouholetí zaměstnanci rodinného podniku se mohou cítit jako příslušníci rodiny, i když jimi nejsou.
- S rodinným podnikáním je třeba spojovat i rodinné a pracovní vztahy. Ty se navzájem prolínají. Rodinné vazby ovlivňují rozhodování v podniku a naopak vztahy pracovní se často promítají v rodinném životě.
- Častým problémem vyskytujícím se v oblasti rodinného podnikání je protěžování rodinných příslušníků ve firmě, což mohou nelibě nést ostatní zaměstnanci.
- Rodinná firma má tu výhodu, že po rodičích mohou vedení firmy převzít jejich děti, kteří se v ní zapracovali a znají její systém a chod.
- Rodinná firma má význam nejen ekonomický, ale i celospolečenský, neboť tito lidé se sami užíví a mnohdy i zaměstnávají nerodinné příslušníky, kterým dávají práci.
- Stát tímto šetří na výdajích, jako jsou podpory v nezaměstnanosti nebo pomoc v hmotné nouzi.
- Rodinné podniky se obvykle dědí z otce na děti, pokud zakladatel nemá vlastní děti, pak rodinný podnik přechází v rámci dědického řízení na osoby, jejichž pořadí určuje občanský zákoník.

Příklad:

Mnohé komedie jsou uvozeny dramatickou situací, že obvykle mladý muž či dívka znenadání obdrží telegram s oznámením, že zemřel jejich vzdálený příbuzný (nejčastěji v Americe), majitel továrny, hotelu či jiné lukrativní nemovitosti a odkázal jim svůj majetek, případně že jsou jeho jedinými dědici. Komedie je pak obvykle vybudována na tom, že se jedná o majetek zadlužený, nebo podmíněný nesplnitelnými nebo nepěknými předpoklady (například sňatkem s neznámou osobou atd.). Je třeba podotknout, že zdědit lze nejen majetek, ale také dluhy.

Uveďte Váš příklad (z literatury, divadla, filmu, případně ze života):

.....
 .....

3.3 Pojem firma

Označení „firma“ je pojem, který uvádí obchodní název, pod kterým vystupuje konkrétní podnik, je to tedy pouze jméno (doplněné dalšími parametry).

- Je to označení obchodní společnosti a jedná se o nehmotný statek.
- V praxi často dochází k nesprávné záměně pojmu firma s pojmem podnik, který označuje soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání.
- **Firmou právnické osoby je název**, pod kterým je zapsána v obchodním rejstříku.
- **Firmou fyzické osoby** zapsané v obchodním rejstříku je její **jméno a příjmení**.
- Podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou.
- Na podnikatele nezapsaného v obchodním rejstříku se firemní právo nevztahuje (takový podnikatel, je-li právnickou osobou, činí úkony pod svým názvem, je-li fyzickou osobou, činí právní úkony pod svým jménem a příjmením).
- Firma je jedním ze základních atributů právní subjektivity podnikatele a základních pojmových znaků podnikání. Je ochranným označením, které je předmětem práva duševního vlastnictví a jako zvláštní druh „nehmotného statku“ vyznačuje osobitost podnikatele.
- Pojem firma je prakticky obchodním jménem podnikatele. Toto jméno, pod nímž podnik vykonává svou podnikatelskou činnost, se zapisuje do obchodního (PO, příp. FO) nebo živnostenského rejstříku. Podnik má právo na jeho užívání a ochranu. Obchodní jméno slouží k lepší orientaci na trhu a image. Obchodní jméno nazýváme osobní (může být s věcným nebo osobním dodatkem, popř. s uvedením místa podnikání u FO, věcné (PO) nebo smíšené (v.o.s, s.r.o).

*Firma =
název,
jméno*

Příklad:

U FO je firmou jméno a příjmení podnikatele vesměs s uvedením jeho činnosti nebo profese. Příkladem budiž firma „Jana Polanská, dámské a pánské kadeřnictví“. Pojem firma se týká i těch osob, které vykonávají svou profesi na základě licence jako OSVČ. Jako příklad uvádíme „MUDr. Milada Zlámalová, praktický zubní lékař“ nebo „JUDr. Josef Augustin, advokát“. Označení profese, činnosti je podmínkou pro naplnění pojmu „firma“ (celé obchodní jméno je doplněno navíc ještě adresou dotyčné osoby, tedy ordinací, advokátní kanceláří) atd. U PO jsou obchodní jména věcného charakteru, například Hanácké železárny a drátovny, výroba pružin a železných armatur, Prostějov, Za drahou 3 nebo Moděva, výroba oděvů, Prostějov, Poděbradovo náměstí 1.

Uved'te vlastní příklad firem FO a PO, které znáte:

.....

.....

Shrnutí:

- Podnik je základní hospodářský článek národního hospodářství, jeho základní složka.
- Rozumí se jím jakákoliv jednotka vyvíjející hospodářskou činnost, bez ohledu na její právní formu, subjektivitu a způsob financování.
- Pojem podnik lze definovat i jako společenství lidí a prostředků spojených za účelem zabezpečování různých činností, jejichž cílem je zajištění vlastního prospěchu.
- K podniku tedy patří určité formy majetkové povahy, věcné i duševní.
- Odštěpný závod stejně jako odloučená provozovna se takto zapisují do obchodního rejstříku.
- Podniky členíme dle různých hledisek.

- Významné je členění dle právní formy, vlastnictví či velikosti.
- Z hlediska velikosti dělíme podniky na drobné (mikropodniky), malé, střední a velké.
- Rodinné podnikání v České republice má dlouhodobou tradici.
- Označení „firma“ je pojem, který uvádí obchodní název, pod kterým vystupuje konkrétní podnik, je to tedy pouze jméno (doplněné dalšími parametry).
- Jedná se o nehmotný statek.
- Podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou.

Pojmy k zapamatování:

1. Podnik,
2. obchodní jmění,
3. odštěpný závod,
4. provozovna,
5. podnikatelský subjekt,
6. státní podnik,
7. drobný, malý, střední a velký podnik,
8. rodinný podnik,
9. národní podnik,
10. pojem „firma“,
11. obchodní jméno.

Kontrolní otázky:

1. Jak byste definovali slovo podnik?
2. Jaké parametry, znaky charakterizují podnik?
3. Jaké formy majetku patří k podniku?
4. Co se rozumí obchodním majetkem podnikatele, který je PO?
5. Co se rozumí obchodním majetkem podnikatele, který je FO?
6. Co rozumíte pod pojmem čistý obchodní majetek?
7. Co je to odštěpný závod a odloučená provozovna a jaká je podmínka při jejich uvádění v obchodní či jiné korespondenci?
8. Jaké znáte členění podniků dle vlastnictví?
9. Jaké znáte členění podniků dle velikosti?
10. Jak byste charakterizovali drobné, malé, střední a velké podniky?
11. Jaké jsou výhody a nevýhody podniků v závislosti na velikosti?
12. Jaké jsou výhody a nevýhody rodinných podniků?
13. Co rozumíte pod pojmem „firma“?
14. Co tvoří pojem firma u FO?
15. Co tvoří pojem firma u PO?

Autotest:

1. Obchodním majetkem podnikatele, který je FO se rozumí:
  - (a) majetek (věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty), které patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání
  - (b) veškerý jeho majetek
  - (c) veškerý majetek včetně rodinného jmění a majetku jeho manželky (manžela)
2. Obchodním majetkem podnikatele, který je PO, se rozumí:
  - (a) majetek (věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty), které patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání
  - (b) veškerý jeho majetek
  - (c) majetek, všech vlastníků a spoluvlastníků
3. Obchodní jmění u FO:
  - (a) je soubor veškerého jeho majetku a závazků
  - (b) malé podniky mají Soubor obchodního majetku a závazků vzniklých podnikateli v souvislosti s podnikáním
  - (c) soubor obchodního majetku po odečtení závazků
4. Jměním podnikatele, který je PO je:
  - (a) soubor veškerého jeho majetku a závazků
  - (b) soubor obchodního majetku a závazků vzniklých v souvislosti s podnikáním
  - (c) soubor obchodního majetku po odečtení závazků vzniklých podnikateli v souvislosti s podnikáním
5. Při členění podniků dle velikosti platí následující členění:
  - (a) malé podniky mají do 10 zaměstnanců, střední do 25, velké nad 50
  - (b) malé podniky mají do 50 zaměstnanců, střední do 100, velké nad 100
  - (c) do 50 zaměstnanců, střední do 250, velké nad 250
6. Nejmenší podniky mají:
  - (a) do 5 zaměstnanců
  - (b) do 10 zaměstnanců
  - (c) do 25 zaměstnanců
7. Výše ročního obrátu v Eurech činí při členění podniků:
  - (a) u drobných do 2 milionů euro, u malých do 10 milionů euro, u středních do 50 milionů euro
  - (b) u drobných do 10 milionů euro, u malých do 50 milionů euro, u středních do 250 milionů euro
  - (c) u drobných do 20 milionů euro, u malých do 100 milionů euro, u středních do 500 milionů euro
8. Firmou je u FO:
  - (a) název, pod kterým je zapsána v obchodním rejstříku
  - (b) její jméno a příjmení
  - (c) označení, které si sama zvolí za své obchodní jméno

Kapitola 4

Legislativní požadavky na podnikatele pro zahájení podnikání

Popis lekce:

Lekce se zabývá podstatnými legislativními požadavky pro zahájení podnikání. Jsou určeny základní požadavky obecně platné pro podnikání FO, vysvětleny některé pojmy a jejich legislativní úprava u PO. Rozhodující pro podnikatelský úspěch je z právního i ekonomického hlediska především správná volba právní formy podnikávání. Každá z nich má určité legislativní požadavky i dopady. Zvláštní pasáž lekce je věnována důležitým výňatkům ze zákona o ochraně spotřebitele, neboť podnikatel, dříve než začne podnikat, by měl znát své povinnosti vůči svým odběratelům, zákazníkům, kupujícím. Lekce má následující strukturu:

- 4.1 Co je podnik
- 4.2 Členění podniků
  - 4.2.1 Malé a střední podniky
  - 4.2.2 Velké podniky
- 4.3 Rodinný podnik a nástupnictví
  - 4.3.1 Malé a střední podniky
  - 4.3.2 Velké podniky

Délka lekce: 180 minut

Klíčová slova:

Právní předpoklady, bezúhonnost, právní subjektivita, ručení za závazky, účetnictví, daňová evidence, obchodní společnost osobní a kapitálová, komanditní společnost, veřejná obchodní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost otevřená a uzavřená, družstvo, evropská (akciová) společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení, obchodní podnik, společenská smlouva, zakladatelská listina, základní kapitál, zisk účetní, daňový a ekonomický, náklady obětované příležitosti, statutární orgán, prokura, prokurista, podnikatelská struktura, zřízení živnostenských listů, dohoda o mlčenlivosti, práva spotřebitelů, povinnosti prodávajícího a poskytovatele služeb, zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, poctivost prodeje, informační povinnost, informace o zboží nebo službě, označení výrobků, piktogram, doklad o zakoupení, písemné potvrzení o převzetí objednávky, reklamace, kupní smlouva, odpovědnost za vady, záruční doba.

Motivace k lekci:

Po prostudování této části byste měli být schopni:

- Definovat základní právní předpoklady pro zahájení podnikání.
- Stručně charakterizovat legislativní požadavky jednotlivých právních forem podnikání.
- Objasnit základní pojmy spojené se založením obchodní společnosti.
- Umět definovat základní terminologii zákona o veřejnoprávní ochraně spotřebitele.
- Umět definovat základní povinnosti prodávajícího výrobků a služeb.

4.1 Základní legislativní požadavky při zahájení podnikání

V ČR existuje asi 1500 zákonů, k tomu je třeba připočítat ostatní formy právních norem, jako jsou vyhlášky, nařízení, předpisy atd. To je počet právních norem, který nemá šanci běžný občan ani číst, natož chtít ani jim porozumět. Naštěstí ne všechny se týkají podnikání. Ale i tak je výčet právních norem, o kterých by měl podnikatel vědět, poměrně úctyhodný. Nemůžeme prezentovat všechny právní normy, které se vztahují k podnikání, ostatně při právních záležitostech doporučujeme všem začínajícím podnikatelům, aby své kroky **konzultovali s právními poradci**, ostatně stejně tak jako ekonomické záležitosti konzultovali s ekonomickými (finančními, daňovými) a své účetnictví (nebo daňovou evidenci) svěřili odborné firmě, poradenské kanceláři, daňovému poradci, případně na vedení účetnictví si najali zdatnou účetní. Vyvarují se tak mnohým nepříjemnostem při jednání s úřady, vyhnou se většímu počtu kontrol, než je nezbytné, nebudou se dopouštět zbytečným chyb, které pak mají za následek zvýšení počtu kontrol a povinností vyplývajících z nedodržení právních a ekonomických norem.

Základní podmínky

Jaké jsou základní právní předpoklady pro možnost zahájení podnikání. Ty definuje obchodní zákoník takto:

1. **dosažení věku 18 let,**
2. **prokázání bezúhonnosti,**
3. **způsobilost k právním úkonům.**

Pokud chcete podnikat jako fyzická osoba, dokládá splnění podmínek podnikatel. U právnické osoby je pak musí prokázat její odpovědný zástupce.

Za bezúhonného se nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen:

- pro trestný čin spáchaný úmyslně, ať již samostatně nebo v souběhu s jinými trestnými činy, a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku, nebo
- pro trestný čin spáchaný úmyslně, na který se nevztahuje ustanovení předchozího odstavce, jestliže byl tento trestný čin spáchán v souvislosti s podnikáním, pokud se na něho nehledí, jako by nebyl odsouzen.

Příklad:

První podmínka je jasná. Avšak i tady existují výjimky. V jednom z předcházejících příkladů jsme poukázali na skutečnost, že jedním z nejúspěšnějších podnikatelů v ČR se stal teprve šestnáctiletý student, který vedl softwarovou firmu. Nicméně jedná se skutečně o výjimečnou záležitost, v osmnácti letech většinou mladí lidé končí své studium na učilištích, řada z nich pokračuje ve studiu na středních a později na vysokých školách. Skloubit své povinnosti,

záliby, sport atd. s činností a pracemi podnikatele je velmi obtížné, zvláště, jestliže má podnik ještě zaměstnance. V mládí by se tedy dalo spíše hovořit o FO, a to ještě u živností volných (neboť vázané a řemeslné, jak se dozvíme v následujícím textu, vyžadují ještě další vzdělání nebo praxi).

Uveďte vlastní příklad (svůj názor či zkušenost se začátkem podnikání v 18 letech):

.....
 .....

Příklad:

Prokázání bezúhonnosti je činnost, která má v současné době již kodifikovanou formu. Předpokládá se jí, že uchazeč o podnikání nemá v trestním rejstříku žádný zápis v souvislosti s předmětem své činnosti.

Tak například by bezúhonnost nemohl prokázat uchazeč, který by chtěl provozovat taxislužbu, avšak v trestním rejstříku má již dva tresty za trestné činy spáchané v souvislosti s řízením vozu, jako například zavinění dopravní nehody se škodou přesahující částku 5.000 Kč, ublížení na zdraví zaviněné neoprávněným použitím osobního automobilu, případně trestný čin zavinění nehody s následkem smrti atd. Veškeré záznamy vztahující se k použití automobilu, které vedly k pravomocnému odsouzení pachatele a v důsledku toho zápisu jeho trestného činu do trestního rejstříku vylučují možnost získání licence pro taxislužbu. **POZOR.** Pokud má dotčený v trestním rejstříku třeba i celou stránku trestných činů, za něž byl pravomocně odsouzen, avšak nestalo se tak v souvislosti s řízením automobilu (mohl být například odsouzen za výtržnost, bigamii či pletichy), pak to nesouvisí s předmětem činnosti podnikání, a je takto vzhledem ke znění tohoto požadavku považován za bezúhonného.

Uveďte vlastní příklad:

.....
 .....

Příklad:

Způsobilost k právním úkonům – souvisí s pojmem právní subjektivita. Způsobilosti může být člověk zbaven pouze rozhodnutím soudu, a to jen na základě lékařského posudku. Právní subjektivitu má jinak každý občan, a to již od narození. Ba dokonce ještě nenarozené dítě má již předem zajištěná práva. Tato skutečnost je známa i z české historie (Ladislav Pohrobek).

Uveďte vlastní příklad:

.....
 .....

4.2 Volba právní formy podnikání

Důležitou podmínkou a předpokladem pro podnikání je správná volba právní formy podniku. Každá z nich má své výhody a nevýhody, ale především právní a ekonomické důsledky. Ty jsou zejména nejsilněji pocíťovány v těchto oblastech:

*Právní
 formy*

- Ručení (ručení za své závazky).
- Výše daní a jejich zaúčtování.
- Povinnost vedení účetnictví nebo tzv. daňové evidence.

Existuje celá další řada dopadů volby rozhodnutí správné a vyhovující právní formy podnikání, avšak uvedené tři oblasti jsou podstatné a někdy každá z nich může znamenat problém zvláště pro začínající podnikatele, pokud si předem nezjistí všechny důležité okolnosti právě těchto tří oblastí právních a ekonomických dopadů. Z nich nejdůležitější je asi ručení za své závazky. Ručení může mít několik forem, z nichž nejtěžší je ručení veškerým majetkem osobním včetně majetkem, který je ve společném jmění manželů (u FO).

Druhy živností

Kterou z forem podnikání si zvolíme a proč? Jaké jsou podmínky pro volbu?

- **Živnost – ohlašovací-volná** – U této živnosti musíte splnit všeobecné podmínky stanovené zákonem.
  - řemeslná – U této živnosti musíte splnit odbornou způsobilost a mít praxi v oboru.
  - vázaná – U této živnosti musíte splnit vzdělání a praxi v oboru (například průvodcovská činnost, masérské služby apod.).
- **Živnost koncesovaná** – U této živnosti musíte splnit podmínky pro provozování živnosti dané živnostenským úřadem (cestovní agentury, taxislužby, nákladní doprava).

Živnostem věnujeme celou následující lekci, neboť rozhodující část podnikatelů v ČR jsou živnostníci. Jejich počet se mění, nicméně jejich počet stabilně přesahuje 1 milion lidí.

Složitější podmínky jsou při založení obchodní společnosti.

Obchodní společnosti

Jak již víte, obchodní společnosti můžeme dělit na **kapitálové** a **osobní**.

- Mezi osobní obchodní společnosti patří veřejná obchodní společnost (v. o. s., minimálně 2 osoby podnikající pod společným jménem, § 76 a násl. obch. zák.) a komanditní společnost (k. s., minimálně 2 osoby podnikající pod společným jménem, § 93 a násl. obch. zák.).
- Mezi kapitálové obchodní společnosti patří společnost s ručením omezeným (s. r. o., může být založena i jen jednou osobou, maximálně však 50, § 150 a násl. obch. zák.) a akciová společnost (a. s., může založit i jedna osoba (ale musí být právnická), maximální počet osob není omezen, § 154 a násl. obch. zák.).
- Kromě kapitálových a osobních společností, které jsou českému právnímu řádu vlastní, můžeme rozlišovat ještě **evropské obchodní společnosti**: *evropská (akciová) společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení.*

Příklad:

Jak je vidět, není dodržováno pravidlo „tres faciunt collegium“, tedy tři tvoří společnost. Ba naopak zvláštností s. r. o. je fakt, že tuto společnost může založit jedinec, jedna fyzická osoba. Fyzická osoba má tedy na vybranou, zda bude podnikat jako FO nebo PO (v případě extrémní s. r. o. vlastněné a provozované jedním majitelem). Toto rozhodnutí má právě zmíněné tři aspekty volby, z nichž podstatné je právě ručení za ekonomické závazky (dluhy).

Slova „obchodní podnik“ však mohou být obsažena i v názvech firem, které mají jinou právní formu, než obchodní společnosti.

4.2.1 Založení a vznik obchodní společnosti

Pro založení určité formy obchodní společnosti platí několik důležitých faktorů. Podívejme se na ty podstatné.

a) **Založení obchodní společnosti**

Zakladatelem obchodní společnosti může být fyzická nebo právnická osoba. Společnost se zakládá **společenskou smlouvou** (v případě akciové společnosti se nazývá zakladatelská listina) podepsanou všemi zakladateli (§ 57 odst. 1 obch. zákoníku), pokud ji zakládá 2 či více společníků, nebo **zakladatelskou listinou** ve formě notářského zápisu (§ 57 odst. 3 obch. zák.), pokud je zakladatel jen jeden. Společnost vzniká dnem, kdy byla zapsána do obchodního rejstříku.

*Smlouvy*b) **Základní kapitál**

Základní kapitál společnosti musí být v jednotkách české měny. Jeho výše se liší podle typu společnosti. Vytváří se povinně:

Základní kapitál

- v *komanditní společnosti* (platí jen pro komanditisty, nikoli komplementáře),
- *ve společnosti s ručením omezeným* (min 200 000 Kč) a
- v *akciové společnosti* (min. 2 mil Kč bez veřejné nabídky akcií, min. 20 mil Kč s veřejnou nabídkou akcií).

c) **Cíle společnosti**

V klasické teorii se **jako základní cíl předpokládá maximalizace tržní hodnoty podniku, nikoli maximalizace zisku.**

Při analýze zisku, je třeba rozlišovat mezi:

Typy zisku

- Ziskem účetním
(tzn., že zisk = příjmy – explicitní náklady – tento zisk lze získat z účetnictví, je obsažen v účetním výkazu lidově nazývaném „výsledovka“, oficiálně Výkaz zisků a ztráty).
- Ziskem daňovým
(jedná se o upravený účetní zisk. Ten je zapotřebí pro daňové účely modifikovat, neboť účetní zisk obsahuje výnosy i náklady, které pro daňové účely nejsou akceptabilní. Například pokuty (náklad podnikatele) nemohou ovlivňovat daně).
- Ziskem ekonomickým
který se dá vyjádřit, jako příjmy – (explicitní náklady + náklady obětované příležitosti). Alternativním cílem společnosti může být nikoliv maximalizace okamžitého zisku, ale maximalizace současné hodnoty budoucích zisků. Tento zisk není realizován.

Mezi další cíle společnosti lze řadit:

- Dlouhodobě přežít, udržet se na trhu.
- Dosažení určitého podílu na trhu (s tím ale také souvisí dosažení určitého zisku).
- Maximalizace obratu (prodeje, výkonů atd.).
- Růst a expanze.

d) **Jednání jménem podniku***Statutární orgán*

Za podnik jedná **soukromý podnikatel** nebo **statutární orgán** (vyplývá-li to ze zákona, ze stanov podniku apod.). Statutárním orgánem je jednotlivec nebo kolektiv pracovníků. **V kolektivu musí být stanoven:**

- (a) Jakým způsobem se vyjádří vůle statutárního orgánu.
- (b) Kdo bude jednat jménem statutárního orgánu (určení předsedy představenstva).

Vlastní pracovník může jednat jménem podniku, vyplývá-li to z jeho pravomoci (delegace pravomoci).

e) **Plná moc**

Projev, kterým podnikatel, resp. statutární orgán prohlašuje určitou osobu za svého zástupce (zmocněnce). **Musí mít písemnou formu.** Může být udělena jedné nebo

více osobám (kolektivní plná moc), právnické osobě nebo fyzické osobě vně i uvnitř podniku. Musí obsahovat rozsah zmocnění.

Podle rozsahu zmocnění, který musí být uveden, rozdělujeme plnou moc na:

- (a) speciální (pro určité úkony),
- (b) generální (pro všechny právní úkony), například právník zastupující podnik v jeho právních záležitostech.

f) **Prokura**

Prokurista

Je forma nejširší plné moci. Je udělena dnem zápisu do OR. **Prokurista** je pracovník podniku, který má oprávnění ke všem úkonům (tj. stejné oprávnění jako podnikatel). Nesmí však zcizovat majetek podniku a zatěžovat majetek podniku. Prokura nemusí obsahovat rozsah zmocnění. Jedná-li prokurista za podnik, musí uvést firmu a dodatek, že se jedná o prokuru (prokurista; p.p.)

4.2.2 Právní otázky provozování firmy

*Název
firmy*

Existuje mnoho právních otázek ohledně zahájení podnikání, zde jsou nejdůležitější:

a) **Název firmy**

budoucí podnikatel si bude muset zjistit, že předpokládaný název firmy, který bude chtít používat, už nepoužívá jiný podnikatel. Tyto informace získá buď z obchodního rejstříku, nebo živnostenského registru (příp. v jiných seznamech, viz zemědělci, svobodná povolání apod.). Firma nesmí být zaměnitelná s jinou. To by bylo možno považovat například na „parazitování na pověsti firmy“, což definuje obchodní zákoník. Jak jsme již uvedli, název firmy tvoří tzv. nehmotný majetek podnikatele, důležitou a někdy velkou hodnotu majetku často převyšující jeho majetek hmotný.

Příklad:

Uvádí se, že například samotná hodnota značky a ochranné známky Coca Cola má desetkrát větší hodnotu než veškerý hmotný majetek tohoto obrovského podniku.

b) **Podnikatelská struktura** – znamená rozhodnout se, která právní forma bude pro podnikatele nejvhodnější, zda tedy bude upřednostňovat:

- zcela samostatnou činnost,
- jediné spoluvlastnictví,
- více partnerství (včetně zahraničního partnera), popř. domácí spolupodílňictví s více společníky,
- komanditní společnost, (otázkou je, zda v pozici komanditisty nebo komplementáře, tyto dvě různé pozice mají důležitý dopad jak při samotném řízení společnosti, tak i při rozdělování zisku a dalších ekonomických i právních důsledcích),
- společnost s ručením omezeným (otázkou je, kolik známých, příbuzných apod. přibere do svého podnikání, čím více lidí, tím více názorů a možností neshod),
- akciovou společnost,
- družstvo,
- případně, zda založí svůj podnik ve formě sdružení dle občanského zákoníku atd.

Jak jsme již uvedli každá volba má své výhody i nevýhody, každá z nich má své přednosti i nedostatky, různé ekonomické i právní důsledky. Opět nám nezbývá než poradit, aby se uchazeč nejprve seznámil s obchodním (příp. občanským) zákoníkem, věc konzultoval s komerčním právníkem, případně i s jinými poradci včetně ekonomických či daňových, než se rozhodne a učiní krok, který se nemusí později ukázat být správný.

Příklad:

Znovu se vracíme k našemu rozhodování, zda založit podnik, jako FO nebo jediný člen a tudíž majitel s. r. o. Jak jsme již uvedli, FO ručí za své závazky veškerým (tedy i zcela osobním) svým majetkem, ale i majetkem, který má ve SJM. O veškerý majetek může přijít, může mu být exekvován. Na druhé straně, založí-li s. r. o. ručí omezeně, tedy jen do výše upsané částky kapitálu, minimum je 200 tisíc Kč a málokterá s. r. o. upisuje částku vyšší. Na druhé straně s. r. o. je povinno vést účetnictví, FO jen (s výjimkami) daňovou evidenci. Z hlediska daní existuje rovněž podstatný rozdíl. Daň z příjmů FO a PO se od sebe liší, daň z příjmů PO je vyšší, navíc splatná každý měsíc. Těchto rozdílů bychom našli více, podstatné je tedy zvážení všech aspektů tohoto zásadního rozhodnutí.

Příklad:

Na druhé straně uvádíme, že je možné časem změnit právní formu a přejít i z FO na PO a opačně. To má opět své podmínky, pravidla a nelze tak činit okamžitě, závazky se tím však neřeší.

- c) **Zřízení živnostenských listů** – Minimálně bude budoucí podnikatel potřebovat živnostenský nebo koncesní list a daňovou evidenci u příslušného Finančního úřadu v místě podnikání. Pokud zakládá například kapitálovou společnost, tak společenskou smlouvu nebo zakladatelskou listinu, stanovy organizace a evidenci v obchodním rejstříku u příslušného Krajského osudu. Pokud bude mít společníka, tak dohodu o partnerství apod.
- d) **Uzavření dohody o mlčenlivosti – (Agreement Non Disclosure)** Vyplatí se, pokud se bude spolupracovat s jinými firmami a společnostmi, které budou mít přístup k informacím a know how podnikatele.
- e) **Rozhodnutí o územní působnosti** – Při výběru místa pro firmu je dobré se ujistit, že je správně určené k předpokládanému typu podnikání. Je potřeba zvážit výskyt místní konkurence ve zvoleném oboru činnosti, místní podmínky, mentalitu lidí, zvyklosti, komunikace, spoje, výhody i nevýhody místa.

Živnostenský list

Mlčenlivost

Shrneme-li předcházející body, vidíme **předpoklady úspěchu začínajícího podnikatele** především v těchto krocích:

Předpoklady

1. V pečlivém výběru žádané podnikatelské činnosti,
2. Dobře připraveném podnikatelském záměru,
3. Dobře zvoleném místě k podnikání na základě oboru činnosti,
4. Předjednané, případně již uzavřené obchodní smlouvy a dohody s potenciálními odběrateli, zákazníky, klienty apod.,
5. Stanovování si dílčích cílů v podnikání s časovým horizontem,
6. V cílevědomosti, svědomitosti, odpovědnosti, schopnosti překonávat překážky,
7. V rozdělení rizik podnikání,
8. Ve způsobu jednání s úřady.

Některé z těchto kroků jsme již zmiňovali (např. podnikatelský záměr), některé jsou proklamativní. K některým důležitým krokům (zejména bodům 4) a 8) se v následujících textech vyjadřujeme podrobněji.

4.3 Povinnosti podnikatele při prodeji, poskytování služeb, přepravě a dalších činnostech svého podniku

Úspěch podnikání je založen na schopnosti podnikatele respektovat přání a potřeby zákazníků, mít dobré vztahy s dodavateli, přepravci zboží, samozřejmě dobré komunikaci s úřady atd., tzn. dobře prováděném marketingu.

Práva spotřebitelů

V této pasáži textu si povšimneme základního faktoru, který předznamenává celkový úspěch podnikání, a to je umění prodat své zboží či služby zákazníkům. Při tom musí podnikatel respektovat především **práva spotřebitelů**. Proto před vlastním zahájením je zapotřebí se s nimi seznámit, neboť počáteční chyby po zahájení podnikání, mohou poškodit pověst podnikatele, a pověst se těžce získává, ale rychle ztrácí. Stejně tak platí, že obnova dobrého jména není otázkou krátkodobou. Velikost, objem prodaného zboží nebo poskytnutých služeb je závislý na kvalitě zboží či služeb, resp. umění prodat není dnes pouze otázkou velmi kvalitního zboží či služeb, ale i vysoce kvalitní zboží vyžaduje servis, doprovodné služby, rychlost vyřizování, často mít k dispozici náhradní součástky, provádět výměny či opravy a další doprovodné služby. Maloobchodní či velkoobchodní obrat jak jste si již povšimli v předcházejících textech), je jedním z ekonomických ukazatelů, který je pro dosažení zisku či přítok peněz, jedním ze základních ukazatelů. Proto klademe velký důraz a doporučujeme především začínajícím podnikatelům, podrobněji se seznámit s právy spotřebitele a povinnostmi výrobců, přepravců, prodávajících či kompletujících podnikatelů. V této části předkládáme studujícím podstatné výtahy ze **zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele**, v platném znění, který upravuje řadu podmínek podnikání významných z hlediska ochrany spotřebitele, úkoly veřejné správy v oblasti ochrany spotřebitele a oprávnění spotřebitelů a činnost spotřebitelských sdružení. Ustanovení tohoto zákona se vztahují na nabízení a prodej výrobků a na nabízení a poskytování služeb v případech, kdy k plnění dochází na území České republiky. Na ostatní případy se vztahuje tehdy, souvisí-li plnění s podnikatelskou činností provozovanou na území České republiky. Tento zákon reguluje, tzv. veřejnoprávní ochranu spotřebitele. Než přejdeme k jeho důležitým regulacím, podívejme se nejprve na definice pojmů, s nimiž tento zákon operuje.

Zákon o ochraně spotřebitele

4.3.1 Definice základních pojmů veřejnoprávní ochrany spotřebitele

Definice Zákon o ochraně spotřebitele vymezuje některé základní pojmy týkající se subjektů, předmětu a obsahu spotřebitelských vztahů:

- **Spotřebitelem** je fyzická nebo právnická osoba, která je účastníkem trhu, tedy nakupuje výrobky nebo užívá služby za jiným účelem než pro podnikání s těmito výrobky nebo službami. Spotřebitelem je tak pouze subjekt, který je konečným uživatelem výrobku nebo služby, které jsou určeny pro jeho osobní (konečnou) spotřebu.
- **Výrobkem** je věc nebo jiné hodnoty určené k nabídce spotřebiteli, které mohou být předmětem právního vztahu.
- **Službou** je jakákoli podnikatelská činnost, která je určena k nabídce spotřebiteli, s výjimkou činností upravených zvláštními zákony (např. zákon č. 128/1990 Sb., o advokacii, zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky), kde se dozor nad ochranou spotřebitele svěřuje profesním sdružením nebo jiným orgánům státní správy. Služby se nejčastěji člení na služby věcné a služby osobní. Věcné služby souvisí s konkrétními movitými či nemovitými věcmi (opravy, údržba, služby čistíren), osobní služby se pak týkají člověka bezprostředně (kadeřnictví, restaurace).

Dále zákon definuje textilní výrobek, textilní vlákno, výrobek nebezpečný svou zaměnitelností s potravinou, obuv, hlavní část obuvi, výrobek nebo zboží porušující některá práva duševního vlastnictví.

- **Prodávajícím** je podnikatel, který spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby.
- **Výrobce** je podnikatel, který zhotovil výrobek anebo jeho součást nebo poskytl služby. Výrobce je i podnikatel, který vytěžil prvotní surovinu nebo ji dále zpracoval. Výrobce je konečně i podnikatel, který se za výrobce označil.
- **Dovozce** je podnikatel, který uvede na trh výrobek z jiného než členského státu Evropské unie.
- **Dodavatelem** je každý podnikatel, který přímo nebo prostřednictvím jiných podnikatelů dodal výrobky prodávajícímu. Osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.

4.3.2 Povinnosti při prodeji výrobků a poskytování služeb

Povinnosti při prodeji výrobků a poskytování služeb můžeme rozdělit na několik zásad. Uvádíme je postupně, heslovitě, a to jen jejich stručný výčet.

a) **Poctivost prodeje výrobků a poskytování služeb**

Poctivost

Prodávající je povinen:

- prodávat výrobky ve správné hmotnosti, míře nebo množství a umožnit spotřebiteli překontrolovat si správnost těchto údajů,
- prodávat výrobky a poskytovat služby v předepsané nebo schválené jakosti, pokud je závazně stanovena nebo pokud to vyplývá ze zvláštních předpisů anebo v jakosti jím uváděné; není-li jakost předepsána, schválena nebo uváděna, v jakosti obvyklé,
- prodávat výrobky a poskytovat služby za ceny sjednané v souladu s cenovými předpisy a ceny při prodeji výrobků nebo poskytování služeb správně účtovat; při konečném účtování prodáváných výrobků a poskytovaných služeb v hotovosti se celková částka zaokrouhluje vždy k nejbližší platné nominální hodnotě zákonných peněz v oběhu.

b) **Informační povinnost**

Poskytovat informace

Prodávající je povinen řádně informovat spotřebitele o:

- vlastnostech prodáváných výrobků nebo charakteru poskytovaných služeb,
- způsobu použití a údržby výrobku a o nebezpečí, které vyplývá z jeho nesprávného použití nebo údržby,
- riziku souvisejícím s poskytovanou službou.

Jestliže je to potřebné s ohledem na povahu výrobku, způsob a dobu jeho užívání, je prodávající povinen zajistit, aby tyto výše uvedené informace byly obsaženy v příloženém písemném návodu a aby byly srozumitelné. Povinností výše uvedených se nemůže prodávající zprostit poukazem na skutečnost, že mu potřebné nebo správné informace neposkytl výrobce, dovozce nebo dodavatel. Tyto povinnosti se však nevztahují na případy, kdy se jedná o zřejmé nebo obecně známé skutečnosti.

c) **Označení výrobků prodáváných prodávajícím**

Označení výrobků

Prodávající musí zajistit, aby výrobky, které prodává, byly označeny přímo a viditelně:

- názvem výrobku, označením výrobce nebo dovozce, popřípadě dodavatele,

- údaje o hmotnosti nebo množství nebo velikosti, popřípadě rozměru, dalšími údaji potřebnými dle povahy výrobku k jeho identifikaci, popřípadě užití,
- údaje o složení materiálu, jde-li o textilní výrobky, s výjimkou těch výrobků, které podle zvláštního předpisu povinnosti označování nepodléhají,
- údaje o materiálech použitých v jejich hlavních částech, jde-li o obuv, s výjimkou těch výrobků, které podle prováděcího právního předpisu označování nepodléhají.

Je-li třeba, aby při užívání věci byla zachována zvláštní pravidla, zejména řídí-li se užívání návodem, je prodávající povinen spotřebitele s nimi seznámit, ledaže jde o pravidla obecně známá. Prodávající nesmí odstraňovat ani měnit označení výrobků ani jiné údaje uvedené výrobcem, dovozcem nebo dodavatelem. Nelze-li prodávané výrobky označit přímo, musí je prodávající viditelně a srozumitelně označit údaji výše uvedenými jiným vhodným způsobem. Není-li možné nebo účelné prodávané výrobky vzhledem k jejich povaze takto označit, je prodávající povinen tyto údaje na požádání spotřebitele nebo orgánů, které provádějí dozor nad dodržováním ustanovení zákona o ochraně spotřebitele, pravdivě sdělit, popřípadě doložit.

Příklad:

V případě, že jsou informace o výrobcích poskytovány písemně, uvádějí se v českém jazyce. Dalším možností, jak označit výrobky, je použít k tomuto účelu symboly (piktogramy), které musejí být srozumitelné, čitelné a úplné. Prodávající je pak povinen na požádání vysvětlit nebo vhodně zpřístupnit spotřebiteli jejich význam. Zvláštní právní předpisy mohou označování výrobků upravit odchýlně.

Uveďte vlastní příklad označování zboží piktogramy, s kterými jste se setkali především v obchodních domech, kde je toto označování zboží obvyklé:

.....
 .....

Při prodeji použitých nebo upravovaných výrobků, výrobků s vadou nebo výrobků, jejichž užité vlastnosti jsou jinak omezeny, musí prodávající na tyto skutečnosti spotřebitele předem zřetelně upozornit. Takové výrobky musí být prodávány odděleně od ostatních výrobků. V provozovně, v místě vyhrazeném k prodeji takových výrobků, nesmí být uloženy předměty, které neslouží k prodeji.

Předvedení
výrobků

d) Další povinnosti při prodeji výrobků a poskytování služeb

Umožňuje-li to povaha výrobku, je prodávající povinen jej na žádost spotřebitele **předvést**. Na žádost spotřebitele je prodávající povinen vydat **doklad o zakoupení** výrobku nebo o poskytnutí služby s uvedením data prodeje výrobku nebo poskytnutí služby, o jaký výrobek nebo o jakou službu se jedná a za jakou cenu byl výrobek prodán nebo služba poskytnuta, spolu s identifikačními údaji prodávajícího obsahujícími jméno a příjmení nebo název nebo obchodní firmu, případně název prodávajícího, jeho identifikační číslo, sídlo (jde-li o právnickou osobu) nebo místo podnikání (jde-li o fyzickou osobu). Při prodeji výrobků s následnou dodávkou musí doklad obsahovat místo určení a datum dodávky.

V případě služby, která není poskytnuta na počkání, je prodávající povinen vydat spotřebiteli *písemné potvrzení o převzetí objednávky*. Potvrzení musí obsahovat označení předmětu služby, její rozsah, jakost, cenu za provedení služby a termín jejího plnění. Při prodeji použitých nebo upravovaných výrobků, výrobků s vadou nebo výrobků, jejichž užité vlastnosti jsou jinak omezeny, musí být tyto skutečnosti v dokladu zřetelně vyznačeny. Na žádost orgánů dozoru nebo Policie v mezích jejich oprávnění je prodávající povinen, jde-li o nákup použitého zboží nebo zboží bez dokladu o nabytí, přijímání tohoto zboží do zástavy nebo zprostředkování nebo nákupu či přijetí do zástavy, předložit identifikační údaje podle zvláštního právního předpisu.

e) **Reklamac**

Prodávající je povinen spotřebitele řádně informovat o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb včetně uplatnění rozporu s kupní smlouvou. **Prodávající je povinen přijmout reklamaci** v kterékoli provozovně, v níž je přijetí reklamac možné s ohledem na sortiment prodáváného zboží nebo poskytovaných služeb, případně i v sídle nebo místě podnikání. K vyřízení reklamac může být pověřena i jiná osoba. Prodávající je povinen spotřebiteli vydat **písemné potvrzení** o tom, kdy spotřebitel právo uplatnil, co je obsahem reklamac a jaký způsob vyřízení reklamac spotřebitel požaduje; a dále potvrzení o datu a způsobu vyřízení reklamac, včetně potvrzení o provedení opravy a době jejího trvání, případně písemné odůvodnění zamítnutí reklamac. Tato povinnost se vztahuje i na jiné osoby určené k provedení opravy. V provozovně prodávajícího musí být po celou provozní dobu přítomen pracovník pověřený vyřizovat reklamace.

*Přijetí
reklamac*

Prodávající nebo jím pověřený pracovník rozhodne o reklamaci ihned, ve složitých případech **do tří pracovních dnů**. Do této lhůty se nezapočítává doba přiměřená podle druhu výrobku či služby potřebná k odbornému posouzení vady. Reklamac včetně odstranění vady musí být **vyřízena bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne uplatnění reklamac**, pokud se prodávající se spotřebitelem nedohodne na delší lhůtě. Po uplynutí této lhůty má spotřebitel stejná práva, jako by se jednalo o vadu, kterou nelze odstranit. Při prodeji nebo poskytování služeb mimo ohlášenou provozovnu je prodávající povinen k informacím o uplatnění odpovědnosti za vady písemnou formou poskytnout zejména název nebo jméno a adresu prodávajícího, kde může spotřebitel i po ukončení takového prodeje nebo poskytování služeb uplatnit reklamaci.

f) **Kupní smlouva a odpovědnost za vady**

Na základě kupní smlouvy vzniká prodávajícímu (dodavateli) povinnost předmět koupě kupujícímu (spotřebiteli) odevzdat a kupujícímu vzniká povinnost předmět koupě převzít a zaplatit prodávajícímu dohodnutou cenu. Má-li věc vady, o kterých prodávající ví, je povinen na ně kupujícího při sjednávání smlouvy upozornit. Jestliže prodávající tuto svou informační povinnost porušil, má pak kupující právo na **přiměřenou slevu z ceny, případně právo na odstoupení od smlouvy, jednali se o vadu, která činí věc neupotřebitelnou**. Právo odstoupit má kupující i tehdy, jestliže jej prodávající ujistil, že věc má určité vlastnosti, zejména vlastnosti kupujícím vymíněné, anebo že nemá žádné vady, a toto ujistění se ukáže nepravdivým. Vady převzaté věci musí kupující **uplatnit v zákonné lhůtě šesti měsíců**, jde-li o vady krmiv, pak ve lhůtě 3 týdnů, a jde-li o vady zvířat, pak ve lhůtě 6 týdnů po převzetí.

*Vady
výrobku*

g) **Odpovědnost za vady prodané věci v obchodě**

Určité odchylky od úpravy odpovědnosti za vady koupené věci platí při jejím prodeji v obchodě, tj. při prodeji zboží podnikatelem spotřebiteli. Pokud z této zvláštní úpravy nevyplývá něco jiného, platí i pro tento prodej obecná úprava odpovědnosti za prodanou věc. Úprava odpovědnosti za prodanou věc je upravena v širší míře pro ochranu spotřebitele. Kromě úpravy obsažené v občanském zákoníku platí pro tuto odpovědnost i zvláštní zákon, zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Zákonná odpovědnost prodávajícího za vady převzaté věci při jejím převzetí je upravena jako odpovědnost za rozpor se smlouvou. Kupující má právo na to, **aby prodávající bezplatně a bez zbytečného odkladu věc uvedl do stavu odpovídajícího kupní smlouvě**, a to podle požadavku kupujícího buď výměnou věci, nebo její opravou. Není-li takový postup možný, může kupující odstoupit od smlouvy s výjimkou případu, kdy kupující před převzetím věci o rozporu s kupní smlouvou věděl nebo rozpor sám způsobil. Je stanoveno, že prodávající odpovídá kupujícímu za shodu předmětu koupě se smlouvou, v případě, že kupující po uzavření smlouvy a v době do

6 měsíců, zjistí, že věc není v souladu s kupní smlouvou. Prodávající dále odpovídá za vady věci, které se vyskytly po převzetí v **zákoně záruční době**.

Úkol k textu č. 4:

Jako spotřebitelé jste se určitě setkali s určitými vadami a pravděpodobně jste také již něco v životě reklamovali. Termíny záruční lhůty by vám tedy měly být známé jako spotřebitelům, tím spíše byste je měli znát jako podnikatelé. Určete na volné řádky lhůty zákoně záruční lhůty dle tohoto zákona. Podívejte se na tento zákon o ochraně spotřebitele, případně si запиšte naše údaje z Klíče.

.....
 .....
 .....

Záruční opravy

Práva z odpovědnosti za vady se uplatňují u prodávajícího, u kterého byla věc koupena. V případě, že je v záručním listě uveden jiný podnikatel určený k opravě, který je v místě prodávajícího nebo v místě pro kupujícího bližším, uplatní kupující právo na opravu u podnikatele určeného k provedení záruční opravy.

- Jde-li o vadu, kterou lze odstranit, má kupující právo, aby byla bezplatně, včas a řádně odstraněna, a prodávající je povinen vadu bez zbytečného odkladu odstranit. Není-li to vzhledem k povaze vady neúměrné, může kupující požadovat výměnu věci, nebo týká-li se vada jen součástí věci, výměnu této součásti. Není-li takový postup možný, může kupující požadovat přiměřenou slevu z ceny věci nebo od smlouvy odstoupit.
- Jedná-li se o vadu, kterou nelze odstranit a která brání tomu, aby věc mohla být řádně užívána jako věc bez vady, má kupující právo na výměnu věci nebo má právo od smlouvy odstoupit. Stejná práva přísluší kupujícímu, jde-li sice o vady odstranitelné, ale kupující nemůže pro opětovné vyskytnutí vady po opravě nebo pro větší počet vad věc řádně užívat. Jde-li o jiné neodstranitelné vady a kupující nepožaduje výměnu věci, má pak právo na přiměřenou slevu z ceny nebo může od smlouvy odstoupit.

V souladu s ustanoveními zákona o ochraně spotřebitele má prodávající povinnost vyřídit reklamaci včetně odstranění vady bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne uplatnění reklamace, pokud by se se spotřebitelem nedohodl na delší lhůtě. Pokud reklamace nebude vyřízena v této lhůtě, má spotřebitel stejná práva, jako by se namísto odstranitelné vady jednalo o vadu neodstranitelnou. Měl by pak tedy právo na výměnu věci a právo odstoupit od smlouvy, jedná-li se o vadu bránící řádnému užívání věci. V případě, že by vada nebránila řádnému užívání věci podle smlouvy, měl by kupující právo na poskytnutí přiměřené slevy nebo může od smlouvy odstoupit. Práva z odpovědnosti za vady věci, pro která platí záruční doba, zaniknou, nebyla-li uplatněna v záruční době.

Průvodce studiem:

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, patří ke stěžejním zákonům, které by měl podnikatel znát. Uvedli jsme jen některé vybrané pasáže. Neuvádíme sankce za porušení některých ustanovení tohoto zákona. Doporučujeme vám však seznámit se podrobněji s tímto zákonem ještě předtím, než začnete vyrábět, prodávat, přepravovat zboží či poskytovat služby. Jeho porušení může znamenat ztrátu vaší dobré pověsti, poškození značky, dobrého jména a v důsledku toho ztrátu trhu.

Shrnutí:

- Základní právní předpoklady pro možnost zahájení podnikání jsou dosažení věku 18 let, bezúhonnost, právní způsobilost.

- U živnosti volné musíme splnit všeobecné podmínky stanovené zákonem.
- U živnosti řemeslné musíme splnit odbornou způsobilost a mít praxi v oboru.
- U živnosti vázané musíme splnit vzdělání a praxi v oboru.
- U živnosti koncesované musíme splnit podmínky pro provozování živnosti dané živnostenským úřadem.
- Obchodní společnosti můžeme dělit na kapitálové a osobní.
- Mezi osobní obchodní společnosti patří veřejná obchodní společnost a komanditní společnost.
- Mezi kapitálové obchodní společnosti patří společnost s ručením omezeným a akciová společnost.
- Kromě kapitálových a osobních společností, které jsou českému právnímu řádu vlastní, můžeme rozlišovat ještě evropské obchodní společnosti.
- Zakladatelem obchodní společnosti může být fyzická nebo právnická osoba.
- Společnost se zakládá společenskou smlouvou nebo zakladatelskou listinou ve formě notářského zápisu.
- Společnost vzniká dnem, kdy byla zapsána do obchodního rejstříku.
- Základní kapitál společnosti musí být v jednotkách české měny.
- Jeho výše se liší podle typu společnosti.
- Ve společnosti s ručením omezeným činí min. 200 000 Kč a v akciové společnosti min. 2 mil Kč bez veřejné nabídky akcií, min. 20 mil Kč s veřejnou nabídkou akcií.
- Zisk rozlišujeme na účetní, daňový, ekonomický.
- Za podnik jedná soukromý podnikatel nebo statutární orgán.
- Plná moc pro zastupování podniku musí mít písemnou formu.
- Prokurista je pracovník podniku, který má oprávnění ke všem úkonům (tj. stejné oprávnění jako podnikatel).
- Minimálně bude budoucí podnikatel potřebovat živnostenský nebo koncesní list a daňovou evidenci u příslušného Finančního úřadu v místě podnikání.
- Podnikatel musí respektovat práva spotřebitelů.
- Povinnosti při prodeji výrobků a poskytování služeb můžeme rozdělit na několik zásad.
- Prvořadá je poctivost prodeje výrobků a poskytování služeb, stejně tak jako informační povinnost, označení výrobků.
- Umožňuje-li to povaha výrobku, je prodávající povinen jej na žádost spotřebitele předvést.
- Na žádost spotřebitele je prodávající povinen vydat doklad o zakoupení výrobku nebo o poskytnutí služby.
- Proávající je povinen vydat spotřebiteli i písemné potvrzení o převzetí objednávky.
- Proávající je povinen přijmout reklamaci.
- Reklamacе včetně odstranění vady musí být vyřízena bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne uplatnění reklamacе.
- Má-li věc vady, o kterých prodávající ví, je povinen na ně kupujícího při sjednávání smlouvy upozornit.
- Vady převzaté věci musí kupující uplatnit v zákonné lhůtě šesti měsíců.
- Kupující má právo na to, aby prodávající bezplatně a bez zbytečného odkladu věc uvedl do stavu odpovídajícího kupní smlouvě.
- Proávající dále odpovídá za vady věci, které se vyskytly po převzetí v zákonné záruční době.
- Práva z odpovědnosti za vady věci, pro která platí záruční doba, zaniknou, nebyla-li uplatněna v záruční době.

Pojmy k zapamatování:

1. Právní předpoklady,
2. bezúhonnost,

3. právní subjektivita,
4. ručení za závazky,
5. účetnictví,
6. daňová evidence,
7. obchodní společnost osobní a kapitálová,
8. komanditní společnost,
9. veřejná obchodní společnost,
10. společnost s ručením omezeným,
11. akciová společnost otevřená a uzavřená,
12. družstvo,
13. evropská (akciová) společnost,
14. evropské hospodářské zájmové sdružení,
15. obchodní podnik,
16. společenská smlouva,
17. zakladatelská listina,
18. základní kapitál,
19. zisk účetní, daňový a ekonomický,
20. náklady statutární orgán,
21. prokura, prokurista,
22. podnikatelská struktura,
23. zřízení živnostenských listů,
24. dohoda o mlčenlivosti,
25. práva spotřebitelů,
26. povinnosti prodávajícího a poskytovatele služeb z.č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele,
27. poctivost prodeje,
28. informační povinnost informace o zboží nebo službě,
29. označení výrobků,
30. piktogram,
31. doklad o zakoupení,
32. písemné potvrzení o převzetí objednávky,
33. reklamace,
34. kupní smlouva,
35. odpovědnost za vady,
36. záruční doba.

Kontrolní otázky:

1. Jaké jsou základní právní požadavky umožňující podnikání?
2. Jak byste charakterizovali pojem bezúhonnost?
3. Co rozumíte právní způsobilostí?
4. Kdo a jak může být zbaven právní způsobilosti?
5. Jaké kvalifikační podmínky musíme splnit u živnosti volné?
6. Jaké kvalifikační podmínky musíme splnit u živnosti vázané?

7. Jaké kvalifikační podmínky musíme splnit u živnosti řemeslné?
8. Jaké kvalifikační podmínky musíme splnit u živnosti koncesované?
9. Jak dělíme obchodní společnosti?
10. Koho řadíme mezi kapitálové obchodní společnosti?
11. Koho řadíme mezi osobní obchodní společnosti?
12. Jaké znáte evropské obchodní společnosti?
13. Kdo může být zakladatelem obchodní společnosti?
14. Jak se zakládá obchodní společnost?
15. Kdy vzniká obchodní společnost?
16. Jak se liší povinnost vkladu základního kapitálu u obchodních společností?
17. Jaké druhy zisku znáte?
18. Kdo může jednat za podnik?
19. Co je to prokura?
20. Kdo je to prokurista?
21. Co rozumíte pod pojmem poctivost prodeje výrobků a poskytování služeb?
22. Jaké doklady musí prodávající na vyžádání kupujícího vystavit?
23. Je prodávající povinen přijmout reklamaci?
24. Do jakého termínu musí být reklamáce vyřízena?
25. Do jakého termínu musí kupující uplatnit vady výrobku?

Autotest:

1. Mezi základní právní předpoklady k zahájení podnikání nepatří:
  - (a) dosažení věku 18 let
  - (b) čistý trestní rejstřík
  - (c) právní způsobilost
2. Právní způsobilosti můžeme být zbaveni:
  - (a) rozhodnutím živnostenského úřadu nebo obchodního rejstříku
  - (b) rozhodnutím soudu
  - (c) rozhodnutím finančního úřadu
3. Mezi kvalifikační požadavky živnosti vázané nepatří:
  - (a) vzdělání a praxe v oboru
  - (b) bezúhonnost
  - (c) podmínky pro provozování živnosti dané živnostenským úřadem
4. Mezi kapitálové obchodní společnosti obchodní společnosti řadíme:
  - (a) veřejnou obchodní společnost
  - (b) komanditní společnost
  - (c) společnost s ručením omezeným
5. Obchodní společnost vzniká dnem:
  - (a) kdy byla zapsána do obchodního rejstříku
  - (b) dnem, kdy byl složen základní kapitál
  - (c) dnem, kdy byla podepsána společenská smlouva
6. Zakladatelem obchodní společnosti může být:
  - (a) fyzická nebo právnická osoba
  - (b) jen fyzická osoba
  - (c) jen právnické osoba
7. Minimální základní kapitál činí u s.r.o.:
  - (a) 2 miliony Kč
  - (b) 20 milionů Kč
  - (c) 200 tisíc Kč
8. Mezi minimální požadavky budoucího podnikatele nepatří:
  - (a) živnostenský nebo koncesní list
  - (b) daňová evidence u příslušného Finančního úřadu v místě podnikání
  - (c) majetkové pojištění
9. Zákonná záruční lhůta u spotřebního zboží činí:
  - (a) 12 měsíců
  - (b) 24 měsíců
  - (c) 36 měsíců

10. Zákonná záruční lhůta u potravinářského zboží činí:

- (a) 8 dní
- (b) 7 dní
- (c) 6 dní

Kapitola 5

Živnosti

Popis lekce:

Celá lekce je věnována jednomu tématu, živnostem. V ČR je převážná část FO zapsána v živnostenských registrech právě jako podnikatelé provozující konkrétní živnost. K zahájení provozování živnosti je zapotřebí znát několik podstatných faktů. Přinášíme výčet a stručnou charakteristiku těch nejdůležitějších. Vesměs citujeme živnostenský zákon, neboť pokud má být naše sdělení správné, nelze většinou říci přesnou definici či výčet zákona, jinak. Lekce má následující strukturu:

- 5.1 Jak je definována živnost
- 5.2 Překážky provozování živnosti
- 5.3 Zvláštní podmínky provozování živnosti
- 5.3.1 Odpovědný zástupce při provozování živnosti
- 5.4 Druhy živností
- 5.4.1 Živnosti ohlašovací
- 5.4.2 Živnosti koncesované
- 5.5 Provozování živnosti průmyslovým způsobem
- 5.6 Ukončení živnostenského oprávnění
- 5.6.1 Zánik živnostenského oprávnění
- 5.6.2 Zrušení živnostenského oprávnění
- 5.7 Jednání s živnostenským úřadem

Délka lekce: 120 minut

Klíčová slova:

Znaky živnosti, živnostenské podnikání, živnostenský zákon, překážky provozování živnosti, konkurs, insolvenční návrh, zvláštní podmínky provozování živnosti, odborná nebo jiná způsobilost, odpovědný zástupce, druhy živností, živnost řemeslná, živnost vázaná, živnost volná, koncese, státní souhlas, zápis do živnostenského rejstříku, výuční list, maturita, vysokoškolský diplom, uznávání odborné kvalifikace, nostrifikace, provozování živnosti průmyslovým způsobem, ukončení živnostenského oprávnění, zánik živnostenského oprávnění, zrušení živnostenského oprávnění, přerušování, pozastavení, centrální registrační místa, elektronická komunikace s úřady.

Motivace k lekci:

Po prostudování této části byste měli být schopni:

- definovat pojem živnostenské podnikání,

- charakterizovat jednotlivé druhy živností,
- určit důležité překážky k získání živnostenského oprávnění,
- charakterizovat živnosti řemeslné, vázané, volné a koncesí,
- určit způsoby ukončení živnostenského oprávnění.

5.1 Jak je definována živnost

Živnost či živnostenské podnikání lze definovat stejně jako podnikání obecně, tedy jako soustavou činnost provozovanou samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku. Rozdíl mezi podnikáním obecně a podnikáním živnostenským je v tom, že aby podnikání bylo živností, musí se řídit živnostenským zákonem. Vymezení živnostenského podnikání je tak tedy užší než vymezení podnikání obecně. Závěrečná část definice je diskutabilní. Podnikatelé, zvláště pak živnostníci, nejsou vesměs povinni (pokud nepřekročí v zákonu stanovené parametry velikosti, počtu zaměstnanců a další), vést účetnictví, ale jen tzv. daňovou evidenci. Výsledkem daňové evidence je stav peněz, nikoliv zisk. Ten je hospodářským výsledkem zjišťovaným v účetnictví. Proto je závěrečná část definice diskutabilní, neboť značná část podnikatelů se kategorie zisku vůbec netýká a podnikatelé živnostníci, jej ani nesledují, neboť tu povinnost ani nemají.

Znaky živnosti

Pokud má jít tedy o živnost, musí být současně naplněny následující znaky:

- musí se jednat o činnost soustavou,
- tato činnost musí být provozována samostatně,
- činnost musí být vykonávána podnikatelem pod vlastním jménem,
- podnikatel vykonává danou činnost na vlastní zodpovědnost,
- cílem této činnosti je dosažení zisku (skutečné dosažení zisku však podmínkou není, podmínkou je pouze úmysl podnikatele dosáhnout zisku, jak vyplývá z výše uvedené poznámky o tvorbě peněz, odborně řečeno Cash flow, tedy toku a stavu peněz, který je pro živnostníka rozhodujícím ekonomickým ukazatelem),
- podnikatel splňuje podmínky stanovené živnostenským zákonem.

Živnostenský zákon vymezuje podmínky jednak pozitivně, tak jak jsou uvedeny tyto podmínky v předcházejícím odstavci, ale také negativně, tzn., co za živnostenské podnikání považováno není. Činnosti, které sice splňují podmínky živnostenského podnikání, ale za živnost považovány nejsou, jsou taxativně vymezeny v živnostenském zákoně v § 3, tyto činnosti nelze považovat vzhledem k jejich charakteru za podnikání. Za živnost tak není považována například činnost lékařů, advokátů, daňových poradců, pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor, účetních a ekonomických poradců a jiné. Ostatní činnosti, které vykazují znaky uvedené výše v přehledu a nejsou z působnosti živnostenského zákona taxativně vyloučeny, lze považovat za živnostenské podnikání.

Zákon se vztahuje jak na osoby fyzické, tak i právnické. Živností není jen provozování tzv. drobného podnikání fyzickou osobou, jak bývá někdy mylně chápáno, naopak provozovat živnost, resp. více živností může i právnická osoba.

Jeden podnikatel může provozovat i více živností, podmínkou však je, aby měl pro každou z nich patřičné živnostenské oprávnění, splňoval podmínky pro jejich provozování a neměl žádné překážky k provozování živnosti.

5.2 Překážky provozování živnosti

V předcházející lekcí jsme si vyjmenovali a stručně objasnili základní, všeobecné podmínky pro to, aby mohl uchazeč o podnikání provozovat zvolenou živnost. Tyto základní podmínky

se týkají naprosto všech osob, tzn. nejen tuzemských fyzických osob. Zopakujme si, že tyto základní podmínky tvoří:

- dosažení věku 18 let,
- způsobilost k právním úkonům,
- bezúhonnost.

Je ale rovněž nutné, aby u osoby, která chce začít (ale i pokračovat) živnostensky podnikat nenastala některá z překážek pro provozování živnosti. Živnostenský zákon uvádí jako **překážky provozování živnosti** tyto situace:

Překážky

- Na majetek fyzické či právnické osoby byl soudem **prohlášen konkurs**; v tomto případě nemůže být živnost provozována ode dne prodeje podniku jedinou smlouvou nebo ode dne právní moci rozhodnutí, kterým soud ukončil provozování podniku.
- Insolvenční návrh byl zamítnut proto, že majetek dlužníka nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení či proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů – tato situace je stále více v praxi častější.
- Fyzické nebo právnické osobě byl uložen trest nebo sankce zákazu činnosti týkající se provozování živnosti v daném oboru.
- Podnikateli bylo zrušeno živnostenské oprávnění proto, že závažným způsobem porušil podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese, nebo jestliže neplní své závazky vůči státu anebo, pokud neprovozuje svou živnost po dobu delší než 4 roky.

Konkurs

Pokud je provozovatelem živnosti právnická osoba, pak musí všeobecné podmínky provozování živnosti splňovat odpovědný zástupce této právnické osoby, včetně toho, že pro danou právnickou osobu neexistují žádné z uvedených překážek pro provozování živnosti.

Kromě všeobecných podmínek pro provozování živnosti a absence překážek pro provozování živnosti, jsou dále důležité ještě, teď již diferencované, tzv. zvláštní podmínky. Ty jsou charakteristické pro každý druh živnosti.

5.3 Zvláštní podmínky provozování živnosti

Zvláštními podmínkami provozování živnosti jsou **odborná nebo jiná způsobilost** jednoznačně vyžadovaná živnostenským zákonem či jiným právním předpisem. Vesměs se jedná o doklad o dosaženém vzdělání či o doklad o délce praxe v příslušném oboru.

Zvláštní podmínky

Zvláštní podmínky provozování živnosti jsou uvedeny v zákoně takto:

- pro živnosti řemeslné v paragrafech 21 a 22 živnostenského zákona,
- pro živnosti vázané jsou zvláštní podmínky provozování živnosti uvedeny v příloze č. 2 zákona, a
- pro živnosti koncesované jsou uvedeny v příloze č. 3.

Jako jediné živnosti volné stačí k provozování živnosti pouze splnění všeobecných podmínek provozování živnosti, žádné další plnění zvláštních podmínek provozování této živnosti se nevyžaduje. Podnikatel ale nemusí provozovat živnost sám, zvláště větší podnikatelé, a to i podnikatelé běžně označovaní jako živnostníci, mohou a v některých případech musí mít svého odpovědného zástupce.

Příklad:

Obě přílohy definují odbornou způsobilost na základě požadovaného vzdělání a délky praxe.

Odborná způsobilost je definována v závislosti na délce studia, dosažení určité dokumentace (například výuční list) nebo ukončení střední školy s maturitou, popřípadě i několik let studia na VŠ. V případě neukončeného středního nebo vysokoškolského vzdělání pak jednotlivé živnosti mohou mít různě požadovanou délku praxe, obvykle způsobem například 2 roky studia na střední škole nebo 1 rok vysokoškolského studia a praxi v délce 2 roků (u středoškoláků) nebo 1 roku (u VŠ).

5.3.1 Odpovědný zástupce při provozování živnosti

Odpovědný zástupce podnikatele

Podnikatel nemusí svou živnost vykonávat sám, ale přesto podnikat může například jako vlastník nemovitosti. Podnikatel pak může realizovat svou živnost prostřednictvím odpovědného zástupce. Tímto odpovědným zástupcem podnikatele může být pouze osoba fyzická, která je s podnikatelem ve smluvním vztahu. Takováto osoba odpovídá za řádný provoz živnosti a především za dodržování příslušných právních předpisů. Odpovědný zástupce musí splňovat jak všeobecné, tak i zvláštní podmínky provozování živnosti a nesmí tuto funkci vykonávat pro více než čtyři podnikatele (což však v praxi obvykle stejně není reálné).

Příklad:

Podnikatel může vlastnit a provozovat například lékárnu, tedy službu, prodej léků, což jest činnost, která může například při záměně výdeje nesprávného léku, ohrozit zdraví či život občanů, tzn., že v tom případě musí danou lékárnou vést odborný pracovník, magistr farmacie s příslušným vzděláním a praxí. To podnikatel mít nemusí, proto má v každé své lékárně odpovědného zástupce pro provoz lékárně. Vlastník lékárně, jak je uvedeno, takovýchto lékáren může vlastnit více, nelze však předpokládat, že by vedoucím magistr, mohl svou funkci vykonávat ve více lékárnách. Jsou však provozovny, kde to však možné je, proto zákon restriktivně omezuje počet funkcí pro odpovědného zástupce.

Uveďte vlastní příklad:

.....

.....

Odpovědného zástupce tak musí mít podnikatel,

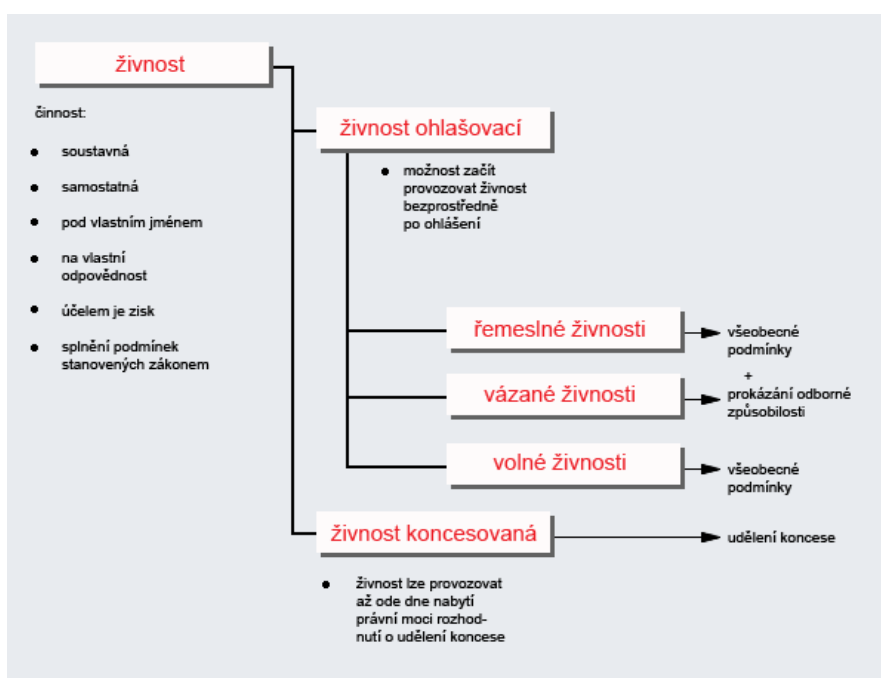
- jenž je fyzickou osobou a nesplňuje zvláštní podmínky provozování živnosti, nebo
- podnikatel, jenž je právnickou osobou, a to pro živnosti vyžadující splnění zvláštních podmínek provozování živnosti.

Odpovědného zástupce si ale může podnikatel ustanovit i v případech, kdy to zákon nevyžaduje a řada podnikatelů tak činí.

5.4 Druhy živností

Druhy živností

Druhy živností jsou uspořádány do následujícího schématu, který je převzat z Internetu na WWW stránkách „podnikatelské informace“. Schéma obsahuje i podstatný znak či podmínku. Domníváme se, že lépe uspořádat schéma druhů živností snad ani nejde, proto je přebíráme.

Živnosti se v České republice dělí na dvě skupiny, a to na živnosti ohlašovací, kde důležitým momentem pro jejich zahájení je ohlášení živnosti příslušnému živnostenskému úřadu a živnosti koncesované, kde je možné zahájení takovéto koncesované živnosti až po udělení (obdržení) státního souhlasu k provozování živnosti. Skupina ohlašovacích živností se ještě dále dělí na tři druhy živností. Živnosti ohlašovací tedy mohou být provozovány pouze na základě pouhého ohlášení a prakticky ten den je možné začít živnost provozovat), ale pro provozování živností koncesovaných je nutno vyčkat až obdržíme speciální povolení ze strany státu, souhlas, čili koncesi. Toto povolení, státní souhlas musí být viditelný pro zákazníky, státní kontroly, prakticky to znamená její vyvěšení na dostupných místech, což většinou znamená přímo na prodejně, v reprezentační místnosti, v kanceláři apod.

5.4.1 Živnosti ohlašovací

Jak je již uvedeno, živnosti ohlašovací mohou být provozovány na základě pouhého ohlášení živnostenskému úřadu. Ohlášení živnosti nepodléhá žádnému schvalovacímu řízení ze strany úřadu, jedná se tedy o rychlou záležitost, pokud jsou splněny všechny podmínky. Jestliže předkladatel splňuje veškeré zákonem stanovené podmínky, živnostenský úřad provede zápis do živnostenského rejstříku do 5 dnů ode dne doručení ohlášení a vydá podnikateli výpis, v některých případech při osobní návštěvě je možné získat výpis ještě týž den.

Příklad:

Jeden z autorů této publikace získal živnostenský list na základě dokumentace, kterou předložil místnímu živnostenskému úřadu, během jedné hodiny i s tím, že si domů odnesl živnostenský list v aktovce a mohl tedy ještě týž den začít podnikat. V tomto případě se jednalo o živnost vázanou, vyžadující, jak je dále uvedeno splnění podmínky odborné způsobilosti, tu je třeba prokázat dokladem, v daném případě diplomem.

Na rozdíl od živností koncesovaných není u živností ohlašovacích uplatněn tzv. povolovací režim, ale jen režim, kde mají příslušné orgány možnost určitou činnost v zákonné lhůtě zakázat (například při zjištění překážek pro provozování živnosti. Oněmi orgány může být jak živnostenský úřad, tak soud, policie, státní zastupitelství apod.). Pokud ji však ani

*Ohlášení
živnostenskému
úřadu*

v této lhůtě nezakážou, je ohlášená činnost oprávněná a pokračuje. Živnostenské oprávnění tedy vzniká při splnění zákonných podmínek okamžikem ohlášení (jak je uvedeno i v našem výše uvedeném příkladu z praktické aplikace) a nikoliv tedy až zápisem do živnostenského rejstříku. Výpis z živnostenského rejstříku pak už jenom slouží jako doklad, že příslušné fyzické nebo právnické osobě vzniklo oprávnění danou živnost provozovat. Na rozdíl od živnosti koncesované, tak ohlášení živnosti představuje jednodušší způsob získání oprávnění k živnostenskému podnikání, a také mnohem rychlejší.

Živnosti ohlašovací se dělí do tří skupin, jako živnosti řemeslné, živnosti vázané a živnosti volné. Pro prvé dvě, tedy živnost řemeslnou a vázanou, je kromě všeobecných podmínek ještě stanovena podmínka odborné způsobilosti, u živnosti volné žádná odborná způsobilost vyžadována není. To, která živnost je vázaná, volná či řemeslná, stanovuje živnostenský zákon ve svých přílohách, jsou však v novelizacích možné změny.

Příklad:

Z vlastní praxe uvádíme, že například činnost účetní byla v devadesátých letech považována zákonodárci za činnost vázanou, avšak při jedné z novel byla přeřazena do kategorie živností volných, kde zůstává do těchto dnů. Je tomu zřejmě proto, že účetnictví vykonávají osoby, které kvalifikaci mají (účetnictví není jednoduchá záležitost a vyžaduje studium i praxi), ale hlavně proto, že odpovědnost za stav a vedení účetnictví, má daňový subjekt, tj. podnikatel. Ten se sice může následně (v případě chyb v účetnictví) občanskoprávně hojit na své účetní poradkyni, avšak důsledky nesprávně vedeného účetnictví nese on sám.

Úkol k textu č. 5.1:

Podívejte se do trestního zákona a zákona o přestupcích a zjistěte, zda existují nějaké trestné činy spjaté s účetnictvím, nebo zda se jedná pouze o přestupky, nebo zda účetnictvím nelze spáchat žádnou trestnou či přestupkovou činnost. Své poznatky si запиšte do volných řádků, vaši odpověď si ověřte s naším textem v Klíči.

.....
 .....

Řemesla

1. Řemeslné živnosti

Řemesel je hodně a stále přibývají, neboť s náročností techniky se zvyšuje i počet různých řemeslných profesí, které jsou k ovládnutí techniky vyškoleny. Většina nových profesí je proto dnes označována jako „operátor“. Řemeslné živnosti jsou živnosti vyjmenované a stručně charakterizované v příloze č. 1 zákona o živnostenském podnikání. Jsou to živnosti, pro jejichž provozování je potřeba jak splnit všeobecné požadavky stanovené zákonem, ale je také nutná určitá odborná způsobilost, většinou osvědčovaná existencí výučního listu a délkou praxe. Čerstvě vyučený potřebuje tedy být určitou dobu zaměstnancem, teprve po stanovené délce praxe si může otevřít vlastní živnost.

Příklad:

Uvedeným principem se v podstatě kopíruje a uplatňuje středověký způsob výchovy, kdy mistři pracovali v dílnách se svými bakaláři a věnovali se mimo jiné i jejich odborné výchově. Po získání výučního listu se bakaláři rozešli do světa a mistr nabral nové, tento systém byl stejně jako dnes průběžný.

Odborná způsobilost se podle ust. § 21 živnostenského zákona prokazuje těmito doklady o:

- řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem v příslušném oboru vzdělání,
- řádném ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou v příslušném oboru vzdělání, nebo s předměty odborné přípravy v příslušném oboru,
- řádném ukončení vyššího odborného vzdělání v příslušném oboru vzdělání,

Doklady o způsobilosti

- řádném ukončení vysokoškolského vzdělání v příslušné oblasti studijních programů a studijních oborů, nebo
- uznání odborné kvalifikace, vydaným uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace,
- ověření nebo uznání dosažené úplné kvalifikace pro příslušný obor na základě zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Odbornou způsobilost může občan České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie může získat v kterémkoliv ze států Evropské unie a koneckonců i mimo EU (v tom případě je nutná tzv. nostrifikace. Pokud odbornou způsobilost získá občan ČR (nebo příslušník jiného členského státu EU na našem území), může pak odbornou způsobilost prokázat rovněž doklady o odborné kvalifikaci, které osvědčují, že předmětnou činnost vykonával v jiném členském státě Evropské unie po dobu stanovenou v § 21 odst. 2 živnostenského zákona.

Příklad:

Doklady o získání odborné způsobilosti v jiném státě EU jsou vcelku bezproblémově uznávány i v ČR, stejně tak jako doklady (confirmation) o vykonané praxi v členském státě EU. Většinou postačí překlad dokumentu. V případě nostrifikace (například výuční list získaný v nečlenském státě EU, dejme tomu i v USA, Mexiku atd.), vyžaduje tzv. nostrifikaci, ověření. Na základě žádosti pak uzná česká instituce (vesměs škola) odpovídající stupeň vzdělání, srovnatelný se zahraniční institucí.

Paragraf 21 však uvádí, které doklady prokazující odbornou způsobilost mohou být nahrazeny a čím. Uvádíme přehled těchto dokladů. Jedná se o doklady o:

- řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorocní praxe v oboru,
- řádném ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorocní praxe v oboru,
- řádném ukončení vyššího odborného vzdělání v příbuzném oboru vzdělání a dokladem o vykonání jednorocní praxe v oboru,
- řádném ukončení vysokoškolského vzdělání v příslušné příbuzné oblasti studijních programů a studijních oborů,
- řádném ukončení rekvalifikace pro příslušnou pracovní činnost, vydaným zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, a dokladem o vykonání jednorocní praxe v oboru, nebo
- vykonání šestileté praxe v oboru.

Příklad řemeslné živnosti:

Řemeslnou živností je například řeznictví, zednictví, klempířství, oprava karosérií, hostinská činnost, montáž, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení.

Uveďte vlastní příklad:

.....
 .....

2. Vázané živnosti

Vázané živnosti jsou živnosti, které vyžadují rovněž splnění odborné způsobilosti: Jsou uvedeny v druhé příloze zákona o živnostenském podnikání. Rovněž pro tento druh živností stačí jen jejich ohlášení živnostenskému úřadu.

Nostrifikace

Vázané živnosti

Podmínka odborné způsobilosti se pro vázané živnosti prokazuje doklady uvedenými v příloze č. 2 k živnostenskému zákonu či podle zvláštních právních předpisů stanovených v této příloze.

Podobně jako u řemeslných živností, platí i zde stejná pravidla pro získání i prokázání odborné způsobilosti: občan České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie může prokázat svou odbornou způsobilost dokladem o uznání odborné kvalifikace vydaným uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace.

Příklad vázané živnosti:

Příkladem mohou být masérské služby, provádění staveb, jejich změn a odstraňování, opravy televizorů, provozování autoškoly.

Uveďte vlastní příklad:

.....
 .....

3. Volné živnosti

*Volné
živnosti*

Část živnostenského zákona týkající se volných živností prošla významnými změnami. Dnes platí, že od roku 2008 existuje jedna volná živnost, stanovující 80 oborů činností, které jsou upraveny v příloze č. 4, živnostenského zákona. Jak jsme již zmínili, některé obory byly vyřazeny například z vázaných živností a zařazeny do kategorie živnosti volné.

Živnost volná opravňuje k výkonu činností, aniž kromě všeobecných podmínek pro podnikání, stanovuje živnostenský zákon pro její provozování nějaké další podmínky, tj. nevyžaduje se prokazování odborné ani jiné způsobilosti, nebo závislosti na délce praxe. K získání živnostenského oprávnění pro živnost volnou tak musí být splněny pouze všeobecné podmínky provozování živnosti. Provozovat živnost ohlašovací volnou je tudíž nejsnazším způsobem živnostenského podnikání, právě v důsledku menší administrativní zátěže na počátku podnikání, neboť není nutné prokazovat žádnou odbornou či jinou způsobilost.

Příklad:

Jsou to živnosti, pro jejich získání nepotřebuje podnikatel žádnou odbornou způsobilost. Tyto živnosti mají název „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“. Podnikatel si rozsah této živnosti vymezí tím, že si ze seznamu 80 činností vybere ty, které bude provozovat. Příkladem oborů je velkoobchod a maloobchod, zprostředkování obchodu a služeb, ubytovací služby, fotografické služby apod. Jak jsme již řekli, může si těchto oborů vybrat i více.

Uveďte vlastní příklad:

.....
 .....

5.4.2 Živnosti koncesované

Koncese

Určitá část živnostenského podnikání vyžaduje státní souhlas k provozování živnosti. Jedná se zejména o takové činnosti, které by mohly ve svém chybném provedení poškodit nebo ohrozit zdraví lidí, případně i životů. Jde tedy i o takové činnosti, které na první pohled žádné nebezpečí nevykazují, jako například výroba a prodej buřtů. Na druhé straně je zřejmé, že v našich historických podmínkách, bude prodej střeliva a zbraní podléhat zvláštnímu povolení. Koncesovaná živnost může být provozována, jak již název napovídá, až po udělení speciálního oprávnění k podnikání, tj. koncese. Živnostenský zákon neobsahuje žádné stanovení lhůty,

k jejímuž ultimu musí živnostenský úřad o udělení koncese rozhodnout. Je tomu tak i proto, že živnostenský úřad může v průběhu řízení o udělení koncese zejména vyžadovat stanoviska jiných orgánů státní správy, především soudů, policie, úřadů sociálního zabezpečení a dalších. Pakliže žadatel splňuje veškeré požadavky, neexistují žádné překážky k provozování živnosti a koncese je mu udělena, živnostenský úřad (podobně jako u ohlašovacích živností) do 5 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese provede zápis do živnostenského rejstříku a žadateli vydá výpis. Tímto okamžikem teprve může žadatel začít provozovat koncesovanou živnost, resp. oprávnění k provozování koncesované živnosti vzniká až dnem nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese (den zahájení může být úřadem stanoven).

Seznam možného podnikání v této formě činností je uveden v příloze č. 3 živnostenského zákona. Mezi tyto koncesované živnosti patří činnosti, na jejichž regulaci má stát zvláštní zájem, tím je také řečeno, že existuje zvýšená kontrolní činnost státu nad řádným výkonem těchto činností. Jedná se zejména o výrobu výbušnin, pyrotechniky, vývoz a prodej zbraní, ale i směnářskou činnost.

Úkol k textu č. 5.2:

Zamyslete se nad poslední částí předcházející věty, tj. nad zvláštním dohledem na směnářskou činnost. K té je zapotřebí udělení koncese, proč, jaké důsledky by mohly mít chyby, nedbalost, ale zejména úmyslné jednání v této živnosti? Podívejte se do trestního zákoníku ČR a ověřte si, zda trestní zákoník obsahuje v této činnosti možné trestné činy. Vaši odpověď si konfrontujte s naším vyjádřením v Klíči. Odpověď si zapište na volné řádky publikace.

.....
 .....
 .....

Podobně jako u živností vázaných, se i u živností koncesovaných musí odborná způsobilost prokazovat způsobem uvedeným v příloze č. 3 k živnostenskému zákonu. A stejně jako u živností vázaných platí i u koncese, že občan České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie může prokázat odbornou způsobilost dokladem o uznání odborné kvalifikace vydaným uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace.

Příklad:

Příkladem živností podléhajících režimu koncese je například provozování pohřební služby, cestovní kanceláře, silniční a motorové dopravy, taxislužba, ale i prodej občerstvení. Většinou jde ale o služby, které by mohly ohrozit zdraví či bezpečnost obyvatelstva. Je potřeba si uvědomit, že i občerstvení a celá potravinářská oblast, jakož i výstupy ze zemědělství, které jsou následně zpracovány, podléhají koncesi. Upozornujeme například na aféru v Číně, kdy v mléce byly škodlivé látky, a v důsledku jeho konzumace zemřela řada dětí.

Uveďte vlastní příklad:

.....
 .....

5.5 Provozování živnosti průmyslovým způsobem

Specifickou kategorií podnikání je provozování živnosti průmyslovým způsobem. Do 30. 6. 2008 byla platná a účinná úprava provozování živnosti průmyslovým způsobem tak, že provozování živnosti průmyslovým způsobem bylo definováno následujícími, současně naplněnými, znaky, a to tak, že se jedná o činnost,

- která v rámci jednoho pracovního procesu zahrnuje více dílčích činností, přičemž tyto jednotlivé činnosti vykazují znaky živnosti,
- existuje organizační oddělení výkonu dílčích prací, postupů a úkonů (zejména oddělení jednotlivých dílčích výrobních prací, oddělení výrobních prací od řídicích a obchodních prací).

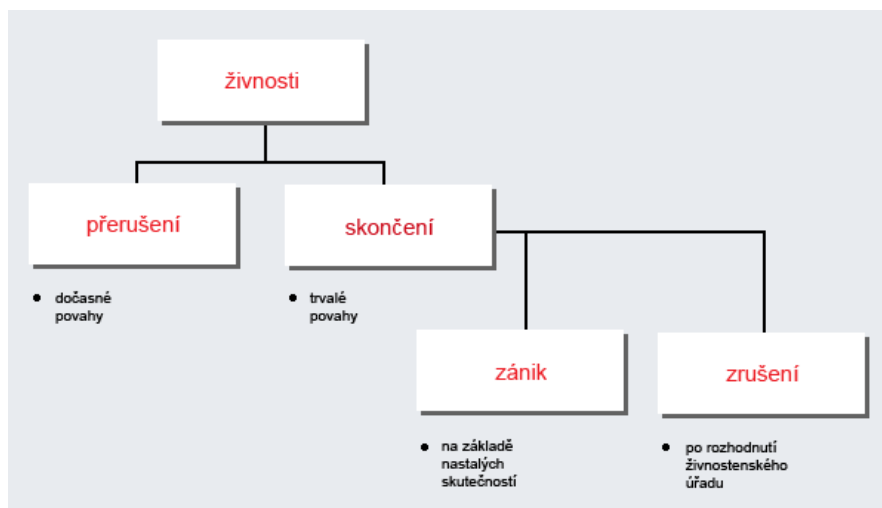
Zrušeno Tato možnost však byla podnikateli minimálně využívána, proto s účinností od 1. 7. 2008 došlo v legislativě ke zrušení institutu provozování živnosti průmyslovým způsobem. Nicméně právo provozovat živnosti, které byly dílčími činnostmi v rámci živnosti provozované průmyslovým způsobem, zůstalo zachováno a trvá. Zůstává zachována povinnost prokázání odborné způsobilosti místně příslušnému živnostenskému úřadu podle bydliště fyzické osoby nebo sídla právnické osoby, tam, kde ji právní úprava vyžaduje.

5.6 Ukončení živnostenského oprávnění

Živnost se nedá provozovat věčně, v lepším případě člověk odchází do důchodu a živnost dobrovolně ukončí. V horších případech mu může být živnost úředně ukončena.

Zánik a zrušení živnostenského oprávnění Živnostenské oprávnění tak může být ukončeno několika způsoby. Může jít o zánik či zrušení na jedné straně, kdy živnostenské oprávnění končí natrvalo a provždy, na druhé straně se může jednat jen o dočasné přerušování živnostenského oprávnění.

Rozdíl mezi zánikem a zrušením je v tom, na základě čeho živnostenské oprávnění pozbude svou platnost. Může zaniknout buď na základě skutečností uvedených v živnostenském zákoně, v tom případě se jedná o zánik živnosti, nebo na základě rozhodnutí živnostenského úřadu, a v tom případě půjde o zrušení živnostenského oprávnění. Přehledně tyto alternativy ukazuje schéma, které opět přebíráme z Internetu, WWW stránek „podnikatelské informace“. Opět považujeme toto schéma jako nejlépe zpracované schéma, které nelze sestavit lépe.

Alternativy možného ukončení či přerušování živnosti si probereme důkladněji.

5.6.1 Zánik živnostenského oprávnění

Důvody zániku ŽO Živnostenské oprávnění zanikne, jestliže nastane některá z následujících skutečností, které jsou taxativně uvedeny v zákoně, a to:

- smrtí podnikatele, pokud v dané živnosti nepokračují dědicové nebo správce dědictví nebo insolvenční správce (ti však mohou taktó provozovat živnost pouze po určité období, nejdéle však 6 měsíců po skončení řízení o dědictví),
- zánikem právnické osoby (nejde-li o přeměnu společnosti či družstva),
- uplynutím doby, pokud byl živnostenský list nebo koncesní listina vydána na dobu určitou (právo provozovat živnost ale nezaniká v případě, že je před uplynutím této doby řádně oznámeno a doloženo, že živnost bude provozována i nadále),
- výmazem zahraniční osoby nebo jejího předmětu podnikání z obchodního rejstříku,
- stanoví-li tak zvláštní právní předpis,
- rozhodnutím živnostenského úřadu o zrušení živnostenského oprávnění.

V praxi často dochází k tomu, že živnost FO přebírají rodinní příslušníci, u právnických osob je situace jiná. Tam vesměs dochází k fúzi, akvizici či rozdělení společnosti. Nicméně možnost, že dědicové nechtějí pokračovat v živnosti je běžná a souvisí i s tím, že děti živnostníka často získají vyšší vzdělání a získají pevné zaměstnání i ve zcela jiné oblasti zájmu, než je rodinná tradice.

5.6.2 Zrušení živnostenského oprávnění

Živnostenské podnikání může skončit i na základě rozhodnutí o zrušení ze strany živnostenského úřadu. Podle zákona živnostenský úřad zruší živnostenské oprávnění tehdy, pokud nastane některá z těchto skutečností:

*Důvody
zrušení
ŽO*

- podnikatel přestal splňovat podmínku způsobilosti k právním úkonům či podmínku bezúhonnosti. Avšak jménem podnikatele, u něž není splněna podmínka způsobilosti k právním úkonům, může provozovat živnost se souhlasem soudu jeho zákonný zástupce,
- nastanou překážky provozování živnosti,
- sám podnikatel o to požádá,
- jestliže zápis do živnostenského rejstříku na základě ohlášení byl proveden v rozporu se zákonem.

Živnostenský úřad může živnostenské oprávnění zrušit i tehdy, pokud podnikatel závažným způsobem porušuje podmínky stanovené v živnostenském listě nebo koncesní listině, popřípadě uvedené v živnostenském zákoně či jiném právním předpise, nebo pokud podnikatel neprovozuje živnost po dobu delší než 4 roky a tuto skutečnost neoznámil živnostenskému úřadu jako přerušování provozování živnosti.

5.6.3 Přerušování živnostenského oprávnění

V některých případech dochází v praxi podnikání i k přerušování činnosti. Oprávnění k provozování živnosti pak může být v případě potřeby podnikatele přerušeno. Podnikatel, který chce přerušit svou činnost na dobu delší než 6 měsíců, musí tuto skutečnost ve formě sdělení živnostenskému úřadu, předem písemně oznámit příslušnému živnostenskému úřadu. K přerušování živnosti dochází dnem doručení tohoto oznámení o přerušování provozování živnosti živnostenskému úřadu, pokud neuvede žadatel v oznámení datum pozdější (ponejvíce se uvádí k prvnímu dni následujícího měsíce).

*Přerušování
ŽO*

Stejně tak může dojít k pokračování v provozování živnosti před uplynutím doby, na kterou bylo provozování živnosti přerušeno, to opět vyplyne z potřeb podnikatele. I v tomto případě je podnikatel povinen předem písemně oznámit tuto skutečnost předčasně zahájení přerušování činnosti živnostenskému úřadu. V provozování živnosti je však možné pokračovat

až dnem doručení oznámení o pokračování v provozování živnosti živnostenskému úřadu, anebo pozdějším datem uvedeným v oznámení.

Pozastavení ŽO Od přerušení provozování živnosti je třeba odlišit **pozastavení** provozování živnosti. Zatímco přerušení je učiněno podnikatelem na základě jeho potřeb, pozastavení provozování živnosti je naopak sankčním opatřením živnostenského úřadu, který tak reaguje na nesplnění či nedodržování pravidel živnostenského podnikání, jedná se o restriktivní opatření.

5.7 Jednání s živnostenským úřadem

*Centrální
registrační
místo*

Živnostenské úřady nemají pouze funkce, které vyplynuly z předcházejících textů, ale jejich působnost je širší. Obecní živnostenské úřady a krajské živnostenské úřady pracují i jako tzv. centrální registrační místa, tzn., že přijímají nejen podání podnikatelů týkající se přímo živností, ale také podání s živnostmi související a tato jiná podání mají za povinnost dodat na určitá konkrétní místa.

Příklad:

Tak například FO může společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na živnostenském úřadě také rovnou podat:

- příslušnému finančnímu úřadu přihlášku k daňové registraci nebo příslušné oznámení dle zákona o správě daní a poplatků,
- oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení zahájení samostatné výdělečné činnosti,
- podat příslušné okresní správně sociálního zabezpečení přihlášku k důchodovému pojištění,
- podat příslušné okresní správě sociálního zabezpečení přihlášku k nemocenskému pojištění,
- oznámit příslušnému úřadu práce vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení,
- podat zdravotní pojišťovně oznámení podle zákona o veřejném zdravotním pojištění.

To nevýhodné především v obcích, kde jsou pobočky uvedených úřadů dislokovány na různých místech.

Právník osoba může společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na příslušném živnostenském úřadu rovněž učinit následující kroky:

- podat příslušnému finančnímu úřadu přihlášku k daňové registraci nebo příslušné oznámení,
- oznámit příslušnému úřadu práce vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení.

V ČR v současné době platí i možnost ohlásit živnost, požádat o koncesi či ohlásit změny u provozovaných živností též elektronickou formou. Elektronicky lze prostřednictvím živnostenského úřadu učinit též shora popsání podání na ostatní úřady (Úřad práce, Česká správa sociálního zabezpečení atd.). Na stránkách www.rzp.cz je volně ke stažení program, který umožňuje elektronicky vyplnit formulář zvaný Jednotný registrační formulář (JRF). Tento vyplněný formulář může být podepsán elektronickým podpisem – komunikace podnikatele s živnostenským úřadem se v tomto ohledu stává plně elektronickou. Tato možnost značně urychluje a zjednodušuje zahájení podnikání ve formě živností.

*Elektronická
korespondence*

Průvodce studiem:

Tato lekce je založena na přímé citaci určitých paragrafů živnostenského zákona. Informace

v rozsahu této lekce však nenaplní celou obsahovou náplň tohoto zákona, jedná se jen o vybrané pasáže. Odkazujeme tedy případného zájemce o podnikání na tento zákon, který je zapotřebí již v období přípravy na provozování živnosti znát. Stejně tak jako povinnosti živnostníka vůči spotřebitelům, dodavatelům, úřadům či bankám. Příprava na podnikání je dlouhodobější proces, je třeba získat informace, seriózně sestavit podnikatelský záměr a na jeho základě začít jednat. Protože se jedná o jednu z nejdůležitějších přípravných činností budoucího podnikatele, vypisujeme na toto téma korespondenční úkol.

KORESPONDENČNÍ ÚKOL č. 2:

Uvažujete o možnosti podnikání ve formě konkrétní živnosti, ke které máte předpoklady ve svém vzdělání, a jak se domníváte i v příslušných ostatních atributech úspěšného podnikatele, o nichž jsme v předcházejících lekcích mluvili. Vyberte si proto určitou živnost a sestavte podnikatelský záměr. Pro konkretizaci tohoto úkolu se můžete opřít o naše pokyny a rozbor uvedený obecně v lekci jedna (část 1.4). Vaším úkolem je konkretizace tohoto podnikatelského záměru na konkrétní podmínky včetně výběru živnosti, umístění provozovny, způsobu financování atd., tedy všech nezbytných součástí podnikatelského záměru. Vaši práci, která jistě překročí počet několika stran (nicméně nepřehánějte to, záměr by měl mít maximálně 10–12 stran), zašlete tutorovi na katedru.

Shrnutí:

- Živnost či živnostenské podnikání lze definovat stejně jako podnikání obecně, tedy jako soustavnou činnost provozovanou samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku.
- Živnost je charakterizována určitými znaky.
- Živnostenský zákon se vztahuje jak na osoby fyzické, tak i právnické.
- Jeden podnikatel může provozovat i více živností.
- Je nutné, aby u osoby, která chce začít živnostensky podnikat, nastala některá z překážek pro provozování živnosti.
- Živnostenský zákon uvádí taxativně možné překážky provozování živnosti.
- Zvláštními podmínkami provozování živnosti jsou odborná nebo jiná způsobilost jednoznačně vyžadovaná živnostenským zákonem či jiným právním předpisem.
- Vesměs se jedná o doklad o dosaženém vzdělání či o doklad o délce praxe v příslušném oboru.
- Pokud je provozovatelem živnosti právnická osoba, pak musí všeobecné podmínky provozování živnosti splňovat odpovědný zástupce této právnické osoby.
- Zvláštní podmínky provozování živnosti jsou uvedeny v zákoně.
- Podnikatel pak může realizovat svou živnost prostřednictvím odpovědného zástupce.
- Živnosti se v České republice dělí na dvě skupiny, a to na živnosti ohlašovací, kde důležitým momentem pro jejich zahájení je ohlášení živnosti příslušnému živnostenskému úřadu a živnosti koncesované, kde je možné zahájení takovéto koncesované živnosti až po udělení (obdržení) státního souhlasu k provozování živnosti.
- Skupina ohlašovacích živností se ještě dále dělí na tři druhy živností.
- Živnosti ohlašovací mohou být provozovány na základě pouhého ohlášení živnostenskému úřadu.
- Jestliže předkladatel splňuje veškeré zákonem stanovené podmínky, živnostenský úřad provede zápis do živnostenského rejstříku do 5 dnů ode dne doručení ohlášení.
- Živnosti ohlašovací se dělí do tří skupin, jako živnosti řemeslné, živnosti vázané a živnosti volné.
- Řemeslné živnosti jsou živnosti vyjmenované a stručně charakterizované v příloze č. 1 zákona o živnostenském podnikání.
- Jsou to živnosti, pro jejichž provozování je potřeba jak splnit všeobecné požadavky stanovené zákonem, ale je také nutná určitá odborná způsobilost, většinou osvědčovaná

- existencí výučního listu a délkou praxe.
- Odbornou způsobilost může občan České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie získat v kterémkoliv ze států Evropské unie.
  - Vázané živnosti jsou živnosti, které vyžadují rovněž splnění odborné způsobilosti.
  - Jsou uvedeny v druhé příloze zákona o živnostenském podnikání.
  - Existuje jedna volná živnost, stanovující 80 oborů činností, které jsou upraveny v příloze č. 4, živnostenského zákona.
  - Určitá část živnostenského podnikání vyžaduje státní souhlas k provozování živnosti, tj. koncesi.
  - Seznam možného podnikání v této formě činností je uveden v příloze č. 3, živnostenského zákona.
  - Mezi koncesované živnosti patří činnosti, na jejichž regulaci má stát zvláštní zájem.
  - Specifickou kategorií podnikání je provozování živnosti průmyslovým způsobem.
  - Živnostenské oprávnění může být ukončeno několika způsoby.
  - Může jít o zánik či zrušení na jedné straně, kdy živnostenské oprávnění končí natrvalo a provždy, na druhé straně se může jednat jen o dočasné přerušení živnostenského oprávnění.
  - Živnostenské oprávnění zanikne, jestliže nastane některá ze skutečností, které jsou taxativně uvedeny v zákoně.
  - Podle zákona živnostenský úřad zruší živnostenské oprávnění tehdy, pokud nastane některá ze skutečností uvedených taxativně v tomto zákoně.
  - Podnikatel, který chce přerušit svou činnost na dobu delší než 6 měsíců, musí tuto skutečnost ve formě sdělení živnostenskému úřadu, předem písemně oznámit příslušnému živnostenskému úřadu.
  - Od přerušení provozování živnosti je třeba odlišit pozastavení provozování živnosti.
  - Zatímco přerušení je učiněno podnikatelem na základě jeho potřeb, pozastavení provozování živnosti je naopak sankčním opatřením živnostenského úřadu.
  - Obecní živnostenské úřady a krajské živnostenské úřady pracují i jako tzv. centrální registrační místa.
  - V ČR v současné době platí i možnost ohlásit živnost, požádat o koncesi či ohlásit změny u provozovaných živností též elektronickou formou.

Pojmy k zapamatování:

1. Znaky živnosti,
2. živnostenské podnikání,
3. živnostenský zákon,
4. překážky provozování živnosti,
5. konkurs,
6. insolvenční návrh,
7. zvláštní podmínky provozování živnosti,
8. odborná nebo jiná způsobilost,
9. odpovědný zástupce,
10. druhy živností,
11. živnost řemeslná, živnost vázaná, živnost volná, koncese,
12. státní souhlas,
13. zápis do živnostenského rejstříku,
14. výuční list, maturita, vysokoškolský diplom,
15. uznávání odborné kvalifikace,

16. nostrifikace,
17. provozování živnosti průmyslovým způsobem,
18. ukončení živnostenského oprávnění. zánik živnostenského oprávnění,
19. zrušení živnostenského oprávnění , přerušení, pozastavení,
20. centrální registrační místa,
21. elektronická komunikace s úřady.

Kontrolní otázky:

1. Jak byste definovali pojem živnost?
2. Vztahuje se živnostenský zákon jen na osoby fyzické?
3. Kolik živností může provozovat podnikatel?
4. Jaké znáte překážky k živnostenskému podnikání?
5. Co rozumíte pod pojmem odborné a jiné způsobilosti?
6. Jaké podmínky musí splňovat odpovědný zástupce?
7. Kdy musí mít živnostník odpovědného zástupce?
8. Kde jsou uvedeny zvláštní podmínky pro provozování živnosti?
9. Může získat odbornou způsobilost občan ČR i jinde než v ČR?
10. Jak se dělí živnosti?
11. Které živnosti jsou ohlašovací?
12. Co znamená pojem koncese?
13. Při jakých činnostech je vyžadována?
14. Co znamená provozování živnosti průmyslovým způsobem?
15. Jakými způsoby může být ukončeno živnostenské oprávnění?
16. Jak byste definovali pojem zrušení živnostenského oprávnění?
17. Jak byste definovali pojem zánik živnostenského oprávnění?
18. Co znamená pojem pozastavení živnostenského oprávnění?
19. Co znamená, že obecní a krajské živnostenské úřady pracují jako tzv. centrální registrační místa?
20. Je možné v ČR komunikovat s živnostenskými úřady elektronicky?

Autotest:

1. U znaků živnostenského podnikání neplatí, že:
  - (a) musí se jednat o činnost soustavnou
  - (b) tato činnost musí být provozována samostatně
  - (c) tato činnost nemusí být vykonávána podnikatelem pod vlastním jménem
2. Mezi překážky znemožňující živnostenské podnikání nepatří:
  - (a) na majetek fyzické či právnické osoby byl soudem prohlášen konkurs
  - (b) majetek dlužníka je postačující pro uspokojení věřitelů
  - (c) fyzické nebo právnické osobě byl uložen trest nebo sankce zákazu činnosti týkající se provozování živnosti v daném oboru
3. Podnikatel – živnostník:
  - (a) musí svou živnost provozovat sám osobně
  - (b) může mít v některých případech svého odpovědného zástupce
  - (c) musí mít vždy svého odpovědného zástupce
4. Živnosti ohlašovací:
  - (a) mohou být provozovány na základě pouhého ohlášení živnostenskému úřadu
  - (b) ohlášení živnosti podléhá žádnému schvalovacímu řízení ze strany úřadu
  - (c) mohou být provozovány, až živnostenský úřad provede zápis do živnostenského rejstříku, tj. do 5 dnů ode dne doručení ohlášení
5. Masérské služby označíte jako živnost:
  - (a) volnou
  - (b) řemeslnou
  - (c) vázanou
6. Živnostenské oprávnění zanikne:
  - (a) jestliže nastane některá ze skutečností, které jsou taxativně uvedeny v zákoně
  - (b) na základě rozhodnutí ze strany živnostenského úřadu o pozastavení živnostenského oprávnění
  - (c) podnikatel neprovozuje živnost po dobu delší než 2 roky a tuto skutečnost neoznámil živnostenskému úřadu

Kapitola 6

Obchodní společnosti a družstvo

Popis lekce:

V lekci se podrobněji zabýváme skladbou, ručením a dalšími charakteristikami obchodních společností a družstva. Analyzujeme jejich odlišnosti, výhody či nevýhody, řízení, práva, vlastnictví, vznik a zánik. Lekce má následující strukturu:

- 6.1 Veřejná obchodní společnost
- 6.2 Komanditní společnost
- 6.3 Společnost s ručením omezeným
- 6.4 Akciová společnost
- 6.5 Družstvo

Délka lekce: 60 minut

Klíčová slova:

Veřejná obchodní společnost (v. o. s.), komanditní společnost (k. s.), společnost s ručením omezeným (s. r. o.), akciová společnost (a. s.), družstvo, společník, člen, statutární orgán, komandita (případně komanditista), komplementář, valná hromada, dozorčí rada, správce vkladu, rozhodnutí jediného společníka, kapitálový trh, burza cenných papírů, akcie, společnost s veřejnou nabídkou akcií, společnost s uzavřenou nabídkou akcií, dividendy, emisní ážio, představenstvo, člen družstva, členská schůze.

Motivace k lekci:

Po prostudování této části byste měli být schopni:

- Stručně charakterizovat jednotlivé typy obchodních společností a družstva.
- Určit jejich výhody i nevýhody, uvést důvody pro volbu.
- Určit okamžik vzniku i důvody zániku obchodních společností i družstva.
- Vysvětlit specifické i ekonomické pojmy vztahující se k činnostem těchto PO.

V lekci 4 jsme se zabývali obchodními společnostmi obecně. Uvedli jsme základní charakteristiky společné pro všechny typy obchodních společností. V této lekci se zabýváme jednotlivými typy obchodních společností a družstvem podrobněji, uvádíme jejich rozdíly, ručení za závazky, způsoby založení i ukončení činnosti.

6.1 Veřejná obchodní společnost

v. o. s. Veřejná obchodní společnost je osobní obchodní společnost v níž podnikají minimálně dvě osoby a za své závazky ručí celým svým majetkem a to společně a nerozdílně. Tato skutečnost je velkou nevýhodou této formy podnikání – při krachu společnosti může její spoluvlastník přijít o všechno co vlastní. Společníkem může být každá fyzická osoba, která splňuje podmínky pro členství, nebo i právnická osoba, její práva a povinnosti vyplývající z členství ve společnosti musí ale vykonávat její statutární orgán či právní zástupce.

Zkratky

• Založení a vznik společnosti

Společnost se **zakládá** společenskou smlouvou, která musí obsahovat firmu společnosti, společníky a předmět podnikání. Ve firmě (náзву) musí být buď zkratka *v. o. s.* nebo *veř. obch. spol.* nebo také jednoduše – a to je nejrozšířenější – *a spol.* (ovšem pouze v případě, že název firmy obsahuje příjmení jednoho ze společníků).

Ve společenské smlouvě společníci zpravidla uvedou:

- dělení majetku společnosti mezi sebe, v případě že bude někdy zrušena,
- rozdělení zisku či krytí ztráty,
- způsob rozhodování ve společnosti, rozdělení kompetencí a zodpovědnosti.

Společnost **vzniká** ke dni zápisu do obchodního rejstříku.

• Statutární orgán

Statutárním orgánem veřejné obchodní společnosti může být jeden společník, několik společníků nebo všichni společníci. Každý společník má právo za společnost jednat a podepisovat různé smlouvy, ale v důležitých otázkách má každý společník právo veta (viz Společenská smlouva).

• Přeměny společnosti

Veřejná obchodní společnost může fúzovat s jinou veřejnou obchodní společností nebo s komanditní společností.

• Zrušení a zánik

Tato část se zabývá rušením a zánikem veřejné obchodní společnosti. Jsou vyjmenovány konkrétní důvody pro zrušení i zánik speciálně pro veřejné obchodní společnosti. Rušení a zánik jsou ale rovněž kategorie obecné, které jsme popisovali v lekcí 4. Proto, než přikročíte ke speciálním důvodům rušení a zániku veřejné obchodní společnosti, proveďte prosím následující cvičení. Obnovené obecné znalosti těchto kategorií se vám budou hodit i pro zrušení a zánik ostatních forem obchodních společností.

Cvičení č. 6:

Zrušení a zánik jsme probrali obecně v lekcí 4. Vraťte se k ní a zopakujte si tyto pojmy a jednotlivé rozdíly mezi nimi. Poté prostudujte následující pasáže.

- a) **společnost se ruší** (podrobně viz § 88 odst. 1 obchodního zákoníku): na základě jednostranného právního úkonu – **výpovědí společníka**,
- b) **rozhodnutím soudu**:
  - ze závažných důvodů, (například společník porušuje závažně své povinnosti nebo není možno dosáhnout účelu společnosti),
  - v souvislosti s konkursem na majetek některého ze společníků,
  - nebo zamítnutím insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku,
  - v případě nařízení výkonu rozhodnutí postižením podílu společníka na společnosti.
- c) **Na základě právní události**:
  - již může být například smrt společníka či zánik právnické osoby,

- nebo když některý společník přestane splňovat předpoklady podle § 76 odst. 2 obchodního zákoníku, stejně tak v případě
- zbavení či omezení způsobilosti k právním úkonům některého ze společníků.

d) **Na základě jiného důvodu**, který stanoví společenská smlouva.

Společnost **zaniká** ke dni výmazu z obchodního rejstříku.

6.2 Komanditní společnost

Komanditní společnost je právnická osoba a jde o osobní obchodní společnost s prvky společnosti s ručením omezeným, což je společnost kapitálová (nikoli osobní). V obchodním zákoníku ji nalezneme v § 93–104e a je chápána jako zvláštní případ veřejné obchodní společnosti.

k. s

• Založení a vznik společnosti

Komanditní společnost se **zakládá** zásadně společenskou smlouvou (vždy minimálně 2 zakladatelé), která je v písemné formě s úředně ověřenými podpisy. Zakladatelem mohou být fyzické i právnické osoby.

Příklad:

Jsou možné všechny varianty. Společnost mohou například založit 2 FO (jeden bude komplementář, druhý komanditista, nebo 1 FO, druhá PO, případně 2 PO atd. Komanditní společnost může založit více osob jak PO, tak i FO. Zásadně však musí být určeno, kdo je komplementář a kdo komanditista.

Ve společenské smlouvě se stanoví, jak se rozdělí zisk a kdo bude mít jaká práva. Pokud se na rozdělení zisku vlastníci nedohodnou, dělí se automaticky v poměru vložených vkladů.

Komanditní společnost **vzniká zápisem do obchodního rejstříku**.

• Firma

Firmou se rozumí název zapsaný v obchodním rejstříku. Komanditní společnosti musí obsahovat povinně dodatek označující její právní formu „komanditní společnost“, nebo zkratky *kom. spol.* či *k. s.*

• Společníci

Existují zde dva typy společníků, u nichž se odlišují jejich práva a povinnosti.

Dva typy společníků

- První z nich jsou **komandisté**, ti mají za úkol do společnosti splatit svůj vklad (min 5000 Kč, § 97a obchodního zákoníku) a do jeho nesplacené výše ručí za závazky společnosti. Nesmí ale zasahovat do jejího vedení, pouze mohou kontrolovat její hospodaření. Smrtí **komandisty** se společnost neruší (§ 102 odst. 4 obchodního zákoníku).
- Druhým typem jsou **komplementáři**, jejich postavení tak připomíná postavení společníků ve veřejné obchodní společnosti. Ručí celým svým majetkem, jsou statutárním orgánem společnosti a je jim svěřeno obchodní vedení společnosti. Smrtí komplementáře se společnost ruší.

Komanditní společnost musí být založena minimálně dvěma společníky, z nichž musí být jeden komandista a druhý komplementář.

6.3 Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným je kapitálová obchodní společnost, jedna z forem *s. r. o.*

právnických osob v České republice i jiných zemích. V České republice je nejrozšířenější formou obchodní společnosti. Společnost s ručením omezeným stojí na pomezí mezi kapitálovou a osobní obchodní společností. Pro kapitálovou svědčí povinné vytváření základního kapitálu a pro osobní pak omezení počtu společníků na 50.

a) Založení a vznik společnosti

Minimální
vklad

- Společnost tohoto typu může založit jeden až padesát společníků.
- Obchodní firma společnosti musí obsahovat označení *společnost s ručením omezeným* nebo zkratku *s. r. o.* či *spol. s. r. o.*
- Minimální zapisovaný základní kapitál je 200 000 Kč, minimální výše vkladu společníka pak 20 000 Kč. Pokud je vklad nepeněžitý (tj. nemovitosti, akcie, auta atd.), musí jej ocenit soudní znalec.
- Společnost je založena v okamžiku, kdy se všichni její společníci dohodnou na obsahu společenské smlouvy a podepíší ji u notáře. Tím je společnost založena.
- Do podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku musí být splaceny všechny nepeněžitě vklady, emisní ážio a nejméně 30 % na každý peněžitý vklad (celkem minimálně 100 000,-Kč).
- O vklad se stará správce vkladu jmenovaný společenskou smlouvou.
- Společnost **vznikne** zápisem do obchodního rejstříku, kdy návrh musí být podán nejpozději do 3 měsíců.
- Mezi založením a vznikem ještě nemá právní subjektivitu.

b) Právní odpovědnost

- Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem, společníci pak společně a nerozdílně ručí za závazky společnosti do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků podle stavu zápisu v obchodním rejstříku.
- Ručí tedy i společník, který svou část vkladu již splatil, jestliže zbylí společníci ještě nesplatili svoje vklady.
- Zápisem splacení všech vkladů do obchodního rejstříku ručení společníků zaniká.

c) Orgány společnosti

Valná
hromada

- **Valná hromada** – nejvyšší orgán společnosti. Koná se nejméně jedenkrát ročně a schvaluje například rozdělení zisku, účetní závěrku, stanovy společnosti atd. Co se týče schválení účetní závěrky nebo rozdělení zisku, pak v případě, že společnost má pouze jednoho společníka, stačí „Rozhodnutí jediného společníka“ a není třeba svolávat valnou hromadu.
- **Statutární orgán** – jeden, nebo několik jednatelů, které vybrala Valná hromada z řad společníků či jiných fyzických osob. Jednatelé musí být uvedeni v obchodním rejstříku.
- **Dozorčí rada** – tento nepovinně vytvářený orgán dohlíží na činnost jednatelů, přezkoumává účetní závěrku a předkládá své zprávy Valné hromadě.

Dozorčí
rada

Úkol k textu č. 6.1:

Hodláte podnikat a přemýšlíte o volbě právní formy. Rozhodujete se mezi postavením fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným. Krajním případem společníků tvořících tuto společnost, může být, jak je také uvedeno v prvním bodě písmena a) Založení a vznik společnosti, pouze jedinec. Zvažte si výhody a nevýhody obou právních forem a uveďte rozdíly alespoň ve 3 bodech mezi těmito právními formami. Pokud jste pozorně četli celou publikaci, tak jsme se o těchto rozdílech již zmínili, je to tedy opakování. Uveďte si tyto rozdíly do následujících volných řádků. Svůj rozbor konfrontujte s Klíčem.

6.4 Akciová společnost

Akciová společnost je obchodní společnost, jejíž kapitál je rozdělen na stejné podíly, obchodovatelné akcie. Ty se kupují a prodávají na kapitálových trzích. Nákupem akcie se každý může stát podílníkem akciové společnosti čili akcionářem, čímž získává:

- část celkové hodnoty společnosti (včetně práva na likvidační zůstatek),
- právo na dividendy a
- hlas na valné hromadě společnosti.

Za ztráty společnosti ručí akcionář pouze svým podílem. Akciová společnost patří k nejrozšířenějším formám podnikání (spíše se týká velkých podniků), a to jak v Česku, tak i v ostatních evropských zemích.

a) Charakter společnosti

Společnost je právnická osoba, jejímž statutárním zástupcem je volené představenstvo. Majetek je rozdělen na určitý počet akcií, původně vydaných s určitou nominální či emisní hodnotou, jak se s akciemi obchoduje, vzniká a mění se i jejich tržní hodnota. Jak se podle poptávky a nabídky na burze mění cena těchto akcií, mění se i hodnota pro vlastníky celého podniku, a to často i rychle a značně. Společnost za svoje závazky odpovídá celým svým majetkem, musí pro případ ztráty vytvářet rezervní fond, akcionář za závazky společnosti neručí a ani není povinen uhradit ztrátu společnosti. Každá akciová společnost musí mít v názvu zkratku *a. s.*

b) Založení společnosti

Společnost může být založena jedním zakladatelem, pokud se jedná o právnickou osobu, jinak dvěma a více osobami fyzickými. Po provedení první valné hromady s volbou orgánů společnosti, po splacení emisního ážia a vložení nepeněžitých vkladů všemi akcionáři může rejstříkový soud povolit zápis společnosti do obchodního rejstříku. Tím akciová společnost vznikla.

Základní kapitál společnosti musí tvořit minimálně 2 000 000 Kč, u společnosti s veřejnou nabídkou akcií pak 20 000 000 Kč. Nominální (emisní) hodnota vydaných akcií není stanovena, většinou ale činí 1 000 Kč.

*Minimální
základní
kapitál*

Ve svých stanovách firma uvede předmět podnikání, výši základního kapitálu, splacení akcií atd. Výhodou akciové společnosti je možná anonymita majitelů, protože vlastníci akcií se nezapisují do obchodního rejstříku. Další výhodou je velký počáteční kapitál, který lze získat prodejem akcií.

c) Orgány společnosti

- **Valná hromada** – je shromáždění všech akcionářů, nejvyšší orgán akciové společnosti. Ustavující valná hromada rozhodne o založení společnosti, další rozhodují pak například o změnách stanov, volí orgány společnosti, schvalují rozdělení zisku a účetní závěrku. Každý z akcionářů zde má počet hlasů, dle počtu vlastněných akcií.
- **Představenstvo** – je statutární orgán, který má za úkol řídit společnost v době mezi valnými hromadami, operativně rozhodovat a vést účetnictví. Obvykle je volí a odvolává valná hromada. Představenstvo akciové společnosti musí mít nejméně 3 členy. Výjimkou je situace, kdy má společnost jen jednoho akcionáře,

pak může mít představenstvo i jednoho nebo dva členy. Je voleno na nejvýše 5 let.

- **Dozorčí rada** – je orgán, jehož úkolem je dohlížet na působnost představenstva, má povoleno kontrolovat účetnictví i všechny další doklady společnosti. Její členy vždy volí valná hromada. Pokud má společnost více než 50 zaměstnanců, tak 1/3 volí zaměstnanci a zbytek je ponechán k volbě valné hromadě. Dozorčí rada musí mít nejméně 3 členy a počet členů musí být vždy dělitelný třemi. Je volena na nejvýše 5 let.

Úkol k textu č. 6.2:

Obchodování s akciemi může být samostatnou profesí (obvykle ve formě FO). Obchodník investuje volné finanční prostředky svým klientům do nákupu či prodeje akcií. Touto službou svým klientům se zabývají v ČR i banky. Pochopitelně, že každý klient by byl rád, kdyby činností těchto makléřů byl jeho profit. Ten je možný dvěma typy operací, které mají ve finančnictví své pojmenování. Jistě jste je zaznamenali četbou krásného písemnictví nebo četbou odborné literatury či odborných časopisů jako jsou Hospodářské noviny, Ekonom, Euro a další. Poznamenejte si ony 2 typy obchodů s akciemi na následující volné řádky a uveďte jejich stručnou charakteristiku. Své vyjádření konfrontujte s naším řešením uvedeným v Klíči.

.....

.....

6.5 Družstvo

Družstvo **Družstvo**, dříve *společenstvo* je druh právnické osoby, který se příliš neliší od obchodní společnosti. Odlišnosti od obchodních společností spočívají v možnosti originálně nabývat členství beze změny zakladatelského dokumentu, rovnosti hlasů společníků při hlasování, například o změně stanov a variabilním základním kapitálu (kmenovém jmění).

a) Charakteristika

V českém právním systému se jedná o společenství neuzavřeného počtu osob založené za účelem podnikání či zajišťování hospodářských, sociálních, bytových či jiných potřeb svých členů. To mimo jiné znamená, že družstvo nemůže být založeno za charitativními účely ve prospěch jeho nečlenů. Obchodní firma družstva musí obsahovat označení družstvo. Družstvo musí tvořit minimálně 5 osob (pokud nejsou jeho členy dvě právnické osoby).

*Členská
schůze*

Nejvyšší orgánem družstva je členská schůze. Statutárním orgánem družstva je představenstvo, za které navenek většinou může jednat jeho předseda nebo místopředseda. Vznik a zánik družstva je totožný se zápisem a výmazem z obchodního rejstříku.

Příklad:

Pojem „družstvo“ je poměrně frekventovaný výraz, který se netýká ve svém obecném významu pouze právní formy podnikání. Viz například „sportovní družstvo“ apod. Nicméně tento pojem je dosti používaný i v hospodářském světě a některé typy družstev patří mezi nejrozšířenější formy společného hospodaření občanů vůbec. Které máme na mysli? Především bytová družstva. Ale mohou existovat i tradiční „zemědělská družstva“, „spotřební družstva“, „speciální družstva (například meliorační)“ apod. Autoři se setkali s pojmem družstvo v hospodářském slova smyslu i tam, kde bychom to nečekali, a to u družstva lékařů, kteří se takto spojili ke kolektivním výkonům své profese.

Uveďte vlastní příklad konkrétních družstev, které znáte ze svého okolí, brigád či pozorování:

.....
 .....

b) Ručení za závazky

Za porušení svých závazků odpovídá družstvo celým majetkem. Členové za závazky družstva neručí.

Ručení

c) Orgány družstva

- Členská schůze – rozhoduje o nejdůležitějších družstevních záležitostech, volí ostatní orgány družstva, které jsou povinny skládat účty ze své činnosti.
- Představenstvo – je výkonným orgánem družstva s všeobecnou kompetencí, to znamená, že řídí a rozhoduje v těch věcech, které nejsou v kompetenci jiných orgánů družstva. Je statutárním zástupcem družstva.
- Kontrolní komise je kontrolní orgán, který kontroluje činnost družstva, všech jeho členů a orgánů.
- Členství zaniká písemnou dohodou, vystoupením člena, jeho vyloučením nebo zánikem družstva či smrtí člena.

Shrnutí:

- Veřejná obchodní společnost je osobní obchodní společnost v níž podnikají minimálně dvě osoby.
- Za své závazky ručí celým společnicí v. o. s. svým majetkem, a to společně a nerozdílně.
- Společníkem může být každá fyzická osoba, která splňuje podmínky pro členství, nebo i právnická osoba.
- Ve firmě (názvu) každé obchodní společnosti musí být vždy zkratka právní formy (za jménem).
- Statutárním orgánem veřejné obchodní společnosti může být jeden společník, několik společníků nebo všichni společníci.
- Zakladateli komanditní společnosti musí být nejméně 2 osoby, a to fyzické i právnické osoby.
- U k. s. existují dva typy společníků, komandisté a komplementáři, u nichž se odlišují jejich práva a povinnosti.
- Minimální zapisovaný základní kapitál u s. r. o. je 200 000 Kč, minimální výše vkladu společníka pak 20 000 Kč.
- Valná hromada je nejvyšší orgán s. r. o. Koná se nejméně jedenkrát ročně a schvaluje účetní závěrku, stanovy společnosti atd.
- Nákupem akcie se každý může stát podílníkem akciové společnosti čili akcionářem.
- Akciová společnost může být založena jedním zakladatelem, pokud se jedná o právnickou osobu, jinak dvěma a více osobami fyzickými.
- Základní kapitál společnosti musí tvořit minimálně 2 000 000 Kč, u společnosti s veřejnou nabídkou akcií pak 20 000 000 Kč.
- Nominální (emisní) hodnota vydaných akcií není stanovena, většinou ale činí 1 000 Kč.
- Emisní ážio je rozdíl mezi nominální a tržní hodnotou akcie.
- Obchodování s akciemi se provádí na burze cenných papírů.
- Družstvo, dříve společenstvo je druh právnické osoby, který se příliš neliší od obchodní společnosti.
- Za porušení svých závazků odpovídá družstvo celým majetkem.
- Členové za závazky družstva neručí.
- Nejvyšším orgánem družstva je členská schůze.

Pojmy k zapamatování:

1. Veřejná obchodní společnost (v. o. s.),
2. komanditní společnost (k.s.),
3. společnost s ručením omezeným (s.r.o., spol. s r.o.),
4. akciová společnost (a.s.),
5. představenstvo,
6. družstvo,
7. společník,
8. člen, členská schůze,
9. statutární orgán,
10. komandita (případně komanditista), komplementář,
11. valná hromada,
12. dozorčí rada,
13. správce vkladu,
14. rozhodnutí jediného společníka,
15. kapitálový trh, burza cenných papírů,
16. akcie,
17. společnost s veřejnou nabídkou akcií, společnost s uzavřenou nabídkou akcií,
18. dividendy,
19. emisní ážio.

Kontrolní otázky:

1. Jaké znáte typy obchodních společností?
2. Jaké možné druhy zkratk musí uvádět ve svém jménu veřejná obchodní společnost?
3. Jaké je ručení u společníků v. o. s.?
4. Kdo může být členem v. o. s.?
5. Jaký minimální počet společníků musí mít v. o. s.?
6. Kdo má právo jednat za v. o. s.?
7. Jakým způsobem může zaniknout v. o. s.?
8. Kdy může být zrušena?
9. Kolik osob minimálně může založit komanditní společnost?
10. Jaké možné druhy zkratk musí uvádět ve svém jménu?
11. Jaká práva mají komandisté a komplementáři?
12. Jaký může být minimální a maximální počet společníků s. r. o.?
13. Kolik činí minimální vklad společnosti?
14. Kolik činí minimální vklad jednoho společníka s. r. o.?
15. Jak ručí společníci s. r. o. za své závazky?
16. Kdo může založit akciovou společnost?
17. Jakou zkratku musí akciová společnost uvádět v označení firmy?
18. Kolik může být akcionářů?
19. Jak byste definovali pojem akcie?

20. Jaká práva má akcionář?
21. Kdo je vrcholným orgánem akciové společnosti?
22. Jaké hodnoty má akcie?
23. Co je to emisní ážio?
24. Kde se obchoduje s akciemi?
25. Kdo může být členem družstva?
26. Jaké znáte druhy družstev?
27. Kdo je vrcholným orgánem družstva?
28. Čím ručí družstvo a družstevníci?

Autotest:

1. Společníci v. o. s. ručí za závazky společnosti:
  - (a) do výše upsaných vkladů
  - (b) celým svým majetkem a to společně a nerozdílně
  - (c) do výše nesplacených vkladů
2. Statutárním orgánem veřejné obchodní společnosti může být:
  - (a) jeden společník
  - (b) několik společníků
  - (c) jeden společník, několik společníků nebo všichni společníci
3. U komanditní společnosti existují dva typy společníků, u nichž se odlišují jejich práva a povinnosti. Komanditisté mají za úkol společnosti splatit svůj vklad. Ten činí minimálně:
  - (a) 5 000 Kč
  - (b) 20 000 Kč
  - (c) 200 000 Kč
4. Komplementáři komanditní společnosti ručí:
  - (a) do výše svého nesplaceného vkladu
  - (b) do výše upsaného vkladu
  - (c) celým svým majetkem
5. Společnost s ručením omezeným může založit:
  - (a) jedinec
  - (b) minimálně 2 osoby
  - (c) minimálně 3 osoby
6. Maximální počet společníků s. r. o. může být:
  - (a) 10
  - (b) 20
  - (c) 50
7. Za ztráty akciové společnosti ručí akcionář:
  - (a) pouze svým podílem
  - (b) neručí vůbec
  - (c) dle rozhodnutí valné hromady
8. Nejmenší nominální hodnota akcie činí:
  - (a) 100 Kč
  - (b) 500 Kč
  - (c) 1 000 Kč
9. Základní kapitál u akciové společnosti s veřejnou nabídkou akcií musí činit minimálně:
  - (a) 200 000 Kč
  - (b) 2 000 000 Kč
  - (c) 20 000 000 Kč

10. Členové družstva ručí za závazky družstva:

- (a) celým svým majetkem
- (b) jen do výše svého vkladu
- (c) neručí vůbec

Kapitola 7

Zahájení podnikatelské činnosti a registrační povinnosti

Popis lekce:

Lekce podrobněji uvádí registrační povinnosti začínajícího podnikatele na určitých místech, úřadech, institucích. Administrativní zátěž spojená s povinností podávat hlášení státním i veřejnoprávním institucím provází podnikatele po celou dobu podnikání, je povinen hlásit změny včetně ukončení podnikání. Lekce je praktickou příručkou pro začínající podnikatel, jaké kroky a hlavně v jakém termínu po získání oprávnění k podnikání musí učinit a na koho se obrátit. TO v případě, že tak neučiní nebo nemůže učinit prostřednictvím CRM (centrálního registračního místa). V druhé části lekce přinášíme některé důležité informace vztahující se k současné moderní formě prodeje, která se realizuje prostřednictvím internetu, elektronickým uzavíráním kupních smluv na dálku. Začínající podnikatel by měl znát důležité informace vyplývající z ochrany spotřebitele v této formě prodeje. Lekce má následující strukturu:

- 7.1 Náležitosti nutné pro zahájení podnikatelské činnosti
  - 7.1.1 Registrační povinnosti po získání povolení či oprávnění k zahájení podnikání
  - 7.1.2 Registrační povinnosti po zahájení podnikání
  - 7.1.3 Registrační povinnosti vyplývající z povinnosti zdravotního pojištění
  - 7.1.4 Registrační povinnosti vyplývající z povinnosti platit daně
  - 7.1.5 Registrační povinnosti vyplývající z povinnosti sociálního zabezpečení
  - 7.1.6 Registrační povinnosti vyplývající ze zaměstnávání osob
- 7.2 Nové formy prodeje, uzavírání distančních kupních smluv
  - 7.2.1 Distanční smlouvy (kupní smlouvy uzavřené na dálku)
  - 7.2.2 Povinnost dodavatele informovat zákazníka
  - 7.2.3 Odstoupení od distanční smlouvy

Délka lekce: 60 minut

Klíčová slova:

IČ, DIČ, export, celní správa, CRM, OSSZ, oznamovací povinnost, zálohy, penále, bankovní účet, pojištěnec, daňové přiznání, provozovna, přihláška, zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, nemocenská, starobní-invalidní důchod, příspěvek na nezaměstnanost, správce daně, distanční kupní smlouva, elektronický obchod, teleshopping, soukromoprávní ochrana spotřebitele, odstoupení od distanční smlouvy, setrvačný prodej, podnikatelská etika.

Motivace k lekci:

Po prostudování této části byste měli být schopni:

- vysvětlit jaké administrativní kroky v registraci podnikání musí začínající podnikatel učinit,
- jaké instituce musí o zahájení podnikání informovat,
- jaké termíny platí pro jeho registrační povinnosti u jednotlivých úřadů či institucí,
- jaké povinnosti podnikatele platí při uzavírání tzv. distančních smluv.

Podnikání sebou nese i neustálé administrativní kroky. V zvýšené míře se vyskytují při zahájení podnikání. Podnikatel se musí zaregistrovat na určitých úřadech. I v průběhu podnikání, při změnách, nábore zaměstnanců či jejich propouštění, stejně tak při ukončení podnikatelské činnosti musí podnikatel plnit určité registrační či odhlašovací povinnosti. Uvádíme přehled těch nejdůležitějších a obecně platných, i když víceméně se zaměřením na FO (OSVČ).

7.1 Náležitosti nutné pro zahájení podnikatelské činnosti

Základní podmínky

Mezi základní podmínky, které musíte splnit, jako začínající podnikatel patří:

- povolení živnostenského úřadu – přidělení IČ (někdy též IČO – identifikační číslo, obdoba rodného čísla, je to jedinečné číslo, které vás identifikuje, proto je v dokumentaci musíte uvádět),
- vydání živnostenského listu,
- povolení místního popřípadě městského úřadu (jedná se zejména o různá povolení k parkování, svoz odpadu atd.),
- povolení hygienické stanice (v případě výrobních i prodejních prostor je zapotřebí souhlasu hygienické stanice, prostory musí splňovat metráž na zaměstnance, odpovídající hygienické zařízení atd.),
- zřízení účtu pro bankovní transakce,
- ohlášení finančnímu úřadu – přidělení DIČ, (DIČ znamená zkratku pro daňové identifikační číslo. V případě FO se obvykle jedná o rodné číslo (RČ) předznamenané písmeny CZ). Je potřebné pro plátce daně z přidané hodnoty, uvádí se především do daňového přiznání),
- přihlásit se jako plátce zdravotního a sociálního pojištění (podnikatel má povinnosti se přihlásit nejen sám, ale rovněž všechny své zaměstnance),
- v případě exportu, komunikace s celní správou a mnoho dalších, neméně důležitých náležitostí.

Nyní se podíváme na jednotlivé kroky podrobněji.

7.1.1 Registrační povinnosti po získání povolení či oprávnění k zahájení podnikání

Jak jsme již zmínili, existují tzv. centrální registrační místa. Nevyužijete-li komplexní registrace v rámci jednotného registračního formuláře, bude nutné provést následující registrace samostatně.

- **Povinnost OSVČ vůči finančnímu úřadu**
Po získání povolení (oprávnění) k provozování podnikatelské činnosti či samotným výkonem jiné samostatně výdělečné činnosti jako poplatník máte povinnost podat přihlášku k registraci místně příslušného správce daně, a to **do 30 dnů**. Podnikáte-li na základě živnostenského oprávnění, postačí, když učiníte oznámení živnostenskému úřadu. *Registrace na FÚ*
- **Povinnost OSVČ vůči OSSZ** (okresní správě sociálního zabezpečení)
Po zahájení samostatné výdělečné činnosti či započítí pouhé spolupráce máte povinnost **do 8 dnů** tuto skutečnost oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. *Registrace na OSSZ*
- **Povinnost OSVČ vůči zdravotní pojišťovně**
Zákon o veřejném zdravotním pojištění ukládá pojištěnci, který je osobou samostatně výdělečně činnou **oznamovací povinnost ve lhůtě 8 dnů**, a to jak zahájení či přerušování činnosti OSVČ.
V případě, že zahájíte svoji činnost jako OSVČ či ji naopak ukončíte, máte vždy povinnost o tom informovat svoji zdravotní pojišťovnu. Alternativou zůstává oznámení této skutečnosti živnostenskému úřadu. Zahájením výdělečné činnosti se rozumí faktický výkon OSVČ (uzavření smlouvy, přijetí objednávky, fakturace apod.), nikoli získání živnostenského nebo jiného oprávnění. *Registrace na ZP*
- **Oznámení vzniku provozovny na ŽÚ** (živnostenský úřad). *Oznámení na ŽÚ*
- Přehled o příjmech a výdajích je podnikatel povinen odevzdat nejpozději do 30. dubna následujícího kalendářního roku. Pokud máte daňového poradce, pak Přehled o příjmech a výdajích jste povinni odevzdat do 31. července následujícího kalendářního roku. Tato skutečnost (existence daňového poradce však musí být daňovému úřadu předem známa).
Pokud jako OSVČ nemáte povinnost podávat daňové přiznání, Přehled o příjmech a výdajích musíte odevzdat do 8. dubna následujícího kalendářního roku.
V případě, že nejste zákonem osvobozeni, jste **povinni platit zálohy** zdravotního pojištění (8. den následujícího měsíce je poslední den splatnosti). Dlužné pojistné jste jako OSVČ povinni uhradit, **penále činí 0,05 %** z dlužné částky za každý kalendářní den.

7.1.2 Registrační povinnosti po zahájení podnikání

Fyzické i právnické osoby mají pochopitelně také další povinnosti v souvislosti s podnikáním, které se týkají například oznamování změn v průběhu podnikání, dále zřízení či zrušení provozovny, založení účtu nebo registračních povinností podnikatele vyplývajících ze zvláštních právních předpisů.

- **Oznámení změn v průběhu podnikání** *Změny*
Podnikající fyzická i právnická osoba je povinna v průběhu podnikání oznamovat změny svých údajů jak živnostenskému, tak i dalším úřadům. Oznámení dalším úřadům může učinit na CRM (centrálním registračním místě) spolu s oznámením změn podle živnostenského zákona. Změny údajů je podnikatel povinen ohlásit do 15 dnů ode dne vzniku změn.
Povinnost podnikatele oznámit přerušování provozování živnosti se vztahuje pouze na přerušování, které je delší 6 měsíců. Pokud dojde k pokračování v provozování živnosti před uplynutím doby, na kterou bylo provozování živnosti přerušeno, je podnikatel povinen toto předem oznámit živnostenskému úřadu.
- **Založení účtu** *Běžný účet*
Podnikatel není povinen si zřizovat účet, ale z hlediska platebního styku s obchodními partnery i s příslušnými státními orgány je to pro něj vhodnější. Zejména s ohledem na příjem plateb (kadeřník, kosmetička – tržby v hotovosti). Zároveň je však zákonem č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů, upravena

povinnost provádět zákonem stanovené platby bezhotovostně. Pokud se podnikatel rozhodne účet zřídit, požadují banky obvykle předložení těchto dokladů:

a) **U fyzické osoby:**

- průkaz totožnosti,
- doklad opravňující k podnikatelské činnosti,
- doklad o přidělení IČ,
- pokud je zapsána v obchodním rejstříku, předkládá také výpis z obchodního rejstříku.

b) **U právnické osoby:**

- průkaz totožnosti osob, které mohou jednat za společnost (účet může založit jednatel společnosti uvedený v zakladatelské smlouvě či listině),
- výpis z obchodního rejstříku,
- doklad opravňujícího k podnikatelské činnosti,
- doklady osvědčující vznik resp. existenci právnické osoby a aktuální způsob jednání statutárního orgánu.

Dále uvádíme základní informace o registračních povinnostech podnikatele vyplývajících ze zvláštních právních předpisů.

7.1.3 Registrační povinnosti vyplývající z povinnosti zdravotního pojištění

Povinnosti podnikatele vyplývající z všeobecné povinnosti občanů ČR týkajících se zdravotního pojištění upravuje zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Každý občan ČR musí být zdravotně pojištěn, tato povinnost se týká i zahraničních osob, pokud délka jejich pobytu v ČR přesáhne 183 dny (půl roku). Ze znění tohoto zákona vyjímáme několik podstatných ustanovení. Povinnosti podnikatele v této oblasti patří ke stěžejním, není radno pohněvat si správce daně.

- **Pojištěnec**, který je osobou samostatně výdělečně činnou, je povinen oznámit příslušné zdravotní pojišťovně zahájení a ukončení samostatné výdělečné činnosti nejpozději do osmi dnů ode dne, kdy tuto činnost zahájil nebo ukončil. Pojištěnec, podnikající na základě živnostenského oprávnění, splní tuto povinnost i tehdy, učiní-li oznámení příslušnému živnostenskému úřadu.
- **Oznamovací povinnost** a úhradu pojistného upravuje uvedený zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, v aktuálním znění. Upozorňujeme na jeho možné úpravy, především změny sazeb zdravotního pojištění.
- Za zahájení **výdělečné činnosti** se považuje okamžik, kdy se činnost začne provozovat s cílem „mít příjem“ (tj. objednávky, fakturace, uzavření smlouvy apod.). Za zahájení výdělečné činnosti se nepovažuje pouhé získání živnostenského nebo jiného oprávnění k provozování samostatné výdělečné činnosti.
- Po podání **daňového přiznání** předložit zdravotní pojišťovně do osmi dnů přehled o zaplacených zálohách, příjmech a vydáních. Současně s tímto přehledem je nutno předložit i doklad o dni podání daňového přiznání a doplatit ve stejné lhůtě případný doplatek pojistného, případně stanovit novou výši záloh.

Zvláště u začínajících podnikatelů upozorňujeme, na možnost obrátit se na daňového poradce a nechat si činit nezbytné kroky, a to od registrace až po vedení daňové evidence a následně sestavení alespoň prvního daňového přiznání, právě vybraným daňovým poradce. Tuto skutečnost je však třeba oznámit daňovému úřadu. To má za následek počáteční

správné vedení daňové evidence a korektní daňové přiznání, ale i možné výhody z tohoto obchodního vztahu (jako například možnost oddálit splátku daně z příjmů o dalšího čtvrt roku).

7.1.4 Registrační povinnosti vyplývající z povinnosti platit daně

Povinnost registrace jako poplatník daně z příjmů stanovuje zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Vyjímáme opět jen důležitá ustanovení.

Platba daní

- Poplatník, který obdrží povolení nebo získá oprávnění k podnikatelské činnosti nebo začne provozovat jinou samostatnou výdělečnou činnost, je povinen do třiceti dnů podat přihlášku k registraci u místně příslušného správce daně. Tato lhůta začne běžet následující den po dni právní účinnosti povolení nebo oprávnění k podnikatelské činnosti nebo po dni, kdy začne provozovat jinou samostatnou výdělečnou činnost. Pro účely tohoto zákona se rozumí dnem právní účinnosti den, kdy je poplatník podle příslušných předpisů oprávněn začít vykonávat podnikatelskou činnost.
- Poplatník, který podniká na základě živnostenského oprávnění, splní tuto povinnost též tehdy, podá-li přihlášku nebo učiní-li oznámení na živnostenském úřadu.
- Poplatník je povinen oznámit správci daně do třiceti dnů zřízení stálé provozovny a její umístění na území České republiky. Zpravidla třicet dnů před zrušením této stálé provozovny oznámí tuto skutečnost správci daně.
- Plátce daně je povinen podat přihlášku k registraci u správce daně nejpozději do patnácti dnů od vzniku povinnosti sražen daně nebo zálohy na ni nebo daň vybírat, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak.
- Při plnění své registrační nebo oznamovací povinnosti je daňový subjekt povinen sdělit své plné jméno nebo název, bydliště, místo podnikání nebo sídlo, rodné číslo, identifikační číslo, jakož i údaje osvědčující povolení nebo oprávnění k podnikatelské činnosti podle odstavce 1 nebo po dni, kdy začne provozovat jinou samostatnou výdělečnou činnost.
- Jde-li o právnickou osobu nebo fyzickou osobu, která je podnikatelským subjektem, též čísla účtů u bank a spořitelních a úvěrních družstev, na nichž jsou soustředěny peněžní prostředky z její podnikatelské činnosti. Dále uvede údaje potřebné k určení místní příslušnosti správce daně, druhu daňových povinností, které u ní přicházejí v úvahu, a své organizační jednotky. Právnická osoba uvede též svůj statutární orgán a případně osoby, které jsou kromě tohoto orgánu za ni v daňových věcech oprávněny jednat. Jde-li o daňový subjekt se sídlem nebo bydlištěm v cizině, uvede vždy svého zmocněnce v tuzemsku pro doručování. Je-li se zahájením činnosti spojena i povinnost platit zálohu na daň, uvede údaje potřebné pro stanovení této zálohy. Právnická osoba se sídlem v cizině, která nemá přiděleno identifikační číslo, je povinna si vyžádat toto číslo u příslušného orgánu.
- Daně se platí příslušnému úřadu v české měně. Při každé platbě musí být uvedeno, na kterou daň je platba určena (§ 59 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v platném znění). Správné určení platby a její správné nasměrování v tomto smyslu znamená zaplatit na správný bankovní účet správce daně (finančního nebo celního úřadu) místně příslušného pro danou daň a daného poplatníka nebo plátce daně.

7.1.5 Registrační povinnosti vyplývající z povinnosti sociálního zabezpečení

Povinnosti poplatníků z povinnosti sociálního zabezpečení jsou obsaženy v zákoně č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Ze zákona opět vyplývá, že každý

občan ČR musí být sociálně pojištěn.

Úkol k textu č. 7.1:

Sociální pojištění se skládá ze tří částí. Je povinné pro všechny občany ČR. Jeho části jsou:

- Sociální pojištění (resp. zabezpečení), v lidovém vyjádření „důchod“, starobní či invalidní,
- Nemocenské pojištění (znamající získání určitých finančních částek v době pracovní neschopnosti, nemoci. V současné době je stanoveno ve výši 60 % hrubé mzdy zaměstnanců).
- Příspěvek na nezaměstnanost.

Sociální zabezpečení je sice povinné, avšak OSVČ mají ze zákona určitou výjimku. Uveďte jakou. Pokud si nebudete vědět rady, podívejte se do Klíče a na volné řádky запиšte odpověď.

.....
 .....

- Zaměstnavatel, který zaměstnává osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. w) a x) zákona o důchodovém pojištění, je povinen na předepsaném tiskopisu oznámit okresní správě sociálního zabezpečení den zahájení jejich práce (činnosti), a to do 8 dnů ode dne zahájení práce (činnosti), a den skončení jejich práce (činnosti), také do 8 dnů ode dne skončení jejich práce (činnosti).
- Zaměstnavatel je povinen písemně ohlásit okresní správě sociálního zabezpečení změnu údajů uvedených na oznámení podle věty první, a to do 8 dnů ode dne, kdy tato změna nastala.
- Zaměstnavatel může s okresní správou sociálního zabezpečení písemně dohodnout jinou lhůtu pro plnění oznamovací povinnosti uvedených ve větě první a druhé § 36b zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů; tuto dohodu může písemně vypovědět zaměstnavatel i okresní správa sociálního zabezpečení, přičemž platnost této dohody končí prvním dnem kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, v němž byla vypovězena.

7.1.6 Registrační povinnosti vyplývající ze zaměstnávání osob

Pokud podnikatel zaměstnává vlastní zaměstnance, pak pro něj platí ustanovení zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Z něho vyplývá především, že:

- Zaměstnavatel je povinen do **10 kalendářních dnů** ode dne následujícím po vytvoření, uvolnění nebo obsazení pracovního místa oznámit příslušnému úřadu práce volná pracovní místa a jejich charakteristiku (§ 35) a neprodleně, nejpozději do 10 kalendářních dnů dnem následujícím po vytvoření, uvolnění nebo obsazení pracovního místa, oznámit obsazení těchto míst. Volnými pracovními místy se rozumí nově vytvořená nebo uvolněná pracovní místa, na která zaměstnavatel zamýšlí získat zaměstnance.

*Oznámení
úřadu
práce*

Příklad:

U nově vytvořených pracovních míst je možné získat i dotaci. Většinou se jedná o preferované profese, případně profese, které nemají delší dobu uplatnění v praxi. Dotace se pak odvíjí od výše dohodnuté mzdy, úřad práce pak stanoví výši dotace, která do určité míry mírní podnikateli mzdové náklady. Vesměs jsou tyto dotace zaměřeny na podporu zaměstnávání absolventů škol. Úřady práce rovněž sami nabízejí seznam absolventů různých oborů

a upozorňují na možnost dotace. Každopádně je vhodné, před náborem nových zaměstnanců, tuto možnost konzultovat s pracovníky místně příslušného úřadu práce.

Cvičení č. 7:

Rozhodli jste se zahájit podnikání ve vašem bydlišti, a to od 1. 7. Na základě prostudování těchto textů se nyní máte zaregistrovat u konkrétních institucí. Uveďte jejich názvy, adresy ve vašem městě nebo místní příslušnosti a uveďte termíny, kdy (dokdy) jste povinni zaslat přihlášku či oznámení. Cvičení si připravte na volném listě a vložte si jej pak do této publikace.

Úkol k textu č. 7.2:

Výše uvedené registrační povinnosti nejsou jediné, jsou však uvedenými zákony předepsány a podnikatelé je většinou bez problémů dodržují. Je však řada dalších kroků, které by měl podnikatel učinit, které povinné nejsou, avšak je dobré, žádoucí a námi doporučované je učinit. Zamyslete se, co dalšího byste měli učinit před vlastním zahájením podnikání a uveďte vaše řešení do volných řádků publikace. Váš názor konfrontujte s naším doporučením uvedeným v Klíči.

.....
 .....

7.2 Nové formy prodeje, uzavírání distančních kupních smluv

V současné době se především prodejní činnost neprovozuje jen tradičním způsobem, kdy kupující navštívuje statické prodejní místo (obchodní dům, prodejnu), zboží si vybírá na místě a odnáší si zboží domů nebo podepíše kupní smlouvu s dovozem na místo určení (například u nábytku).

Velká část obchodů se děje distančním způsobem, kdy se využívá Internet, rozhlas, telefon, katalogy, teleshopping a další způsoby prodeje, což ve svém důsledku z právního hlediska **uzavírání kupních smluv na dálku**.

*Smlouvy
na dálku*

Další možnou formou prodeje jsou návštěvy dealerů přímo na místě zákazníka, existence tzv. podomních obchodníků, nabízející své produkty či služby přímo v bydlišti zákazníky, různé prodejní akce při výstavách, popř. variabilní prodejní stánkový prodej, jehož lokalizace je různá dle akcí (například, velikonoční či vánoční trhy).

I tyto moderní, zvláště pak elektronické formy prodeje podléhají právnímu ošetření a začínající podnikatel by si měl být vědom, některých povinností, které z takto uzavíraných kupních smluv na dálku (distančních smluv) vyplývají. Proto se v následujícím textu podíváme na znění zákona o ochraně spotřebitele, na jeho soukromoprávní aspekty.

7.2.1 Distanční smlouvy (kupní smlouvy uzavřené na dálku)

Distanční smlouvy čili kupní smlouvy sjednané na dálku patří dnes k vysoce frekventovaným způsobům nákupů především u mladé generace. Jsou to prakticky spotřebitelské smlouvy, které takto mohou být uzavřeny různými technickými prostředky komunikace na dálku, což znamená, že obě strany nejsou při uzavírání smlouvy fyzicky vůbec přítomny.

Příklad:

Je zapotřebí si uvědomit, že i při fyzickém kontaktu a prodeje vcelku malých věcí j jako je

například prodej zmrzliny do kornoutu, je z právního hlediska prakticky uzavírána kupní smlouva. I když pouze verbálně, ale to je z právního hlediska zcela regulérní smlouva. Zákazník totiž zboží vidí, dokáže posoudit jeho kvalitu, je seznámen s cenou a přebírá zboží na místě samém a to hned. Tím jsou naplněny všechny atributy charakterizující kupní smlouvu. V praktickém životě si tuto skutečnost neuvědomujeme, pokud je vše v pořádku. Problém může nastat v okamžiku předávání zboží. Vezijme se do situace, kdy hodláme uchopit kornoutek se zmrzlinou, avšak zmrzlina se sesmekne a spadne, kornoutek je prázdný. Otázka zní: byla splněna kupní smlouva, má zákazník povinnost platit? Toť otázka. Záleží totiž na okamžiku, kdy se tak stalo. Pokud zmrzlina vypadla až zákazníkovi, který ji v pořádku převzal od prodávajícího, pak má zákazník smůlu, zaplatit musí, událost se stala jemu, prodávající kupní smlouvu splnil. (Dlužno dodat, že většina dobrých obchodníků by dodala zákazníkovi novou porci, aniž by vyžadovala placení, to je ovšem otázka marketingu, dobré pověsti prodávajícího, učinit tak nemusel). Pokud ovšem zmrzlina spadne prodávajícímu, aniž se kornoutku zákazník chopil, je povinností prodávajícího dodat novou porci (anebo upustit od zákaznickova placení, pokud by to byla porce již poslední). Tento problém, který se zdá být malicherný, má však závažné dopady v mezinárodním obchodě. Představme si například, že se sesmekne nikoliv porce zmrzliny, ale dejme tomu tank, který spadne do Rýna místo toho, aby byl v Hamburku přeložen na loď. Otázka je kdo to uhradí. Zase záleží na tom, jak byly dohodnuty podmínky smlouvy. Vidíme, že otázka obsahu kupní smlouvy je zásadní, prakticky vše nakupujeme uzavíráním kupní smlouvy, byť v řadě případů jen verbálně uzavřené.

Vzdálenost, kdy nevidíme prodávajícího (nebo naopak z druhé strany prodávajícího) svádí k poměrně lehkovážnému počínání. Avšak realita, která může znamenat opožděné, vadné nebo vůbec žádné dodané zboží, však již tak lehkovážná není, poškozený se může dožadovat svých práv a pravděpodobně tak učiní, možná prostřednictvím svého právního zástupce.

Uveďte vlastní příklad:

.....
 .....

Jak jsme již uvedli prostředky komunikace na dálku a možnost pomocí techniky uzavírat obchody elektronicky znamená použití dnes velmi rozšířeného obchodování na internetu, prostřednictvím sítí, případně pomocí rozhlasu, televize (teleshopping), prostřednictvím katalogů, letáčků a dalších dálkových forem komunikace. Pro možnost použití prostředků komunikace na dálku, které umožňují následně uzavření kupní smlouvy, je nutné, aby jejich použití pro uzavření smlouvy **zákazník neodmítl**.

Příklad:

V poslední době se stále více setkáváme se zneužitím právě této podmínky, a to vůči seniorům, kteří často nemají přehled o důsledcích přitakání, mlčení (považovaného za souhlas – viz zákazník neodmítl) atd. To jsou excesy, které do podnikání nepatří, i podnikání má svou etiku, dobré jméno podnikatele je lepší deviza než krátkodobý zisk.

Uveďte vlastní příklad:

.....
 .....

Nezbytná podmínka

- Pokud někdo pošle prostřednictvím elektronického nebo všeobecně řečeno prostřednictvím jakéhokoliv komunikačního prostředku na dálku objednávku zboží nebo služeb, pak je povinností podnikatele-dodavatele prostřednictvím některého prostředku na dálku (třeba i telefonicky potvrdit, pokud možno okamžitě její obdržení).
- Je-li však objednávka zasílána výhradně výměnou elektronické pošty (tj. textová, hlasová, zvuková nebo obrazová zpráva zaslaná prostřednictvím veřejné sítě elektro-

nických komunikací, jež může být uložena v síti nebo v koncovém zařízení uživatele, až do doby, než si ji koncový uživatel nevyzvedne), pak není její obdržení dodavatelem zboží nebo služeb povinné potvrzovat.

- Při tomto obchodním styku platí zásada, že smluvní ujednání spotřebitelských smluv se nesmí v žádném případě odchýlit od zákona v neprospěch příjemce zboží nebo služeb. To na druhé straně ovšem znamená, a to by si měl právě začínající podnikatel uvědomit, že naopak, ve prospěch spotřebitele a v neprospěch dodavatele se smluvní ujednání spotřebitelských smluv odchýlit mohou.
- Dále je významné, že zákazník (spotřebitel) se nemůže vzdát práv, které mu zákon umožňuje (například právo na záruční lhůtu, nebo nějak jinak zhoršit své smluvní postavení). Zákon na ochranu spotřebitele, koneckonců z jeho znění, poskytuje ochranu spotřebiteli jako slabší straně. A to i například tehdy, vznikne-li určitá pochybnost v případě spotřebitelských smluv. Pak platí výklad pro spotřebitele příznivější, dodavatel je považován za stranu silnější.

7.2.2 Povinnost dodavatele informovat zákazníka

Obchodní vztah vzniklý mezi dodavatelem věcí a služeb a kupujícím, spotřebitelem na straně druhé, má v případě elektronicky uzavíraných smluv a obecně veškerých smluv na dálku ještě určité zvláštní nuance, spočívající i v povinnosti některé důležité informace poskytovat spotřebiteli nejen komunikací na dálku, ale potvrdit je **ještě písemně**.

*Písemná
povinnost*

Dodavatel musí spotřebiteli při jednání na dálku poskytnout s určitým předstihem některé informace o sobě samém, tedy vesměs ty, jež jsou veřejné. To je např. obchodní jméno, IČ dodavatele, způsob platby, cena, termín dodání. To může učinit prostřednictvím komunikačního prostředku na dálku. Avšak písemně musí odběrateli nejpozději před plněním poslat tyto informace:

- Obchodní jméno a identifikační číslo dodavatele, je-li dodavatel právnická osoba, pak sídlo této právnické osoby, je-li dodavatel fyzická osoba, pak bydliště této fyzické osoby,
- Informace o podmínkách a postupech pro realizaci práva odstoupit od smlouvy,
- Informace o službách po prodeji a o zárukách ke zboží či službě,
- Podmínky pro zrušení smlouvy, není-li určena doba platnosti nebo platnost je delší než jeden rok.

Dále je nutné, aby při použití elektronických prostředků (zejména sítě elektronických komunikací, elektronických komunikačních zařízení, koncových telekomunikačních zařízení a elektronické pošty), byla součástí návrhu na uzavření kupní smlouvy alias objednávky, kromě těchto výše uvedených informací, taktéž informace o tom, zda bude smlouva po svém uzavření dodavatelem archivována a zda bude přístupná. Dále musí být spotřebiteli poskytnuty informace o:

- jednotlivých technických krocích směřujících k uzavření smlouvy,
- jazycích, ve kterých je možné smlouvu uzavřít,
- možnostech zjištění a opravení chyb vzniklých při zadávání dat před vlastním podáním objednávky,
- o kodexech chování, které jsou pro dodavatele i spotřebitele závazné, a které dodavatele dobrovolně dodržuje, i o jejich přístupnosti při použití elektronických prostředků.

Před definitivním zněním objednávky musí být při použití elektronických prostředků spotřebiteli umožněno zkontrolovat a změnit vstupní údaje obsažené v objednávce, které spotřebitel do objednávky zapsal. Toto však není nutné, jestliže se jednání provádí výhradně výměnou elektronické pošty. V tomto případě nemusí dodavatel spotřebiteli poskytnout ani výše uvedené informace jako při použití elektronických prostředků.

7.2.3 Odstoupení od distanční smlouvy

Velmi důležitým institutem, na který naráží často senioři, kteří podepíší či zašlou objednávku, aniž by si dobře prostudovali text, (což většinou naráží na skutečnost, že významné body smlouvy, a to nejen distanční, ale i běžné, jsou psány malým písmem, pod čarou a senioři nemají dostatečně silné brýle), je právo odstoupit od již uzavřené smlouvy.

Odstoupení

- Právo spotřebitele odstoupit od smlouvy, pokud byla distanční smlouva uzavřena za použití prostředků komunikace na dálku, **je 14 dní od dne převzetí plnění bez udání důvodu a bez sankcí.**
- Pokud by dodavatel porušil informační povinnosti, například nepředal spotřebiteli potřebné informace, pak může spotřebitel od smlouvy odstoupit ve lhůtě **3 měsíců od převzetí plnění.** Jestliže jsou ale informace řádně předány v průběhu této lhůty, pak dojde k ukončení této tříměsíční lhůty a začne běžet od tohoto okamžiku nová čtrnáctidenní lhůta.
- Pokud uplatní spotřebitel toto opodstatněné právo na odstoupení od smlouvy ve výše uvedených lhůtách, pak má dodavatel právo pouze na náhradu skutečně vynaložených nákladů spojených s vrácením zboží. Dodavatel je současně povinen vrátit spotřebiteli zaplacené finanční částky nejpozději **do 30 dnů od odstoupení.**

Právo spotřebitele neplatí vždy

Výše uvedená práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy se však kromě případů, kdy je odstoupení od smlouvy výslovně ve smlouvě sjednáno, se nevztahují nadále uvedené smlouvy, a to zejména:

- na poskytování služeb, pokud s jejich plněním dodavatel se souhlasem spotřebitele začal před uplynutím lhůty 14 dní od převzetí plnění,
- na dodávku zboží nebo služeb, jejichž cena je odvislá od změn na finančním trhu, aniž by to dodavatel mohl nějakým způsobem ovlivnit,
- na dodávku zboží zhotoveného nebo pozměněného dle přání spotřebitele nebo pro jeho osobu, včetně zboží, které podléhá rychlé zkáze (týká se zejména potravin), značnému opotřebení nebo rychlému zastarání,
- na dodávku audio nebo video nahrávek a počítačových programů, zejména her, pokud spotřebitel poruší jejich originální obal,
- na dodávku písemných publikací, novin, časopisů,
- v případech založených na hře, jejím výsledku či loterii.

V současné době se také uplatňují některé praktiky, které nejsou etické. Jde zejména o zaslání zboží, které si zákazník neobjednal. Je proto důležité vědět, že spotřebitel je chráněn před tímto poskytováním plnění dodavatelem, tzn., zboží, které si neobjednal (jedná se o tzv. setrvačný prodej). V takovém případě není spotřebitel povinen dodavateli jím poskytnuté zboží vrátit a ani jej o tom vyrozumět, lze takovouto zásilku považovat za dar, souvenír, vzorek apod.

Shrnutí:

- Než začne podnikatel s provozováním své činnosti, musí učinit několik povinných registrací.
- Mezi základní podmínky patří získání IČ, vybavení živnostenského listu, přihlášky finančnímu úřadu, zdravotní pojišťovně a úřadu sociálního zabezpečení.
- Kromě těchto obecně platných náležitostí je často třeba získat různá povolení od obecního úřadu, krajské hygienické stanice, technických služeb atd.
- I když to není povinná záležitost, podnikatel by si měl pro své platby zřídit běžný (podnikatelský) účet u některé z komerčních bank.

- Podnikatel je povinen oznamovat živnostenskému úřadu (a následně dalším institucím) veškeré změny.
- Zaměstnavatel je povinen do 10 kalendářních dnů ode dne následujícím po vytvoření, uvolnění nebo obsazení pracovního místa oznámit příslušnému úřadu práce volná pracovní místa a jejich charakteristiku (§ 35).
- Rovněž je povinen neprodleně, nejpozději do 10 kalendářních dnů, dnem následujícím po vytvoření, uvolnění nebo obsazení pracovního místa, oznámit obsazení těchto míst.
- Dnes se velká část obchodů děje distančním způsobem, kdy se využívá Internet, rozhlas, telefon, katalogy, teleshopping a další způsoby prodeje.
- To ve svém důsledku z právního hlediska znamená uzavírání kupních smluv na dálku.
- Další možnou formou prodeje jsou návštěvy dealerů přímo na místě zákazníka, existence tzv. podomních obchodníků, nabízející své produkty či služby přímo v bydlišti zákazníky, různé prodejní akce při výstavách, popř. variabilní prodejní stánkový prodej, jehož lokalizace je různá dle akcí.
- Pro možnost použití prostředků komunikace na dálku, které umožňují následně uzavření kupní smlouvy, je nutné, aby jejich použití pro uzavření smlouvy zákazník neodmítl.
- Povinností podnikatele-dodavatele, který získal objednávku, prostřednictvím některého prostředku na dálku, je tuto objednávku potvrdit.
- Některé důležité informace poskytovat spotřebiteli nejen komunikací na dálku, ale potvrdit je ještě písemně.
- Spotřebitel může odstoupit od smlouvy, pokud byla uzavřena distančním způsobem za použití prostředků komunikace na dálku do 14 dnů od dne převzetí plnění bez udání důvodu a bez sankcí.
- V případě zaslání zboží, které si zákazník neobjednal je spotřebitel je chráněn před tímto jednáním.
- Jedná se o tzv. setrvačný prodej, zboží si může zákazník ponechat bez úhrady.

Pojmy k zapamatování:

1. IČ (IČO),
2. DIČ,
3. celní správa,
4. CRM,
5. OSSZ,
6. oznamovací povinnost,
7. zálohy,
8. penále,
9. pojištěnec,
10. daňové přiznání,
11. provozovna,
12. přihláška,
13. zdravotní pojištění,
14. sociální zabezpečení,
15. nemocenské pojištění,
16. důchod (starobní, invalidní apod.),
17. příspěvek na politiku zaměstnanosti,
18. správce daně,
19. distanční kupní smlouva, odstoupení od distanční smlouvy,

20. elektronický obchod,
21. teleshopping,
22. soukromoprávní ochrana spotřebitele,
23. podnikatelská etika.

Kontrolní otázky:

1. Jaké registrační povinnosti má začínající podnikatel?
2. V jakých termínech se musí registrovat?
3. Co patří mezi základní podmínky registrace?
4. U které banky si může podnikatel otevřít svůj účet?
5. Jaké záležitosti musí hlásit úřadu práce?
6. Co rozumíme pod pojmem uzavírání kupních smluv na dálku?
7. Jakými prostředky se uzavírají distanční smlouvy?
8. Co musí dodavatel písemně zákazníkovi potvrdit v případě použití prostředků na dálku?
9. O čem musí dodavatel zákazníka v případě komunikace na dálku informovat?
10. Kdy je možno od distanční smlouvy odstoupit?
11. Co je to tzv. setrvačný prodej?

Autotest:

1. Po získání povolení (oprávnění) k provozování podnikatelské činnosti či samotným výkonem jiné samostatně výdělečné činnosti jako poplatník máte povinnost podat přihlášku k registraci místně příslušného správce daně, a to:
  - (a) do 30 dnů
  - (b) do 8 dnů
  - (c) do 15 dnů
2. Okresní správě sociálního zabezpečení máte povinnost registrace po zahájení samostatné výdělečné činnosti či započetí pouze spolupráce:
  - (a) do 30 dnů
  - (b) do 8 dnů
  - (c) do 15 dnů
3. Vůči zdravotní pojišťovně má OSVČ oznamovací povinnost po zahájení podnikání v termínu do:
  - (a) do 30 dnů
  - (b) do 8 dnů
  - (c) do 15 dnů
4. Pokud podnikatel zaměstnává vlastní zaměstnance, je povinen po vytvoření, uvolnění nebo obsazení pracovního místa tuto skutečnost oznámit příslušnému úřadu práce do:
  - (a) 8 dnů
  - (b) 10 dnů
  - (c) 15 dnů

-
5. Pokud byla distanční smlouva uzavřena za použití prostředků komunikace na dálku, může zákazník odstoupit od dne převzetí plnění bez udání důvodu a bez sankcí, a to do:
- (a) 8 dnů
  - (b) 14 dnů
  - (c) 30 dnů
6. Setrvačný prodej znamená:
- (a) stále se opakující automatické dodávky až do odvolání
  - (b) zaslání nevyžádaného zboží
  - (c) zaslání věci po obdržení objednávky
7. V případě tzv. setrvačného prodeje je zákazník:
- (a) povinen věc vrátit
  - (b) je povinen věc uhradit do 14 dnů
  - (c) může si věc ponechat bez úhrady

Kapitola 8

Rady, doporučení, kontakty

Popis lekce:

Závěrečná lekce této publikace přináší rady a doporučení autorů k některým aspektům práce začínajícího podnikatele. Jde především o doporučení v oblasti organizace činnosti výstavbou managementu, jednání s lidmi, řízení lidských zdrojů, jakožto i několik vysvětlení, pojmů a rad z řízení financí. Na konci publikace pak uvádíme přehledy možných kontaktů na instituce pomáhající podnikatelům jak v tuzemském, tak i v zahraničním prostředí. Autoři, kteří sami působí v Hospodářské komoře v Olomouci, jsou jejími lektory nebo spolupracovníky, mají sami určité zkušenosti s podnikáním, neboť i oni vlastní živnostenská oprávnění, podnikají v několika oblastech, podávají daňová přiznání atd., jejich informace jsou z velké části založeny na vlastních zkušenostech. Začínající podnikatel by měl využívat pomoci různých poradců, daňových, účetních, ale také ekonomických, organizačních a dalších, včetně pomoci institucí, které podnikatelé založili, podporují a využívají ke kontaktům mezi sebou i se zahraničím. Lekce je rozdělena do několika částí a má následující strukturu:

- 8.1 Management malé firmy – příklady z praxe a doporučení pro začínající podnikatele
- 8.2 Základy řízení lidských zdrojů, jednání s lidmi
- 8.3 Důležité pojmy a jejich vysvětlení z finančního řízení (daně, finanční otázky)
- 8.4 Podpora podnikání pro podnikatele

Délka lekce: 120 minut

Klíčová slova:

Malá firma, management malé firmy, mise, vize, strategie, podnikatelský záměr, podnikatelský plán, řízení lidských zdrojů, lidský kapitál, patron, chyby v řízení lidí, koučování, neverbální komunikace, verbální komunikace, konflikty, finanční stabilita, zisk, ztráta, hotovost, účetní výkazy, rozvaha čili bilance, výkaz zisků a ztrát, výkaz o peněžních tocích, účetní závěrka, účetní audit, finanční analýza, poměrová analýza, likvidita, rentabilita, finanční zdroje, ziskovost, podpora podnikání, strukturální fondy EU, Jednotné inkasní místo, organizace Czech point, dotace, Rozhodčí soud při HKČR a AK ČR, domény.

Motivace k lekci:

Po prostudování této části byste měli být schopni:

- charakterizovat management malé firmy,
- vyjmenovat podstatné zásady jednání s lidmi,
- objasnit základní pojmy z finančního řízení firmy,
- vyjmenovat některé formy podpory podnikání.

8.1 Management malé firmy

Většina dobrých a úspěšných podnikatelů začínala svůj profesní růst podnikáním v malé dílně, malém obchůdku, jako malý dopravci s jedním nákladním vozem apod. Svou pílí, znalostmi, trvalým vzděláváním se, narůstajícími zkušenostmi, ale také uměním komunikovat s lidmi, se zákazníky, obchodními partnery, bankami, reklamními agenturami atd. se postupně začali na trhu prosazovat, zvětšovat svůj podíl, rozvíjet se mnoha směry, činnostmi, zvyšováním počtu výrobních, provozních, obchodních jednotek. Každá firma vyžaduje adekvátní způsob řízení. Management malé firmy je však specifický v mnoha ohledech. Vzhledem k malému počtu zaměstnanců i vedoucích pracovníků může docházet k soustředění řady funkcí a kompetencí do rukou několika málo pracovníků. Zpravidla to jsou jeden, až dva lidé. Neexistuje rozsáhlá evidence činností, která by umožňovala jednotlivé funkce jednoduchým způsobem přerozdělovat a delegovat. Řízení malé firmy je charakteristické určitými znaky. Uvádíme některé naše zkušenosti s managementem malé firmy.

*Znaky
manage-
mentu
malé
firmy*

- V malých firmách převládá operativní řízení nad strategickým. Většinou převažuje ústní komunikace nad psanou. Práce se mezi zaměstnance rozděluje za chodu a většinou podle účelu práce. Podnikatel nebo vedoucí pracovník se rozhoduje na základě okamžité potřeby a aktuální situace ve své firmě.
- Všechny tyto záležitosti sebou přináší řadu nároků, problémů, ale i výzev, s kterými se musí majitel a manažer (často jedna a tatáž osoba) takové firmy vypořádat. Začíná to stanovením strategie a pokračuje organizací práce a času, výběrem vhodných spolupracovníků, zastupujících manažerů nebo externích partnerů, formalizací některých procesů fungování firmy, inovační činností, zaváděním podpůrných technologií a informačních systémů, budováním firemní kultury atd.

a) Doporučení pro začínající podnikatele – mise, vize, strategie

• **Mise, vize, strategie**

Někteří začínající podnikatelé si myslí, že stanovení mise a vize není u malé firmy nutné. Často to pramení i z nepřesné interpretace těchto termínů. Přitom stanovení kvalitních cílů je jedním ze základních kamenů úspěchu firmy.

Mise

- **Mise** je to, čeho chceme podnikáním dosáhnout. Co děláme, pro koho, jak a proč. Misi je přitom vhodné průběžně aktualizovat s ohledem na aktuální vývoj ve firmě.

Vize

- **Vize** je naopak něco, co popisuje naší ideální budoucnost a co nás žene stále vpřed. Pokud se s ní dokážeme my i naši zaměstnanci ztotožnit, může se stát největší motivací.

Strategie

- Dalšími někdy opomínanými oblastmi při startu nového podniku je stanovení **strategie** a příprava podnikatelského plánu. Přitom by mělo jít o vůbec první činnosti, které bychom měli jako začínající podnikatelé realizovat. Strategie určuje, kam budeme náš podnik směřovat. Obvykle se od ní odvíjí úspěch, či neúspěch firmy.

Příklad:

Může jít například o rozhodnutí, zda budeme poskytovat úplně nové produkty a služby, nebo zvolíme některé již existující. Dále můžeme například zvážit, zda budeme nabízet spíše širší portfolio produktů a služeb v menším množství, nebo naopak pár vybraných v masivním objemu. Do strategického rozhodnutí patří například i zacílení naší nabídky na běžnou či luxusní.

b) **Doporučení pro začínající podnikatele – podnikatelský plán**

- Klíčem k **podnikatelskému úspěchu** je rovněž příprava reálného podnikatelského plánu v písemné podobě. Jde o dokument, který by měl popisovat, v jaké fázi se firma či jeho myšlenka nachází, kam se chce v určitém dlouhodobějším horizontu dostat, a cesty, kterými se tam chce ubírat. Současně definuje, kolik peněz či jiných zdrojů bude pro realizaci plánu potřeba. Pro člověka mimo firmu by mělo být po přečtení podnikatelského plánu jasné, co firma dělá, pro koho to dělá a jakým způsobem.
- Přestože je potřeba **podnikatelského plánu** nejčastěji zmiňována v souvislosti s prezentací záměrů bance, tak je také důležité si uvědomit, že by měl sloužit i podnikateli samotnému. Nejenže mu umožňuje stanovit si přesněji cíle, ale pomůže mu si uvědomit i bariéry plánovaného rozvoje. Při samotné realizaci podnikatelského projektu pak podnikateli pomáhá sledovat rozdíly mezi očekáváním a realitou a vhodným způsobem na ně reagovat. Součástí je analýza SWOT, popřípadě i jiné.
- Podnikatelský záměr by měl obsahovat 3 varianty: optimistickou, standard (někdy označovanou jako realistickou) a pesimistickou.

*Podnikatelský
plán*

*Tři
varianty*

c) **Doporučení pro začínající podnikatele – příklad z praxe č. 1 Příklad:**

Začínající podnikatel v oblasti rychlého občerstvení se rozhodl vytvořit vhodnou vizi pro své podnikání. Nejprve zvážil, co v oblasti svého podnikání považuje za nejvíce důležité, a vyšlo mu, že restauraci den co den plnou spokojených lidí.

- Následně zvážil, jak tento úspěch měřit, a rozhodl se pro průměrnou denní naplněnost restaurace, míru opakovaných návštěv a spokojenost zákazníků.
- Následně svůj nejdůležitější bod zkombinoval s měřítky úspěchu a rozhodl se pro vizi: „*Stát se vyhledávanou olomouckou restaurací rychlého občerstvení a to pro lidi, kteří se potřebují rychle najíst. Občerstvení by mělo mít 75% průměrnou naplněnost, 40 % stálých zákazníků a minimálně 90 % úroveň spokojenosti.*“

d) **Doporučení pro začínající podnikatele – příklad z praxe č. 2 Příklad:**

Vyučený umělecký truhlář se rozhodl založit vlastní firmu. Nejdřív ze všeho vytvořil podnikatelský plán, na jehož úvodní straně shrnul nejdůležitější údaje, že jeho podnikatelským záměrem budou zakázkové truhlářské práce a jeho zákazníci především provozovatelé historických objektů. Jeho strategií bude vyrábět méně zakázek za více peněz a počáteční investice bude činit 300 tisíc korun. Na dalších 10 stranách pak již podrobně popsal svou nabídku, trh, na který vstupuje, přehled konkurence, vývoj předpokládaných zakázek, výpočty v oblasti financí a na závěr uvedl rizika svého podnikatelského záměru.

Cvičení č. 8:

Pokuste se na základě těchto dvou uvedených příkladů sestavit vlastní vizi vašeho uvažovaného podnikání v malém měřítku. Vycházejte z lokality, kterou znáte, popište podobně jako onen truhlář možné aspekty trhu, konkurenci, rizika apod. Nemusíte to mít na 10 stran, stačí stručný popis či jedna věta k předpokládanému vývoji. Procvičte si tak svou vlastní schopnost fabulace, kreativitu, nápaditost i míru znalostí, kterou jste získali studiem této a jiných publikací.

8.2 Základy řízení lidských zdrojů pro podnikatele, jednání s lidmi

Řízení lidských zdrojů (nověji lidského kapitálu) je věda, která se obvykle na ekonomických či podnikatelských fakultách přednáší nejméně jeden semestr. V naší publikaci může mít jen velmi omezený rámec, který charakterizujeme spíše stručnými poznámkami nebo spíše znaky.

Jak jistě víte, jakákoliv činnost, která vytváří nové hodnoty, je založena na existenci a souběžném působení tří základních prvků kapitálu:

- Kapitálu věcného (hmotného i nehmotného) jako jsou stroje, budovy, zásoby surovin, pozemky, zvířata, ale i nápady, práva apod.,
- Lidského kapitálu (tedy vynakládáním lidské práce s využitím dovedností, schopností, zkušeností, kreativitou lidí v pracovním procesu),
- Finančního kapitálu.

Zkušení podnikatelé obvykle uvádějí, že nejcennější je právě lidský kapitál. Lidé obsluhují stroje, uvádějí do chodu složité mechanismy, přetvářejí přírodu. Personalistice, výběru lidí, péči o zaměstnance, motivaci lidí, umění vést a přesvědčovat lidi na všech místech firmy, tomu přikládají úspěšní podnikatelé velkou váhu. Peníze se dají vypůjčit, mechanismy se dají koupit, ale vychovat dobrého pracovníka, to je umění, které neumí každý, dobrý podnikatel by to však umět měl, popřípadě by se měl naučit s lidmi jednat, naslouchat jim a zajišťovat jim slušné podmínky k práci i k životu.

Příklad:

Ne nadarmo se v mnoha jazycích vyskytuje nám známé slovo „patron“ jako označení zaměstnavatele, šéfa, vedoucího pracovníka, majitele apod. Patronát nad zaměstnanci, péče o jejich pracovní, ale i životní podmínky, to je to, co činí vedoucího patronem, což jest slovo, které například ve francouzštině bývá vyslovováno s jakousi úctou, srovnatelnou s pojmem „otec“. Koneckonců také jeden ze stylů řízení označujeme jako otcovský. Dobrý manažer či majitel se stará o své lidi jako jejich otec.

Hlavní zásady

Řízení lidských zdrojů se skládá ze sedmi vzájemně propojených činností a vlivů odehrávajících se v organizaci. Jedná se o sedm hlavních činností personálního řízení:

1. strategický management řízení lidských zdrojů (výběr, výchova, odkud čerpat atd.),
2. rovné pracovní příležitosti,
3. pracovníci (jejich profesní, věková struktura, péče o zaměstnance),
4. rozvoj lidských zdrojů (podpora vzdělávání, zvyšování kvalifikace),
5. mzda (spravedlivá mzda, závislost mzdy na výkonu, spokojenost, srovnatelnost),
6. ochrana zdraví a bezpečnost na pracovišti,
7. zaměstnanec a jeho pracovní vztahy (řešení konfliktů, dodržování zákoníku práce).

V rámci těchto činností jsou zapojeny vnější síly, jako jsou právní, ekonomické, technologické, globální, ekologické, kulturně-geografické, politické a sociální – které významně ovlivňují personální činnosti.

Cílem řízení lidských zdrojů je pomoci organizaci nebo instituci ke splnění strategických cílů získáním a udržením jejich zaměstnanců a také je spravovat efektivně. Lidé by neměli být považováni za stroje. Důležité je interdisciplinární zkoumání lidí na pracovišti.

- **Chyba prvního stupně:** „přijmout špatného pracovníka na nabízenou pracovní pozici.“
- **Chyba druhého stupně:** „nepřijmout vhodného pracovníka na nabízenou pracovní pozici.“

Základem řízení lidských zdrojů pro podnikatele je zamyšlení se nad některými otázkami manažerské práce a jejich následné uplatňování při prosazování úkolů. To je obsahem zase dosti rozsáhlé teoretické disciplíny označované jako Základy managementu (a postupně pak rozvíjené do řady aplikací).

Příklad:

Aplikace teorie managementu jsou dnes opět bohatě se rozvíjející vědou, která čerpá své postuláty z řady oblastí praktické řízení institucí či podniků, počínaje dílnami, přes provozy, závody až k nadnárodním mamutím korporacím označovaných jako TNC (transnacionální korporace), jako jsou například krizový management (řízení podniku v krizi), risk management (řízení rizik), facility management (řízení podpůrných procesů) atd.

Vzhledem k tomu, že není obsahem této publikace rozsáhlejší text týkající se managementu (opět odkazujeme na odborné publikace tohoto druhu, a to i na ty, které vydává anebo má na svých WWW stránkách navěšeny Přírodovědecká fakulta v Olomouci), uvádíme několik charakteristických podnětů k zamyšlení nad tematikou managementu lidských zdrojů:

- Co s sebou přináší změna role z kolegy na nadřízeného.
- Manažerský styl.
- Hlavní úkoly manažera.
- Zodpovědnost za splnění cílů jednotlivých zaměstnanců.
- Jak získat lidi pro uskutečňování firemních cílů.
- Manažerské rozhovory.
- Rozpoznání a využití potenciálu.
- Rozvoj týmu ve firmě.
- Jak předcházet zbytečné fluktuaci? Kolik stojí fluktuace?
- Coaching (koučování).
- Spolupráce a vedení.
- Komunikace směrem nahoru a dolů ve firemní hierarchii.

Nad posledním bodem tohoto výčtu se zastavíme. Považujeme jej za klíč k úspěchu. Kdo umí jednat s lidmi, má pro ně pochopení, dokáže jim naslouchat, přesvědčit je, jít příkladem, ten má vyhráno. Proto uvádíme několik rad a doporučení pro začínající podnikatele v tomto směru:

- Obtížné či nepříjemné komunikační situace lze natrénovat a zvládnout s úsměvem. Komunikační dovednosti jsou nutným předpokladem uplatnění v osobním i profesním životě.
- Protože jsme doma, v zaměstnání i jinde na veřejnosti nuceni nepřetržitě komunikovat, je nutné tyto dovednosti neustále vylepšovat a rozvíjet. Profesionální přístup v osobní komunikaci tak přispěje k větší efektivitě jednání.
- V bezprostřední komunikaci hrají kromě jazyka – verbální komunikace i roli neverbální náznaky prostřednictvím mimiky, gest, držení těla, doteků či udržování tělesné vzdálenosti. Tyto neverbální náznaky přitom o záměru a úmyslu partnera prozradí více, než jeho pečlivě připravený slovní projev.
- Komunikace je vždy dvousměrnou aktivitou. Proto je velmi důležité dobře volit slova a osobní či věcnou rovinu projevu. Rovněž je důležité aktivně naslouchat, případně umět odstranit překážky v naslouchání.

- Nejčastější a obtížné, případně krizové komunikační situace, jako jsou nepochopení, námitky, konflikty, či manipulace ze strany partnera, či klienta lze efektivně procvičit. Natrénovat je možné i jejich vhodné a efektivní řešení.
- Diplomacie, přiměřená upřímnost, hra s partnerem, odbornost – bezprostředně ovlivňují výsledky jednání, vytváření nových kontaktů a partnerů.

Úkol textu č. 8.1:

Zamyslete se nad existencí konfliktů na pracovišti a možnostech jak je řešit. Určete možné postupy. Konflikty a jejich řešení patří spíše do kategorie operativních stupňů řízení, poněvadž se jejich řešení týká mistrů, předáků, vedoucích čt. atd., i když konflikty mohou samozřejmě vznikat na jakémkoliv stupni řízení. Pokuste se vyjmenovat možné řešení konfliktů, pokud byste byli nuceni konflikt v malé firmě řešit. Vaše řešení si ověřte s Klíčem a запиšte možné postupy na volné řádky publikace.

.....

.....

8.3 Důležité pojmy a jejich vysvětlení z finančního řízení

8.3.1 Základní pojmy z teorie finančního řízení pro podnikatele

*Finanční
stabilita*

- **Finanční stabilita** – vyžaduje, aby podnik byl schopen své současné splatné závazky zaplatit z peněz inkasovaných od zákazníků, aby mohl zaplatit všechny své budoucí závazky, až nastane jejich splatnost, z budoucích příjmů inkasovaných od zákazníků v budoucnosti, aby měl dostatečné likvidní fondy pro krytí plánovaných investic do investičního majetku (budovy, stroje, vybavení, vozidla apod.) a aby měl přístup k rezervním fondům pro krytí neplánovaných výloh anebo by měl být schopen takové fondy rychle získat prostřednictvím půjčky či prodeje majetku. Základem finanční stability podniku je hotovost a zisk.
- **Hotovost a zisk** – nejlepší způsob jak vytvořit trvale pozitivní peněžní tok, je dosahovat zisku z každé transakce a pomocí finanční regulace zajistit co nejrychlejší přeměnu zisku v hotovost. Zisk je nutnou podmínkou pro pozitivní peněžní tok.
- **Finanční hospodaření** – Pro zavedení správných regulačních systémů musí podnikový management pochopit, jak si podnik vedl v minulosti? A proč? A jak si stojí dnes? Stejně tak by finanční hospodaření podniku mělo vést k otázkám typu: kam by měl podnik směřovat? Jak se tam dostane? Jaké kontrolní postupy a regulační systémy bude třeba použít, aby se podnik rozvíjel podle plánu? Které kontrolní postupy a regulační systémy by zároveň umožnily případnou nápravu?
- **Finanční zdroje podniku** rozlišujeme na:
  - vlastní a cizí finanční zdroje,
  - krátkodobé a dlouhodobé zdroje,
  - interní a externí finanční zdroje.

*Hodnota
podniku*

- **Zjišťování ceny podniku** nebo firmy je založeno na následujících metodách oceňování:
  - určení hodnoty vlastního kapitálu,
  - metody založené na oceňování výnosů podniku,
  - určování tržní hodnoty na základě srovnání.

*Zisk nebo
ztráta*

- **Hospodářský výsledek** je zisk, jestliže výnosy jsou větší než náklady. Hospodářským výsledkem je ztráta, jestliže náklady jsou větší než výnosy. Musí podnik vždy dosahovat

zisk? Co když opakovaně skončíme opět ve ztrátě? Jak dlouho můžeme končit ve ztrátě (na tuto otázku odpovídá znění příslušného paragrafu zákona o daních z příjmů, podnikatel může končit ve ztrátě maximálně 5 roků za sebou)? Má ztráta nějaké důsledky (odpovídáme, že ano, podnikatel projíždá, spotřebovává majetkovou podstatu podniku, jeho majetek se tenčí)?

8.3.2 Roční účetní závěrka

Odpovědi na skutečný stav hospodaření podniku podávají účetní výkazy. Je však třeba říci, že povinnost vedení účetnictví mají pouze subjekty zapsané v obchodním rejstříku, tedy všechny PO a takové FO, které o zápis do OR dobrovolně požádají. FO vedou jen tzv. daňovou evidenci, která zachycuje skutečně provedené platby, tedy příjmy a výdaje uskutečněné do ultima sledovaného období. Pojem zisk je tudíž v takovém případě u FO neadekvátním pojmem. Tito podnikatelé mohou hovořit pouze o stavu nebo průběhu finančních toků, o stavu či pohybu peněz. Pojem zisk je výsledkem prakticky posledních kroků při účetní závěrce, kdy zjišťujeme hospodářský výsledek až po celkovém vyčíslení výnosů a nákladů a jejich matematického rozdílu.

*Účetní
výkazy*

V účetnictví jsou povinnými výstupy účetní výkazy, které musí být předkládány nadřízeným orgánům, bankám, finančním úřadům, akcionářům (ve zkrácené formě) atd. Jsou však nezbytným nástrojem i pro management podniku, jsou také podkladem pro následnou finanční analýzu. Mezi běžně předkládané výkazy patří:

- **Rozvaha (bilance)**
Účetní rozvaha podrobně rozebírá co podnik vlastní a co dluží, jaká je tedy jeho skutečná hodnota a způsob financování,
- **Výkaz zisků a ztrát**
Výkaz zisků a ztrát je takzvanou podnikovou knihou, která nám uvádí, jak si podnik během roku vedl,
- **Příloha** (tabulky, grafy, vysvětlivky k dokumentům – tyto 3 výkazy jsou povinné, dle zákona č. 513/91 Sb., zákona o účetnictví v aktuálním znění.
- **Výkaz peněžních toků** (Cash – Flow nevyžadované zákonem – avšak běžně sestavovaný výkaz mající vysokou vypovídací schopnost pro zobrazení příjmů a výdajů, v dynamické formě tedy finančních toků, ve statické formě vypovídá o stavu peněžních prostředků na pokladnách a účtech). CF podává zprávu o čistém peněžním toku způsobeném finančními, investičními a provozními činnostmi podniku v uplynulém roce.

*Tři
povinné
výkazy*

Roční účetní závěrka představuje majetkový a výsledkový odpočet účetní jednotky, v němž jsou údaje o stavu a struktuře majetku, závazků a jmění, o struktuře nákladů a výnosů a o dosaženém hospodářském výsledku ve známém členění.

Účetní závěrka je přílohou daňového přiznání účetní jednotky (obchodních společností, družstev a samostatných podnikatelů).

Vztah výkazů. Všechny běžně předkládané výkazy spolu úzce souvisejí a údaje na sebe navazují. Tak například hospodářský výsledek (zisk nebo ztrátu) zjistíme jako konečný výsledek porovnáním výnosů a nákladů ve výsledovce (výkazu zisků a ztrát), tento HV je pak zanesen do rozvahy do řádku vlastních zdrojů. CF musí odpovídat stavu peněz v pokladně a na účtech zobrazených v rozvaze (bilanci).

Prověření roční účetní závěrky – u akciových společností zákon o účetnictví přímo ukládá povinnost účetního auditu. Výrok auditora je pak zaznamenán ve výroční zprávě managementu akciové společnosti předkládané akcionářům, nadřízeným orgánům a dalším institucím.

*Účetní
audit*

Část pro zájemce:

Účetnictví PO (případně i FO), ale daňová evidence FO jsou často vedeny účetními kancelářemi, které jsou v majetku jiných podnikatelů, OSVČ vesměs opět ve formě FO. Účetnictví je poměrně složitá záležitost vyžadující vzdělání i praxi. Pro potřeby studentů Přírodovědecké fakulty napsala část autorů publikaci, která se ve větším rozsahu věnuje účetnictví i finančnímu řízení podniku (Zlámal, Bellová). Odkazujeme proto případné zájemce o tuto oblast (včetně následující kapitoly o finanční analýze) na tyto studijní pomůcky, které jsou navěšeny na WWW stránkách katedry, ale vycházejí ještě ke konci roku 2013 v tištěné podobě. Tyto učební pomůcky jsou psány rovněž v distanční formě.

Průvodce studiem:

Části 8.3.1, 8.3.2 a 8.3.3 jsou rozpracovány v podrobné formě dalších publikací PŘF, katedry fyzikální chemie. Upozorňujeme nejen na publikaci Účetnictví, ale i Podnikové finance, které jsou k dispozici na WWW stránkách katedry a budou rovněž ke konci roku 2013 vydány v tištěné podobě skript pro distanční studium. Podnikové finance jsou publikace, na které se významně podílel i náš externí spolupracovník a lektor, pan Ing. Bc. Petr Bačík, Ph.D.

8.3.3 Finanční analýza podniku

Finanční analýza je nástroj pro posouzení celkového stavu a vývoje sledovaného subjektu v nedávné minulosti, současnosti a umožňující i určité predikce do budoucnosti. Je proto oblíbeným nástrojem nejen finančních agentur, společností, bank, ale především vlastních manažerů obchodních společností.

Finanční analýza je součástí finančního řízení podniku. Pomocí jednotlivých ukazatelů hodnotí finanční situaci podniku a dává podněty k odstranění finančních poruch. se soustřeďuje na analýzu rentability, likvidity, finančních zdrojů a ziskovosti podniku. Zabývá se i dalšími analýzami, jako analýza rentability, akcií, reprodukce, využití hmotného majetku, produktivity práce, efektivnosti hospodaření apod.

Finanční analytik – to je poměrně velmi žádanou a vyhledávanou odbornost, každá banka zaměstnává tyto odborníky. Bankéři mají k provádění FA vlastní softwarové produkty, které umožňují právě poměrovou analýzu realizovat na základě vkládaných dat. Je však třeba upozornit, že účetní data, musí být před vkladem do počítače, ale i při ručním rozboru účetních údajů, modifikována. Bylo by chybou přejímat účetní data z účetních výkazů v jejich podobě, neboť ty jsou zpracovány dle účetních směrnic, nikoliv z hlediska potřeb FA.

*Potřeba
modifikace
účetních
výkazů*

Příklad:

Například při účetním zobrazení stavu zásob je uveden v korunovém vyjádření majetek zobrazované účetní jednotky (v rozvaze). Avšak zásoby mohou být vedeny v dvojitým finančním vyjádření, například v průměrných cenách (je potřeba si uvědomit, že může existovat více dodavatelů jedné a téže věci, kteří používají rozdílných cen – pak se ceny průměrují a hodnota zásob se uvádí v účetnictví v průměrných cenách). Kromě toho ale existuje ještě jiný princip vedení zásob, a to tzv. metodou FIFO (first in, first out – první dovnitř, první ven), ceny jsou uváděny tak, jak suroviny, materiály byly nakoupeny (zase je zapotřebí si uvědomit, že probíhá inflace a ceny těchto věcí se časem zvyšují). Takovýchto problémů je v účetnictví více. Pokuste se vyjádřit další velký problém stojící před finančním analytikem, který znamená, že nemůže jen tak bez purizace a zjištění dalších podrobností převzít hodnoty z účetních výkazů. Jedná se o rovněž majetek zobrazený v bilanci (rozvaze).

Úkol textu č. 8.2:

Zamyslete se nad problémem dlouhodobého majetku a jeho zobrazení v účetních výkazech. Napovíme vám, jedná se o problematiku odpisování. Jaký dopad může mít politika odpisování na FA? Pokuste se zodpovědět tuto otázku, pokud si nebudete vědět rady, naši odpověď naleznete v Klíči.

.....
 .....

Mezi základní nástroje finanční analýzy patří tzv. **poměrová analýza**. Jednotlivé údaje se porovnávají jako poměr jednoho ukazatele vůči jinému. To vesměs v matematickém vzorci, kde v čitateli je obvykle zisk nebo CF, ve jmenovateli pak rozličné jiné hodnoty jako například náklady, celková aktiva atd.

Mezi **hlavní ukazatele finanční analýzy** patří zejména:

Základní ukazatele

- Analýza rentability,
- Analýza likvidity,
- Analýza finančních zdrojů,
- Analýza ziskovosti.

Jen ve stručnosti se zmiňujeme o významnějších ukazatelích FA v podrobnějším vyjádření v přehledu na výše uvedené 4 základní skupiny. Jinak je možno skládat asi kolem 200 možných poměrových ukazatelů, nicméně pro dobrou orientaci postačí zkušenému analytikovi vypočítat zhruba mezi 10–20 ukazateli. Příliš mnoho ukazatelů může být zavádějící, některé si mohou odporovat, vypovídající schopnost je pak nižší. V následujícím textu uvádíme tedy několik ukazatelů s případným stručným vyjádřením, k čemu ukazatel slouží.

I. Analýza rentability (rentabilita = schopnost dosahovat zisk)

Rentabilita

- a) *Rentabilita tržeb*: $\text{zisk} : \text{tržby} \times 100$
V současných hospodářských poměrech by se ukazatel měl pohybovat nad 20 %.
- b) *Rentabilita celkového kapitálu*: $\text{zisk} : \text{rozvahový součet} \times 100$
Tento ukazatel je důležitý pro zájemce o koupi akcií firmy. Měl by být alespoň tak vysoký, jako běžná úroková míra.
- c) *Míra provozního zisku*: $\text{provozní zisk} : \text{tržby z vlastní činnosti} \times 100$
Ukazatel udává rentabilitu hlavní činnosti podniku.

II. Analýza likvidity (likvidita = platební pohotovost, schopnost platit)

Likvidita

Rozeznává se několik stupňů likvidity. Každá z nich je významná pro jiné skupiny zájemců.

- a) *Likvidita I. stupně – pohotová*:
finančního majetku celkem. Počítá se jako:
 $(\text{hotovost} + \text{prostředky v bance}) \div \text{krátkodobé závazky}$.
Jedná se o schopnost krýt běžné závazky pohotovými penězi (Cash). Optimální rozpětí je 0,2–0,5.
- b) *Likvidita II. stupně – běžná*:
Počítá se jako:
 $\text{finanční majetek} + \text{krátkodobé pohledávky} \div \text{krátkodobé závazky}$
Ukazatel charakterizuje schopnost klienta krýt svými peněžními prostředky a krátkodobými pohledávkami své běžné potřeby a krátkodobé dluhy včetně splátek krátkodobých úvěrů.
- c) *Likvidita III. stupně – celková*:
Počítá se jako:

oběžná aktiva – dlouhodobé pohledávky $\div$ krátkodobé závazky.
Tento ukazatel je porovnáním oběžného majetku s krátkodobými závazky.

III. Analýza finančních zdrojů

Zadluženost

Sleduje se především:

a) *Celková zadluženost*

Počítá se jako:

$\text{cizí zdroje} \div \text{aktiva celkem} \times 100$

Tento ukazatel charakterizuje míru krytí majetku cizími zdroji. Tato míra se do 50 % považuje za přijatelnou.

b) *Míra zadluženosti*

Počítá se jako:

$\text{cizí zdroje} \div \text{vlastní zdroje} \times 100$

Tato míra se do 70 % považuje za přiměřenou. Je-li vyšší než 100 %, situace je velmi riziková. Tento ukazatel je dobré posuzovat nejméně za 3 roky.

IV. Analýza ziskovosti

Ziskovost

Podstatným ukazatelem pro analýzu ziskovosti je:

a) *Ziskové rozpětí*

Počítá se jako:

$\text{zisk po zdanění} \div \text{tržby} \times 100$

Ukazatel ziskového rozpětí odhalí procento zisku z každé koruny získané prodejem zboží či služeb.

b) *Tvorba CF z tržeb*

která se počítá:

poměrem $\text{CF} \div \text{čisté tržby} \times 100$

Tento ukazatel je obdoba výše uvedeného ziskového rozpětí s tím rozdílem, že místo zisku použijeme stavové hodnoty CF.

Závěrem této části si řekněme jaké má management jednoduché kontrolní a regulační postupy v případě, že z finanční analýzy vyplynou negativní výsledky. Jsou to zejména tato opatření:

- regulace zásob (snížení zásob obvykle odprodejem nepotřebných, nadměrných zásob),
- regulace úvěru (jednání s bankou bývá obtížnější, snahou je omezení úvěrového krytí, snížení úroků, případné zastavení například investičních úvěrů apod.),
- hospodaření s hotovostí (většinou zvýšeným vymáháním pohledávek),
- regulace nákupů (vesměs omezením nákupů investic, snahou o snížení provozních nákladů, úsporami, šetřením výdajů, snížením služebních cest apod.).

Efektivní FA se provádí permanentně, využívá se historických dat (alespoň v pětiletém časovém horizontu), opatření se důsledně realizují. FA představuje velmi účinnou pomůcku pro manažery či majitele podniků.

8.4 Podpora podnikání

EU jako celek, stejně jako vláda ČR vyhlášují programy dlouhodobé podpory především malému a střednímu podnikání. Na podporu tohoto typu podnikání jsou v EU, ale i na českých ministerstvech a vládě podléhajícím organizacím vytvářeny prostředky k dotacím a jiným formám podpory podnikání. V následujícím textu uvádíme nejdůležitější formy této podpory.

a) Podpora podnikání a snižování byrokratické zátěže pro podnikatele

*Programy
a fondy
podpory*

- *Strukturální fondy evropské unie* (EU má k dispozici fondy, o jejichž čerpání se můžeme přesvědčit na mnoha místech ČR, i když jejich čerpání je řadou ministerstev či obcí považováno za nedostatečné. O podporu EU je třeba žádat prostřednictvím ministerstev, o podporu podnikání však mohou přímo žádat i obce.
- *Operační program Podnikání a inovace (OPPI) 2007–2013* – Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.
- *Operační program Průmysl a podnikání (OPPP)* Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.
- *Rámcový program Konkurenceschopnost a inovace 2007–2013 (CIP)* Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.
- *Spolupráce s Hospodářskou komorou a jejími partnery* jako Rozhodčí soud HK ČR a AK ČR, ČEB, EGAP, ČMZRB a jiné orgány třeba v Bruselu.
- *Snížení byrokratické zátěže* pro podnikatele znamená především předpokládané zřízení **Jednotného inkasního místa** – ke konci roku 2013 a činnost organizace **Czech point** specializující se na vyřizování úředních záležitostí.

b) Subjekty poskytující služby podnikatelům

- Hospodářská komora České republiky.
- Agrární komora České republiky.
- Svaz průmyslu a dopravy České republiky.
- Asociace malých a středních podniků a živnostníků České republiky.
- CzechInvest.
- CzechTrade.

c) Užitečné odkazy pro podnikatele

*Pomáhající
organizace*

- Hospodářská komora České republiky – www.komora.cz
- Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest – <http://www.czechinvest.org>
- Agrární komora ČR – <http://www.agrocr.cz>
- Centrum pro elektronický obchod – <http://www.centrumeo.cz>
- Centrum pro regionální rozvoj ČR – <http://www.crr.cz>
- Česká agentura na podporu obchodu/CzechTrade – <http://www.czechtrade.cz/>
- Česká podnikatelská reprezentace při EU v Bruselu (CEBRE) – <http://www.cebrecz>
- Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s. (ČMZRB) – <http://www.cmzrb.cz>
- Grantová agentura – <http://www.gacr.cz>
- Národní asociace pro rozvoj podnikání (NARP) – <http://www.narp.cz/>

d) **Dotace z EU** Dotace z Evropské unie pro schválené programové období 2007–2013 je možné žádat již jen do konce do roku 2013.

Dotace

- Pomocí financí z Evropské unie si můžete zvelebit životní prostředí nebo opravit infrastrukturu ve Vaší obci či městě a zkvalitnit tak životy Vašich občanů.
- Podnikatelé a živnostníci mohou rozšířit či zrealizovat své podnikatelské nápady a záměry.
- Finanční prostředky mohou využít také zemědělci či vlastníci lesů nebo zájemci o bioplynové stanice.
- Pomocí dotací je možné vybudovat či opravit penzion, sportovní zařízení nebo vybudovat naučnou stezku a zvýšit tak zájem o cestovní ruch ve Vašem okolí.

*Dotační
určení*

- Dotace je možné čerpat také na vzdělání, kde jsou určeny jak pro vysoké školy tak i pro školící střediska či vzdělávání zaměstnanců.

Příklad:

V následujícím výčtu uvádíme možnosti získat dotace z EU pro uvedené záměry:

- Dotace pro živnostníky a mikropodniky,
- Dotace pro malý, střední a velký podnik,
- Dotace pro zemědělce,
- Dotace na plochu, sady, vinice, louky,
- Výrobní linky,
- Zpracování dřeva, pálenice, opravy,
- Zemědělská výroba,
- Dotace pro začínajícího mladého zemědělce,
- Dotace na biomasu a biopaliva,
- Dotace pro lesy,
- Dotace pro životní prostředí,
- Dotace pro cestovní ruch,
- Dotace pro školení a vzdělávání,
- Dotace pro vysoké školy,
- Dotace na stroje a technologie,
- Dotace na řemeslnou výrobu,
- Dotace na vzdělávání zaměstnanců,
- Dotace na cestovní ruch,
- Dotace na ICT,
- Dotace na penzion,
- Dotace na podnikatelské nemovitosti,
- Dotace na vědu, výzkum a vývoj,
- Dotace na inovace,
- Dotace na úspory energií,
- Dotace na rybníkářství,
- Dotace na odpadové hospodářství,
- Dotace na penzion pro seniory.

Je zřejmé, že se jedná o poměrně široký záběr možných dotací z evropských fondů a lze předpokládat, že právě začínající podnikatelé jsou velmi preferovanou skupinou podporovanou Evropskou unií. Je také možné získat souběžně více dotací kombinací destinace a účelu dotace.

*Rozhodčí
soud*

- e) **Rozhodčí soud při HKČR a AK ČR** Jednou z výhod pro podnikatele je také zřízení Rozhodčího soudu, neboť tato instituce poměrně rychle a efektivně vyřizuje a rozhoduje případné spory mezi podnikateli navzájem. Není tedy třeba se obracet na příslušné okresní soudy a řešit konflikty běžným, zdlouhavým soudním procesem. Rozhodčí řízení v ČR je upraveno zákonem č. 216/1994 Sb. Rozhodčí soud byl založen již v r. 1949, jedná se tedy o instituci s tradicí. K dispozici podnikatelům je Listina rozhodců, ze které lze vybrat rozhodce – jedna i druhá strana, třetího rozhodce určí předseda Senátu. U vnitrostátních sporů jsou poplatky 4 % z hodnoty předmětu sporu, min. 10 000,- Kč. Rozhodčí řízení je neveřejné. Značnou výhodou je rychlost řízení RS dle zákona 216/1994 Sb., v porovnání s obecnými soudy.

*Výhody
rozhodčího
řízení*

Mezi **výhody rozhodčího řízení** patří zejména:

- jednoinstančnost,
- rychlost a mnohem menší formálnost,
- vykonatelnost rozhodčích nálezů v tuzemsku i zahraničí.
- Výhody lze v kostce shrnout do těchto devíti znaků řízení:

- (a) strany si vybírají rozhodce (Listina nebo ad hoc),
- (b) strany si určují počet rozhodců,
- (c) strany si určují místo konání rozhodčího řízení (Praha, Brno, Ostrava, Olomouc),
- (d) strany si mohou určit jazyk jednání,
- (e) strany nejsou vázány formální stránkou věci jako u obecných soudů a mohou si stanovit i rychlost řízení,
- (f) strany mohou dohodnout, že se bude rozhodovat podle zásad spravedlnosti (ex aequo et bono),
- (g) strany ovlivňují náklady řízení (zejména volbou úředního jazyka, volbou právního řádu aj.),
- (h) řízení je neveřejné, ale strany se mohou dohodnout, že podají informace,
- (i) není druhá instance, čímž je rychlejší nabytí právní moci a vykonatelnosti (podle Newyorské úmluvy je rozhodčí nález vykonatelný ve více než 140 zemích světa).

V případě, že obchodní partner odmítá podepsat smlouvu s rozhodčí doložkou, je to určité kritérium serióznosti tohoto partnera.

Doporučená znění rozhodčích doložek do smluv:

„Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho Řádu a Pravidel jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu.“

*Doporučená
znění*

Alternativně je možno zapracovat toto ustanovení:

„Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho Řádu a Pravidel třemi rozhodci.“ Znění existuje v řadě jazykových mutací, které jsou k dispozici.

Doporučené znění dodatku s rozhodčí doložkou k existujícím smlouvám:

Smluvní strany se dohodly na uzavření dodatku č. ... ke smlouvě č. ... ze dne ... v tomto znění: zde uvést příslušné dohodnuté znění rozhodčí doložky (viz výše)

V ..... dne .....

.....

podpisy zástupců smluvních stran.

Doporučené umístění rozhodčí doložky ve smlouvě:

Smluvní strany zapracují rozhodčí doložku do úvodních nebo závěrečných ustanovení příslušné smlouvy majetkové povahy. Strany se mohou dohodnout, že rozhodčí řízení bude probíhat v některém ze soudišť nebo kontaktním místě Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR.

Spory o doménová jména probíhají nejčastěji v oblasti e-obchodů, a to:

Spory o doménová jména .cz

Spory o doménová jména .eu

Spory o doménová jména .aero, .asia, .biz, .cat, .com, .coop, .info, .jobs, .mobi, .museum, .name, .net, .org, .pro, .tel, .travel

Kontakt:

Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR

Dlouhá 13, 110 00 Praha 1

Tel +420 222 333 340, Fax: +420 222 333 34

praha@soud.cz

www.soud.cz

Jako součást textů je i příručka vydaná Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky „Majetkové spory“ a „Spory o doménová jména“.

Shrnutí:

- Management malé firmy je specifický v mnoha ohledech.
- U malé firmy dochází k soustředění řady funkcí a kompetencí do rukou několika málo pracovníků.
- V malých firmách převládá operativní řízení nad strategickým.
- Stanovení kvalitních vizí, mise, podnikatelské strategie a cílů je jedním ze základních kamenů úspěchu firmy.
- Klíčem k podnikatelskému úspěchu je rovněž příprava reálného podnikatelského plánu v písemné podobě.
- Podnikatelský záměr by měl obsahovat 3 varianty.
- Řízení lidských zdrojů se skládá ze sedmi vzájemně propojených činností a vlivů odehrávajících se v organizaci.
- Podnikatel by měl umět jednat s lidmi, mít pro ně pochopení, dokázat jim naslouchat, přesvědčit je, jít příkladem.
- Komunikace je vždy dvousměrnou aktivitou, proto je velmi důležité i aktivně naslouchat.
- Základem finanční stability podniku je hotovost a zisk.
- Hospodářský výsledek je zisk, jestliže výnosy jsou větší než náklady, hospodářským výsledkem je ztráta, jestliže náklady jsou větší než výnosy.
- Odpovědi na skutečný stav hospodaření podniku podávají účetní výkazy.
- Tři účetní výkazy jsou povinné.
- Účetní rozvaha podrobně rozebírá co podnik vlastní a co dluží, jaká je tedy jeho skutečná hodnota a způsob financování.
- Výkaz zisků a ztrát je takzvanou podnikovou knihou, která nám uvádí, jak si podnik během roku vedl.
- Tyto 2 povinné výkazy doprovází třetí nazvaný Příloha.
- Výkaz peněžních toků (Cash – Flow nevyžadované zákonem – avšak běžně sestavovaný výkaz mající vysokou vypovídací schopnost pro zobrazení příjmů a výdajů).
- Účetní závěrka je přílohou daňového přiznání účetní jednotky (obchodních společností, družstev a samostatných podnikatelů).
- U akciových společností zákon o účetnictví ukládá povinnost účetního auditu.
- Finanční analýza je součástí finančního řízení podniku.
- Účetní data, musí být před vkladem do počítače, ale i při ručním rozboru účetních údajů, modifikována.
- Mezi základní nástroje finanční analýzy patří tzv. poměrová analýza, kdy se jednotlivé údaje se porovnávají jako poměr jednoho ukazatele vůči jinému.
- Mezi hlavní ukazatele finanční analýzy patří zejména analýza rentability, analýza likvidity, analýza finančních zdrojů a analýza ziskovosti.
- Na podporu malého a středního podnikání jsou v EU, ale i na českých ministerstvech a vládě podléhajícím organizacím vytvářeny prostředky k dotacím a jiným formám podpory podnikání.
- V ČR existuje několik subjektů poskytujících služby podnikatelům.
- Jednou z výhod pro podnikatele je také zřízení Rozhodčího soudu, neboť tato instituce poměrně rychle a efektivně vyřizuje a rozhoduje případné spory mezi podnikateli navzájem.

Pojmy k zapamatování:

1. Malá firma,
2. management malé firmy,
3. mise, vize,
4. strategie, podnikatelský záměr,
5. podnikatelský plán,
6. řízení lidských zdrojů, lidský kapitál,
7. patron,
8. chyby v řízení lidí,
9. koučování,
10. neverbální komunikace, verbální komunikace,
11. konflikty,
12. finanční stabilita,
13. zisk, ztráta,
14. hotovost,
15. účetní výkazy,
16. rozvaha čili bilance,
17. výkaz zisků a ztrát,
18. výkaz o peněžních tocích,
19. účetní závěrka,
20. účetní audit,
21. finanční analýza,
22. poměrová analýza,
23. likvidita,
24. rentabilita,
25. finanční zdroje,
26. ziskovost,
27. podpora podnikání,
28. strukturální fondy EU,
29. jednotné inkasní místo,
30. organizace Czech point,
31. dotace,
32. Rozhodčí soud při HK a AK,
33. domény.

Kontrolní otázky:

1. Co je charakteristické pro management malé firmy?
2. Jaké řízení převládá v malých firmách?
3. Jak byste charakterizovali pojem mise?
4. Jak byste charakterizovali pojem vize?
5. Jak byste charakterizovali varianty podnikatelského záměru?
6. S jakých činností se skládá řízení lidských zdrojů?
7. Jaké znáte zásadní chyby při ŘLZ?
8. Jaké znáte způsoby nonverbální komunikace?
9. Jaké znáte způsoby řešení konfliktů?
10. Jak byste charakterizovali pojem finanční stabilita?
11. Jaké znáte finanční zdroje podniku?
12. Jaké znáte metody vyjádření hodnoty podniku?
13. Jaké povinné účetní výkazy jsou sestavovány při roční závěrce?
14. Co zobrazuje rozvahy?
15. Co zobrazuje výkaz zisků a ztrát?
16. Co zobrazuje výkaz o finančních tocích?
17. Jaké jsou vztahy mezi účetními výkazy?
18. Kdo má povinnost auditovat roční účetní závěrku?
19. K čemu slouží finanční analýza?
20. Co musí být učiněno, aby účetní data mohla být využita pro FA?
21. Jaké znáte okruhy základních ukazatelů FA?
22. Co je to likvidita?
23. Jaké stupně likvidity znáte?
24. Co je to rentabilita?
25. Jaký ukazatel rentability znáte?
26. Jaký znáte ukazatel v oblasti finančního krytí?
27. Co je ukazatelem ziskovosti?
28. Jaké znáte formy podpory pro podnikatele?
29. Které organizace pomáhají podnikatelům?
30. Jaké znáte oblasti možných dotací?
31. K čemu slouží Rozhodčí soud při HK a AK?
32. Jaké výhody má využití rozhodčího soudu?

Autotest:

1. U malé firmy převládá spíše:
  - (a) strategické řízení
  - (b) taktické řízení
  - (c) operativní
2. Řešení konfliktů je záležitostí spíše:
  - (a) strategického řízení (Top-managementu)
  - (b) taktického managementu (středního managementu)
  - (c) operativního managementu (managementu první linie)
3. Základem finanční stability podniku je:
  - (a) hotovost a zisk
  - (b) přístup k úvěrům
  - (c) pouze vlastní zdroje
4. Hospodářský výsledek je zisk, jestliže:
  - (a) výnosy jsou větší než náklady
  - (b) příjmy jsou větší než výdaje
  - (c) příjmy jsou větší než náklady
5. Účetní rozvaha:
  - (a) zobrazuje aktiva a pasiva
  - (b) výnosy a náklady
  - (c) příjmy a výdaje
6. Likvidita je:
  - (a) schopnost dosahovat zisk
  - (b) schopnost platit
  - (c) schopnost zlikvidovat podnik

Příloha A

Podnikatelský záměr/projekt

Pokud budete chtít začít podnikat, je třeba se seznámit s některými pravidly a proces začít postupně ladit.

Existuje značné množství zaručených návodů a pokynů pro vytvoření podnikatelského záměru (plánu). Tady vám předkládám jeden stažený z internetových stránek opatřený komentářem. Řada bankovních domů poskytuje za účelem udělení svých produktů návody, jak podnikatelský plán vypracovat. Je řada dalších firem se zaručenými návody zaměřenými na tvorbu podnikatelského plánu.

Dobrý podnikatelský plán, který nosíte ve vlastní hlavě je:

1. ten nejlepší,
2. je málo platný, pokud jej nezhmotníte a jako konkrétní jej nevypracujete a nevyužijete. Teprve konkrétním postupem podle jednotlivých bodů si uspořádáte myšlenky a stanovíte ty správné priority a podmínky Zejména pro výrobu. Na základě vytvořeného máte šanci získat podporu některého z bankovních domů.

Jako začínající podnikatel narazíte na mnohá úskalí a problémy. Vaše jedinečná myšlenka bude mít trhliny a drobné vady. Zjistíte, že nemáte takovou historii, jako požadují vaší případní partneři celého podnikatelského procesu. Musím dodat, že dnes již existuje bankovní dům, který i začínajícímu podnikateli poskytne úvěr na základě výjimečného podnikatelského záměru.

A.1 Co by měl minimálně obsahovat podnikatelský záměr a proč

1. Úvod a charakteristika podnikatelského záměru:

- název podniku (obchodní jméno),
- zakladatel(é) podniku,
- datum (předpokládaného) založení podniku,
- nosná podnikatelská myšlenka,
- poslání podniku,
- účel podnikatelského záměru,
- kontaktní údaje.

K výše uvedenému, zdá se, není patrně co dodat. Vyplnění těchto údajů vás donutí se zamyslet nad kroky, které vás zatím možná nenapadly.

Je patrné z reakcí některých z vás, že i zdánlivě banální otázky mají složitá řešení.

2. Podnikatelský projekt:

- obory podnikatelských činností,
- vstupní předpoklady (oprávnění k provozování podniku, zkušenosti z oboru),
- organizačně-právní forma podnikání (PO/FO),
- stadium rozvoje podniku,
- majetkoprávní vztahy – popis majetku podniku,
- historie podniku – vznik firmy, významné mezníky, diagram vývoje firmy z hlediska finančních ukazatelů,
- organizace podniku – systém řízení, vymezení kompetencí a personální obsazení,
- místo podnikání – popis prostoru, orientační body, možnost parkování, mapa aj.,
- fungování podniku – administrativa, provozní doba aj.,
- dopady činnosti na životní prostředí,
- uplatňované postupy pro bezpečnost práce,
- postavení na trhu – analýza konkurence, analýza silných a slabých stránek podniku, analýza příležitostí a hrozeb vnějšího prostředí podniku, podíl na trhu aj.,
- charakteristika trhu, na kterém firma působí – analýza odvětví, vývojové trendy a potenciál trhu, vymezení cílové skupiny (cílového zákazníka).

Tady se skrývají důležitá rozhodnutí. Především vedle know-how, které máte, je to právní forma nově vznikajícího subjektu. Na jednoduchý podnikatelský záměr na poskytování jednoduché služby OSVČ (manikúra, sečení trávy, žehlení prádla...) patrně nezvolíte právní formu akciová společnost. Ti z vás, kteří obhajovali své záměry, ve vysokém % případů na právní formu zapomínali. Tato struktura rozpracovaná do elementárních podrobností a kroků vás donutí se zamýšlet dříve, než uděláte první chyby na úřadech nebo v bance.

Majetkové vztahy a historie podniku – popisu tohoto segmentu doporučuji věnovat zvýšenou pozornost, má vliv při jednání s finančními ústavy na vaši úspěšnost. Také si uvědomíte svoje možnosti.

Organizace podniku je důležitá pro vyjasnění vztahů mezi majiteli, jejich odpovědnost a odpovědnost dalších, zejména řídicích pracovníků. Déle na odpovědnost navazující kompetence.

Dopady na životní prostředí – pro vyvíjení jakékoli činnosti, která může působit na změny životního prostředí, zejména výroba služby, které svým charakterem je mohou ovlivňovat, je třeba provést Studii vlivu na životní prostředí.

BHP – každý zaměstnanec musí absolvovat, v souladu se zákonem, školení o bezpečnosti a hygieně práce, včetně požární ochrany. Pro profese, které svojí činností mohou způsobit sobě či jinému pracovníku škodu na zdraví, na životním prostředí nebo způsobit technologickými postupy požár, podléhají speciálnímu školení (chemická výroba, práce s jedy, točivé stroje a elektrické zařízení...). Doporučuji speciální firmu dle zákona.

3. Cíle podnikatelského projektu:

- výrobek nebo služba – popis výrobku, technologie, technická dokumentace, užitek z výrobku, odhad produkce aj.,
- výrobky také podléhají zákonu 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky a související předpisy,
- ve smyslu dalších novel a nařízení vlády. Každý výrobek a zařízení musí splňovat stanovené podmínky. Výrobce nebo dovozce musí splnit přísné podmínky, které svým certifikátem potvrdí příslušná Státní zkušebna.

4. Marketingový plán:

- způsob a plán prodeje (prodejní strategie), celková analýza,
- cenová politika,
- propagace – nástroje, náklady na propagaci,
- distribuční cesty, místo střetu setkání poptávky s produktem, odběratelé.

V případě, že jste se rozhodli pro nový výrobek nebo službu, které odpovídají uvedeným normám, naplánujete způsob uvedení na trh. Jako majitelé té nejlepší myšlenky jste přesvědčeni, že ona je ta výjimečná, jediná. Svým rozhodnutím vyrábět/poskytovat se snažíte vyplnit „díru v trhu“ a je předpoklad, že se budete odlišovat a to pokud možno pozitivně od konkurentů, kteří vyrábějí nebo poskytují něco podobného. Nový design, jiná barevná kombinace, delší životnost, jiná arómata... na základě některé analýzy (třeba SWOT, PEST), která vám pomůže v rozhodování. Zvolte jednu z teorií a použijte ji.

Samostatným problémem je strategie při tvorbě ceny, zaváděcí ceny, přímý prodej, mezičlánky prodeje, export. Dnes je využití sociálních sítí velkou výhodou a trikem působení na získávání potenciálních klientů. Reference, je nejlepší reklama.

Je otázkou zda a v jakých případech volit seriózní, decentní kampaň krok za krokem a kdy zvolit bombastickou, cenově náročnou až agresivní kampaň.

5. Výrobní plán:

- potřeby – budovy, stroje, materiál, energie, technologie, zaměstnanci (pracovní místa, výše mezd), ostatní výdaje,
- produkční kapacita,
- výrobní dokumentace, technologická dokumentace,
- logistika,
- požadavky na kvalifikovanou pracovní sílu – monitoring trhu práce,
- dodavatelé/odběratelé.

V této oblasti vás očekávají rozhodnutí typu: pronajmu, postavím halu nebo půjdu cestou kooperace, ověřených smluvních vztahů nebo začnu výrobu či službu provádět sám, tzv. na koleně. Jedním z kritérií je otázka financí. Viz dále.

Máte připravenou výrobní dokumentaci, máte štáb technologů, kteří vypracují technologické postupy pro nejlepší výrobek/službu, dle výrobních výkresů, nebo budete u jednoduššího výrobku provádět sami? Podle typu technologie výroby budete zajišťovat odborníka na programy špičkových CNC strojů?

6. Finanční plán:

- rozpočet zahajovacích výdajů (založení podniku, zřízení provozovny aj.),
- rozpočet měsíčních nákladů (provozních),
- předpokládaný finanční výsledek – výnosy, prodej,
- tok hotovosti,
- zisky a ztráty,
- účetní výkazy – bilance, výsledovka, rozvaha aj.

Finance až na prvním místě!

Pokud nemáte dostatek finančních prostředků a budete hledat silného investora, nebo bankovní dům, je třeba pečlivě připravit analýzu finančních toků. Je účelné se zamyslet nad možným vývojem trhu a mnoha souvislostmi. Zde bych navrhol udělat základní variantu a s krátkým odstupem času se k ní vrátit a vypracovat další dvě varianty. Řekněme, že ta první byla optimistická, pak připravíte variantu střední a do třetice i variantu pesimistickou. Teprve s delším odstupem času sami posoudíte, která varianta

byla ta vaše pravá. Do této oblasti spadá také mzdová politika. Patrně nebudete moci dělat mzdovou revoluci, však musíte zvážit, jak dobře odměníte odborníky, na nichž jsou závislé vaše úspěchy. Do jaké míry budou loajální a nepřeběhnou pro vyšší plat k firmě s podobnou technologií a lepšími platovými podmínkami.

Je třeba si uvědomit realitu, že pokud jste vskutku začínající podnikatel bez historie podnikání, budete mít větší problém finance získat. Dnes se objevuje první bankovní dům, ochotný poskytnout úvěr i začínajícímu podnikateli.

7. Časový harmonogram:

- příprava na podnikání – shromáždění informací, tvorba podnikatelského záměru aj.,
- založení podniku,
- jednání s řadou úřadů (FÚ, ČSSZ, zdravotní pojišťovny, banky, personální agentury...),
- zajištění finančních zdrojů do začátku podnikání,
- zajištění technologií, dodavatelů, lidských zdrojů aj.,
- zahájení činnosti (prodej výrobků, poskytování služeb).

Jednotlivé body 1 až 10, v našem případě, se budou ve vašich úvahách střídat a prolínat. Pokud je dostatek finančních prostředků, tak se začíná dobře podnikat. Pořizují se špičkové technologie s možností vysoké kvality, produktivity práce. To však neznamená, že se plýtvá!

V opačném případě se pořizuje leasing, Second Hand, nebo zápůjčky, kooperace a další způsoby spolupráce.

8. Zdroje financování:

- finance na rozvoj firmy a jejich zdroje – vlastní vs. cizí (leasing, úvěr, dotace aj.),
- rekapitulace majetku.

9. Přílohy:

- certifikáty, osvědčení, patenty aj.,
- mapa umístění provozovny,
- propagační materiály,
- nájemní smlouva,
- smlouvy s dodavateli a odběrateli,
- smlouvy se zaměstnanci aj.

Od samého začátku, kdy jste se rozhodli podnikat a učiníte první kroky, pracujte na svém podnikatelském prostředí. Co to je?

Budete soustřeďovat a zpracovávat informace, kontakty, technickou dokumentaci, podmínky BHP, PO a řadu dalších informací zejména dle předmětu podnikání. Jiné bude mít podmínky firma na analýzu pitné vody, jiné firma vyrábějící jedy a jiné firma provádějící opravy zahradního nářadí...

Kromě technických záležitostí je třeba se zamyslet nad společníky, nad rozdělením odpovědností a kompetencí.

Zde hovořím často o smlouvách a ujednáních do smluv vložených (Rozhodčí doložka – samostatná kapitola) tak, aby v budoucnu bylo podnikání koníčkem stejně, jako když jste začínal, nikoli neúměrnou zátěží.

A.2 Jak začít podnikat

Zaručený recept neexistuje!

Podnikání, již ze zákona, je činnost prováděná za účelem tvorby zisku. Pokud budete několik roků podnikat se ztrátou, zeptá se vás finanční úřad, proč vlastně vykonáváte tuto činnost a z čeho žijete.

Je to složitý proces, někdo s myšlenkou na podnikání chodí dlouhá léta a má utkvělou představu v jaké oblasti a hlavně s čím bude podnikat. Najednou přijde pravý čas a myšlenku realizuje.

Někdo jede na dovolenou a „přepadne“ jej myšlenka. Další něco konkrétního potřebuje. Zjistí, že daný výrobek nebo služba na trhu neexistuje. Vzniká prostor pro podnikání. Inspirace. Zaměří se na ni a třeba úspěšně podniká. Další podnikatel začal podnikat proto, že něco velmi dobře umí a odlišuje se od ostatních.

Podmínkou v podnikání je odlišovat se od ostatních, pokud možno v pozitivním smyslu. Dá se odlišovat i v negativním smyslu, však pokud podnikatel nechce dělat jednorázové akce, tak mu nezbyvá, než najít „díru“ v trhu a uplatnit své schopnosti a dovednosti.

Riziko

Podnikání nese řadu rizik. Riziko tedy k podnikání neodmyslitelně patří. Riziko je jeden z hodnotících faktorů, s mírou rizika roste výnos daného podnikání. O riziku vašeho podnikání bude hovořit i vaše úvěrující banka. Váš záměr posuzují „risk manažeři“, kteří mají specifické pohledy, mohou vám pokládat zdánlivě nesouvisející otázky a výsledek je rizikovost vašeho podnikatelského projektu a rozhodnutí bankovního domu o udělení/zamítnutí vaší žádosti. Podnikatelské riziko je nebezpečí, které je rozdílem variant OPTIMISTICKÁ – STŘEDNÍ – PESIMISTICKÁ. Jestliže jdete trvale pod pesimistickou variantu, je někde chyba. Kam se poděl požadovaný zisk?

Rizika dělíme zejména na:

- **Objektivní**, závislé na řadě okolností, které podnikatel většinou nedokáže ovlivnit. Politické prostředí, daňové zákony a jejich náhlé změny, složitost dané ekonomické situace, přírodní změny, vyšší moc a další.
- **Subjektivní**, závislé na typu procesu, technologii, marketingu, na majitelích a managementu, na všech zaměstnancích.

Podle předmětu podnikání nás živí výroba nebo služba. Tady je třeba plánovat a předvídat. Stejně překvapí výpadky ve výrobě z mnoha příčin (emise, energie, havárie, výpadek v kooperaci, výpadek u dodavatelů, vyšší moc.).

Vnější rizika často nedokážeme ovlivnit. Můžeme s nimi v podnikatelském záměru počítat a tím se připravit třeba rozdělením rizik. To se týká zejména financí. Spolupracovat se dvěma bankovními domy, hlídat míru zadluženosti, likviditu, sledovat výrobní náklady aj.

Pozor na investice! Je třeba držet určitý trend, zejména s ohledem na produktivitu, cenu, objem výroby, sortiment, poptávku, konkurenci. . .

Není vhodné firmu předlužit třeba vlivem neuvážených investic. Nelze neinvestovat, abychom neztratily pozici na trhu nebo mezi konkurenty. To značí vyvážený stav.

Další oblast je inovace. Podle prováděné analýzy musíme objektivně vnímat pozici výrobku na trhu a inovovat. Poslední dva kroky provádíme, pokud je hospodářský výsledek na velmi dobré úrovni. Pokud nastoupí nouzový režim, tyto kroky velmi zvažujeme. A tady je opět na řadě „nos“ manažera, který vnímá situaci odlišně a i za cenu strážlivého-únosného zadlužení, únosného rizika, investuje do špičkové technologie, přijde na trh s něčím výjimečným, co způsobí na trhu bombu.

Rozložení rizika – s tímto pojmem jsme se již setkali několikrát. Jde o situaci, kdy vrcholový manažer dokáže rizika, už v procesu začátku činnosti rozložit. Zvolí dvě banky, zajistí několik odběratelů svých výrobků, nebo služeb, není závislý ne jedním dodavatelem/odběratelem, má

několik výrobků (např. neinvestuje pouze do sektoru automobilového průmyslu), které mají rozdílné odběratele, exportuje do několika oblastí, obchoduje v různých měnách, není závislý na jednom dodavateli, má několik nosných programů.

S rizikem je třeba bojovat. Začínáme u společníka, musíme být stejní a přesto každý jiný, musíme si důvěřovat ale i hlídat. Budeme velkorysí i důslední.

Se ziskem nakládáme uvážlivě a obezřetně. Stane se, že úrazem při sportu by mohlo dojít k propadu činnosti a proto je tu mé druhé JÁ, můj rovnocenný společník. V dobách ekonomické hojnosti je třeba vytvářet podmínky pro rozvoj, inovace a vytvářet rezervy pro období složitější ekonomické situace.

Kupříkladu pojistíme si majetek, technologie, pracovníky, tvoříme finanční rezervy, angažujeme rodinné příslušníky do procesu, aby v kritické situaci nevzniklo překvapení nebo šok.

Nikdy nepouštějte na světlo světa všechny svoje myšlenky, za jistých okolností buďte tajnůstkář.

Část byrokracie:

Základní formuláře pro zahájení podnikání s vámi vyplní úředník Živnostenského úřadu přímo na přepážce. Je třeba s sebou vzít základní doklady pro vaši identifikaci. V současné době se jedná především o:

- Ohlášení živnosti,
- Ohlášení změny,
- Ohlášení změny provozovny.

Některé další formuláře jsou přílohou.

Příloha B

Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

Nedílnou součástí podnikání je přítomnost práva v řadě různých podob. Počátek podnikání, tj. založení firmy jako fyzické nebo právnické osoby je právní akt.

Jestliže subjekt něco vyrábí nebo poskytuje službu, vstupuje do smluvních vztahů s partnery v rámci kooperace, v rámci obchodu nebo servisu. Smlouva slouží k dohodnutí – usmlouvání podmínek, jednotlivých kroků a konečného cíle smlouvy. Stalo se určitou módou smlouvy obcházet a snažit se dodatečně vytvářet výhodnější podmínky pro jeden subjekt, nebo skupinu. Snížit kvalitu konečného produktu, získat větší prospěch ze zakázky oproti původně sjednaným podmínkám. Neplatit, platit pozdě a odlišné platby, se stává normálním...

Zde vzniká kolize, subjekt smluvního vztahu, který by byl tímto aktem poškozen na právech, většinou se brání a říkáme oprávněně a dožaduje se narovnání smluvního vztahu a dodržování podepsané smlouvy, včetně platební disciplíny, dodržení přesnosti a kvality, dodržení termínů a jemných nuancí vyplívajících. Zákon v některých případech nestanoví, zda smlouva musí mít písemnou podobu. Písemná podoba smluvního vztahu je v každém případě prokazatelnější pro případ kolize nebo nedodržení. Předpokládejme tedy písemnou smlouvu.

V případě, že nedojde k dohodě jednotlivých subjektů a nedodržení smluvního vztahu má zásadní vliv na výsledek procesu, dochází ke sporu. Tady je dobře, pokud si partneři hned na začátku spolupráce, v době, kdy si rozumějí, ujednají kolizní ustanovení pro případné řešení u soudu.

Případný spor se dá řešit u Rozhodčího soudu Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky – dále jen RS. Dále je uvedeno několik informací a konkrétních údajů k RS. Rozhodčí soud byl založen v r. 1949 a působil v té době při Československé obchodní komoře. Později v r. 1980 byl jeho název změněn na Rozhodčí soud při Československé obchodní a průmyslové komoře a s účinností od 1. 1. 1995 došlo ke změně názvu na Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen Rozhodčí soud).

Zákone 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, s účinností od 1. ledna 1995, zavádí rozhodčí řízení jako způsob rozhodování pro mezinárodní i vnitrostátní

spory. Dle výše jmenovaného lze v rozhodčím řízení – dále RŘ, rozhodovat veškeré spory povahy majetkové. Např. uvedené smlouvy a jejich porušení, odpovědnost za vady, platby a další.

Podmínkou rozhodování před RS je platná rozhodčí doložka uvedená ve smlouvě v době jejího podpisu. Není-li tomu tak, může být formou dodatku ke smlouvě obsahující ujednání smluvních stran o doplnění Rozhodčí doložky v souladu se zákonem 216/1994 Sb.

V praxi je mizivé množství případů, kdy v době vznikajícího sporu, by se strany dohodly na dodatku smlouvy vedoucím k řízení před Rozhodčím soudem HK ČR a AK ČR.

Doporučená znění rozhodčí doložky:

„Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho Řádu a Pravidel jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu.“

„Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho Řádu a Pravidel třemi rozhodci.“

Při vzniku možnosti uzavření dodatku smlouvy, doporučené znění dodatku s rozhodčí doložkou k existujícím smlouvám:

Doporučené znění dodatku s rozhodčí doložkou k existujícím smlouvám:

Smluvní strany se dohodly na uzavření dodatku č. ... ke smlouvě č. ... ze dne ... v tomto znění: zde uvést příslušné dohodnuté znění rozhodčí doložky (viz výše)

Smluvní strany se dohodly na uzavření dodatku č.... ke smlouvě č. ... ze dne ... v tomto znění:

zde uvést příslušné dohodnuté znění rozhodčí doložky (viz výše) V ..... dne .....

.....
.....
podpisy zástupců smluvních stran.

Doporučené umístění rozhodčí doložky ve smlouvě:

Smluvní strany zapracují rozhodčí doložku do úvodních nebo závěrečných ustanovení příslušné smlouvy majetkové povahy.

Místo konání:

Strany se mohou dohodnout, že rozhodčí řízení bude probíhat v některém ze soudišť nebo kontaktním místě Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR.

Shrnutí v kostce:

- Rozhodčí řízení v ČR je upraveno zákonem č. 216/1994 Sb.,
- Rozhodčí soud byl založen v r. 1949,
- Listina rozhodců – je uložena na RS,
- Výhody rozhodčího řízení:
  - jednoinstančnost,
  - rychlost a mnohem menší formálnost,
  - vykonatelnost rozhodčích nálezů v tuzemsku i zahraničí.
- U vnitrostátních sporů jsou poplatky 4 % z hodnoty předmětu sporu, min. 10 000,- Kč,
- Rozhodčí řízení je neveřejné.

Devět výhod řízení před Rozhodčím soudem HK ČR a AK ČR:

1. strany si vybírají rozhodce (Listina nebo ad hoc),

2. strany strany si určují počet rozhodců,
3. strany strany si určují místo konání rozhodčího řízení (Praha, Brno, Ostrava, Olomouc),
4. strany strany si mohou určit jazyk jednání,
5. strany strany nejsou vázány formální stránkou věci jako u obecných soudů a mohou si stanovit i rychlost řízení,
6. strany strany mohou dohodnout, že se bude rozhodovat podle zásad spravedlnosti (ex aequo et bono),
7. strany strany ovlivňují náklady řízení (1 nebo 3 rozhodci, místo konání, řízení on-line, v českém jazyce. . .),
8. strany řízení je neveřejné, ale strany se mohou dohodnout, že podají informace,
9. strany není druhá instance, čímž je rychlejší nabytí právní moci a vykonatelnosti (podle Newyorské úmluvy je rozhodčí nález vykonatelný ve více než 140 zemích světa).

Před uzavřením významných smluv, je vhodné konzultovat znění Rozhodčí doložky s odborníkem Rozhodčího soudu HK ČR a AK ČR, je vhodné sledovat vývoj legislativy a doporučené znění rozhodčí doložky na webových stránkách.

Jelikož celá řada smluvních partnerů je z třetích zemí, je vhodné a možné použít rozhodčí doložku v příslušné jazykové mutaci.

Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR: paha@soud.cz, www.soud.cz

Použitá a doporučená literatura

1. JAKUBÍKOVÁ, D. *Strategický marketing: [strategie a trendy]*. Praha: první vydání Grada, 2008, 269 s. ISBN 978-80-247-2690-8.
2. LHOTSKÝ, J. *Strategický management: Jak zajistit budoucí úspěch podniku*. První vydání. Praha: Vydejteknihu.cz, 2010, 144 s. ISBN 978-80-25-3295-1.
3. SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. Páté aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada 2011, 480 s. ISBN 978-80-247-3494-1.
4. ZLÁMAL, J., BELLOVÁ, J., BOHANESOVÁ, E. *Podniková ekonomie a management*. VUP v Olomouci, 2013, (vydáno na CD).
5. BELLOVÁ, J., ZLÁMAL, J., *Základy účetnictví*. VUP v Olomouci, 2013, ISBN 978-80-244-3508-4.
6. BAČÍK, P., ZLÁMAL, J., BELLOVÁ, J. *Základy firemních financí*. VUP v Olomouci, 2013, ISBN 978-80-244-3511-4.

Internetové stránky www.wikipedia/podnik.

Internetové stránky www.wikipedia/podnikání.

Internetové stránky www.businessinfo.cz.

Sbírka zákonů ČR.

Klíč:

Lekce 1

Úkol k textu č. 1.1

Vyhledejte živnostenský zákon a opište si definici podnikání dle tohoto zákona.

Řešení

Definici podnikání přináší Živnostenský zákon v paragrafu 2, kde označuje pojem „živnost“. Živností je „soustavná činnost prováděná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem“. Současně hned následující paragraf 3 taxativně vyjmenovává, co živností není.

Úkol k textu č. 1.2

Pokuste se určit, jaké druhy podnikání může stát zcela zakázat, popř. omezit či kontrolovat. Uveďte alespoň 2 příklady.

Řešení

Zcela zakázána je taková činnost, kterou definuje trestní zákoník jako trestný čin. Jako příklad lze jmenovat výrobu, distribuci a prodej omamných látek, jako je například kokain, ale i výrobu, distribuci a prodej zboží, které obsahují život ohrožující látky jako je například metanol. Navazujeme tak na známou aféru, při které zemřelo v ČR několik desítek osob v důsledku právě tohoto druhu podnikání. Omezena a kontrolována je taková činnost, kdy by mohly být ohroženy zájmy státu. Jedná se vesměs o prodej zbraní do vybraných destinací (je třeba souhlasu Ministerstva zahraničí, případně Ministerstva obrany), vlastnictví a provoz strategických zařízení (například atomové elektrárny) apod. V některých případech postačuje státu kontrola akciových společností možností vlastnictví tzv. zlaté akcie (která je vždy ve vlastnictví státu, obvykle Ministerstva financí), která reprezentuje právo veta i v případě rozhodnutí Valné hromady akciové společnosti.

Úkol k textu č. 1.3

Posud'te, jaké družstva byste založili pro splnění určitých úkolů. Družstva mají své označení přímo v názvu. Jako příklad uvádíme „bytové družstvo“, jehož úkolem je správa a údržba společné nebo společných nemovitostí. Uveďte další možnosti.

Řešení

Kromě zmíněného bytového družstva můžeme jmenovat například:

- Družstvo spotřební,
- Družstvo zemědělské,
- Družstvo speciální (například meliorační),
- Družstvo obchodní,
- Družstvo dopravní atd.

Činnost a zaměření družstva většinou vyplývá ze samotného názvu. Může se jednat o družstva založená s dlouhodobým záměrem existence, nebo jen účelová, krátkodobá, jednorázová.

Lekce 2

Úkol k textu č. 2.1

Podívejte se do zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění v aktuálním znění, a určete, kdy se samostatná výdělečná činnost považuje za vedlejší samostatnou činnost.

Řešení

Samostatná výdělečná činnost se pak považuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce:

- vykonávala zaměstnání na základě pracovně právního vztahu,
- měla nárok na výplatu starobního nebo plného invalidního důchodu,
- měla nárok na výplatu příspěvku při péči o blízkou nebo jinou osobu,
- vykonávala vojenskou službu v ozbrojených silách České republiky, pokud nejde o vojáky z povolání, nebo civilní službu,
- byla nezaopatřeným dítětem,
- byla ve vazbě nebo výkonu trestu odnětí svobody déle než tři kalendářní měsíce po sobě jdoucí,
- měla v kalendářním roce nárok na výplatu částečného invalidního důchodu,
- měla v kalendářním roce nárok na rodičovský příspěvek.

Lekce 3

Úkol k textu č. 3.1

V textu je použito pojmu „státní podnik“. Ten je definován zákonem o státním podniku, nemusí být výhradně orientován na tvorbu zisku tak, jak podnikání definuje obchodní zákoník. Podívejte se na charakteristiky státního podniku a zapište si vaše poznatky do textu publikace. Kromě pojmu „státní podnik“ fungují v české ekonomice ještě tzv. podniky se „státní účastí“. Pokuste se určit alespoň jeden z nich. Konfrontujte si vaše poznatky s naším textem, který máte uložen v Klíči. Státních podniků je v ČR celá řada, v Klíči uvádíme jejich přehled.

Řešení

Státní podnik (zkráceně **s. p.**) je podnik, který je založen státem, resp. některou z jeho organizačních složek (nejvíce nějakým ministerstvem). Nejčastějšími zakladateli jsou ministerstva průmyslu a obchodu, ministerstvo vnitra, ministerstvo zemědělství či ministerstvo pro místní rozvoj. Podnik je založen na základě tzv. zakladatelské listiny. V čele státního podniku stojí většinou, kterého jmenuje zakladatel celého podniku. Kontrolním orgánem bývá dozorčí rada, vrcholným orgánem je představenstvo. Právní formu státní podnik v České republice poprvé zavedl zákon 88/1988 Sb., o státním podniku, s účinností od 1. července 1988. Novější verze zákona o státním podniku byly zveřejněny pod čísly 111/1990 Sb. a 77/1997 Sb.

Speciální formu státního podniku má Správa železniční dopravní cesty, státní organizace, zkráceně s. o.

Příklady českých státních podniků:

a) Strategické služby a obory:

- vykonávala zaměstnání na základě pracovně právního vztahu,
- Státní tiskárna cenin,
- Pražské papírny,
- Vojenský opravárenský podnik 025 Nový Jičín,
- Vojenský opravárenský podnik 026 Sternberk,
- Vojenský opravárenský podnik 042 Olomouc,

- Vojenský opravárenský podnik 081 Přelouč,
- Česká pošta,
- Letiště Praha,
- Řízení letového provozu České republiky,
- Palivový kombinát Ústí,
- Státní statek Jeneč.

b) Správa a využití přírodního bohatství:

- vykonávala zaměstnání na základě pracovně právního vztahu,
- Lesy ČR,
- Vojenské lesy a statky ČR,
- Povodí Labe,
- Povodí Moravy,
- Povodí Odry,
- Povodí Ohře,
- Povodí Vltavy,
- Státní léčebné lázně Bludov,
- Státní léčebné lázně Janské Lázně,
- Státní léčebné lázně Karlova Studánka,
- BALMED Praha,
- Diamo,
- Intergeo, podnik pro geologickou a těžební činnost v zahraničí,
- Palivový kombinát Ústí,
- Národní hřebčín Kladruby nad Labem,
- Zemský hřebčinec Písek,
- Zemský hřebčinec Tlumačov.

c) Výzkum a vývoj:

- vykonávala zaměstnání na základě pracovně právního vztahu,
- Elektrotechnický zkušební ústav,
- Výzkumný ústav STS a OZS,
- Strojírenský zkušební ústav,
- Fyzikálně-technický zkušební ústav,
- Technický a zkušební ústav stavební Praha,
- Textilní zkušební ústav,
- Výzkumný a vývojový ústav dřevařský,
- LOM Praha (výzkum, vývoj a implementace vojenské letecké techniky),
- STROJOBAL Hradec Králové.

d) Firmy se státní účastí

Kromě státních podniků jsou v Česku i další firmy se státní účastí, které mají jinou právní formu, např. státní ČEPRO a. s. nebo polostátní ČEZ, a. s.

Úkol k textu č. 3.2

Je určitou ojedinělou zvláštností, že ještě v dnešní době se můžete setkat s pojmem „národní podnik“. Toto označení právní formy je relikvií minulých dob, avšak má v daném případě svůj ekonomický i právní smysl. Podívejte se do Klíče a zapište si naše informace do textu publikace na volné stránky.

Řešení

Od roku 1945 do 30. prosince 1991 byla právním řádem zavedena právní forma národní podnik. Historie právní formy národních podniků počíná znárodnovacími prezidentskými dekrety z 24. října 1945 (100/1945 až 103/1945 Sb.), jimiž byly znárodněny doly, některé průmyslové podniky, akciové banky a soukromé pojišťovny a zároveň bylo zakládání nových

podniků takového typu vyhrazeno státu. Nejprve zde byla vyhlášena národní správa, postupně znárodněné podniky byly postupně transformovány do nové právní formy, takže samostatně hospodařily, ale část zisku odváděly státu. Národní podnik (zkratkou n. p.) bylo oficiální označení právní formy státních podniků v socialistickém Československu. V roce 1988 byla tato právní forma nahrazena novou právní formou státní podnik, v letech 1988–1990 byly národní podniky vesměs transformovány na státní podniky nebo privatizovány a s účinností od 1. ledna 1992 byla právní forma národní podnik vypuštěna z právního řádu Československa zrušením Hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb. a jeho nahrazením Obchodním zákoníkem č. 513/1991 Sb. Dodnes ale podniky s touto právní formou existují.

Tuto formu dosud má kromě mnoha již neaktivních právnických osob také například Budějovický Budvar, což je předmětem právních sporů. Ačkoliv právní forma „národní podnik“ byla v roce 1992 vypuštěna z právního řádu České republiky, velké množství subjektů této právní formy dosud zůstalo v Obchodním rejstříku nevyřazeno. Nejvýznamnější z nich a pravděpodobně jediný, který dosud vyvíjí aktivní obchodní činnost, je **Budějovický Budvar, národní podnik**. Změna právní formy Budějovického Budvaru z národního podniku na státní podnik by mohla ztížit pozici Budějovického Budvaru v mezinárodních právních sporech o značku Budweiser se společností Anheuser Busch, protože by mohla být zpochybněna právní kontinuita (totožnost) podniku. Na plechovkách piva Budweiser Budvar pro export se pojem n. p. (Budějovický Budvar, n.p.) překládá do angličtiny jako National Corporation, zkráceně N. C. (Budweiser Budvar, N. C.). Slova „národní podnik“ mohou být obsažena i v názvech společností, které mají jinou právní formu. Příkladem je Český národní podnik, s. r. o., který je vlastněn několika fyzickými osobami.

Lekce 4

Úkol k textu č. 4.1

Jako spotřebitelé jste se určitě setkali s určitými vadami a pravděpodobně jste také již něco v životě reklamovali. Termíny záruční lhůty by vám tedy měly být známé jako spotřebitelům, tím spíše byste je měli znát jako podnikatelé. Určete na volné řádky lhůty zákonně záruční lhůty dle tohoto zákona.

Řešení

Zákonná záruční lhůta začíná běžet od převzetí věci kupujícím a činí:

- vykonává zaměstnání na základě pracovně právního vztahu,
- u spotřebního zboží 24 měsíců,
- u potravinářského zboží 8 dní,
- u prodeje krmiv 3 týdny a
- u prodeje zvířat 6 týdnů.

Záruka se nevztahuje na opotřebení věci způsobené jejím obvyklým užíváním. V případě, že je na prodané věci, jejím obalu nebo návodu k ní připojeném vyznačena lhůta k použití věci, skončí záruční doba uplynutím této lhůty. Rozsah zákonné záruky může prodávající rozšířit prohlášením v záručním listě, ve kterém určí rozsah prodloužené záruky.

Lekce 5

Úkol k textu č. 5.1

Podívejte se do trestního zákona a zákona o přestupcích a zjistěte, zda existují nějaké trestné činy spjaté s účetnictvím, nebo zda se jedná pouze o přestupky, nebo zda účetnictvím nelze spáchat žádnou trestnou či přestupkovou činnost.

Řešení

Největší trestné činy se páchají právě prostřednictvím účetnictví. Přepadnout chudáka osamocenou pokladní na pumpě v nočních hodinách s pistolou a sebrat jí pár tisícovek, to umí každý grázlík bez jakéhokoliv vzdělání a fištrónu. Ale trestné činy v účetnictví,

už vyžadují dost značné znalosti oboru, obvykle se také nejedná o malé částky, navíc je to činnost poměrně elegantní, v klidu kanceláře, pomocí počítače. Neříkáme to proto, že bychom tomu nějak fandili, jenom upozorňujeme, že jsou trestné činy, které charakterizuje násilí, a jsou trestné činy vyžadující znalosti, kdy pachatelů pracují tzv. v rukavičkách, v teple, bez toho, že by někoho poranili, vyškobili apod. Jen to nikomu nedoporučujeme, je to stejně nemorální, jako každá krádež, každý trestný čin, každá nepravost a poškození cizích osob. I kdyby se o to někdo pokusil, mohl by mít zápis v trestním rejstříku, který by ho zbavil pravděpodobně například možnosti podnikat, jak popisujeme v této publikaci. I účetnictvím lze spáchat hned několik, trestných činů. Především se jedná o:

- vykonávání zaměstnání na základě pracovně právního vztahu,
- Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254).
Kde se hned v odstavci (1) říká, „kdo nevede účetní knihy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole. Ač je k tomu podle zákona povinen, Kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo Kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady změní, zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají, a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. Stejně tak bude potrestán. . . atd.“

Dále jmenujeme ještě několik možností, kterých by se falšováním údajů mohla účetní dopustit. Jedná se například o:

- vykonávala zaměstnání na základě pracovně právního vztahu,
- Krádež (§ 205),
- Zpronevěra (§ 206),
- Podvod (§ 209),
- Pojistný podvod (§ 210),
- Úvěrový podvod (§ 211),
- Dotační podvod (§ 212),
- Poškození věřitele (§ 222),
- Zvýhodnění věřitele (§ 223),
- Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby (§ 240),
- Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby (§ 241).

Jak jest vidno, výkon práce účetní vyžaduje nejen korektnost, poctivost, ale především hluboké znalosti a zkušenosti. Je to riskantní povolání, alespoň na začátku činnosti, v každé profesi se mohou vyskytnout neúmyslné chyby. Doporučujeme všem začínajícím účetním, zvláště pak těm, které budou brát své povolání v režimu FO (OSVČ), aby se především řádně pojistili na výkon své profese. I trestný čin z nedbalosti má své dopady, finanční, pracovní, zkrátka sankční.

Úkol k textu č. 5.2

Zamyslete se nad poslední částí předcházející věty, tj. nad zvláštním dohledem na směnářskou činnost. K té je zapotřebí udělení koncese, proč, jaké důsledky by mohly mít chyby, nedbalost, ale zejména úmyslné jednání v této živnosti? Podívejte se do trestního zákoníku ČR a ověřte si, zda trestní zákoník obsahuje v této činnosti možné trestné činy. Vaši odpověď si konfrontujte s naším vyjádřením v Klíči. Odpověď si запиšte na volné řádky publikace.

Řešení

Trestné jednání v oblasti měny a platebních prostředků patří k nejstarším trestným činům v lidské historii. Ve středověku se tyto trestné činy trestaly v podstatě na stejné úrovni

jako nejzávažnější trestné činy většinou popravou. Narušování peněžního oběhu, vkládání padělaných bankovek patří mezi závažné činy hospodářského charakteru, které ve svém důsledku znamenají nejen neoprávněný majetkový prospěch pro určité osoby, ale také se jedná o určitý druh krádeže a ochuzení ostatních spoluobčanů. Proto i dnes patří možné trestné činy v této oblasti mezi závažné a jejich uskutečnění je přísně sankcionováno, i když ne tak, jako ve středověku. Podívejme se, jaké trestné činy by v případě směnárenské činnosti připadaly v úvahu. Zejména se jedná o:

- Vykonávání zaměstnání na základě pracovně právního vztahu,
- Udávání padělaných a pozměněných peněz (dle § 235).
V paragrafu se říká, že „kdo padělané nebo pozměněné peníze, jimiž mu bylo placeno jako pravými, udá jako pravé, bude potrestán...“ atd. Dalším možným trestným činem, který by u směnárníka připadal do úvahy je:
- Padělání a pozměnění peněz (dle § 233).
Hned v odstavci (1) se říká, že „kdo sobě nebo jinému opatří nebo přechovává padělané nebo pozměněné peníze nebo prvky peněz sloužící k ochraně proti jejich padělání, bude potrestán...“ atd.

K tomu ještě odstavec (2) určuje, že „kdo padělá nebo pozmění peníze v úmyslu udát je jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty nebo kdo padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty, bude potrestán...“ atd. Další možné trestné činy by mohl směnárník spáchat i prostřednictvím neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (například platební karty, příkaz k účtování, cestovní šek nebo záruční šekovou kartu apod.).

Lekce 6

Úkol k textu č. 6.1

Hodláte podnikat a přemýšlíte o volbě právní formy. Rozhodujete se mezi postavením fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným. Krajním případem společníků tvořících tuto společnost, může být, jak je také uvedeno v prvním bodě písmena a) Založení a vznik společnosti, pouze jedinec. Zvažte si výhody a nevýhody obou právních forem a uveďte rozdíly alespoň ve 3 bodech mezi těmito právními formami. Pokud jste pozorně četli celou publikaci, tak jsme se o těchto rozdílech již zmínili, je to tedy opakování.

Řešení

FO	s.r.o.
1) Ručí za své závazky veškerým svým majetkem i SJM	Ručí za své závazky omezeně
2) Může vést pouze tzv. daňovou evidenci (s výjimkami)	Musí vést povinně účetnictví
3) Platí daň z příjmů FO (15 % z UZZ)	Platí daň z příjmů PO (19 % pro rok 2013)

Úkol k textu č. 6.2

Obchodování s akciemi může být samostatnou profesí (obvykle ve formě FO). Obchodník investuje volné finanční prostředky svým klientům do nákupu či prodeje akcií. Touto službou svým klientům se zabývají v ČR i banky. Pochopitelně, že každý klient by byl rád, kdyby činností těchto makléřů byl jeho profit. Ten je možný dvěma typy operací, které mají ve finančnictví své pojmenování. Jistě jste je zaznamenali četbou krásného písemnictví nebo četbou odborné literatury či odborných časopisů jako jsou Hospodářské noviny, Ekonom, Euro a další. Poznamenejte si ony 2 typy obchodů s akciemi na následující

volné řádky a uveďte jejich stručnou charakteristiku. Své vyjádření konfrontujte s naším řešením uvedeným v Klíči.

Řešení

Prodej a nákup cenných papírů, což v prvé řadě představují obchodovatelné akcie, se odehrává na Burze cenných papírů, v ČR pak na PBCP (pražské burze cenných papírů). Na tu mají přístup pouze členové. Jejich počet je omezen, většinou jsou to představitelé významných podniků a bank. Ale i občan se může právě prostřednictvím banky obrátit na bankovního specialistu a požádat o prodej či nákup CP, akcií nebo dluhopisů. U akcií se operace rozlišují podle toho, zda makléř počítá se vzestupem akcií (odborně la hausse) nebo poklesem jejich hodnoty (la baisse). Na burze jsou specialisté, odborníci, kteří se nazývají buď „bulls“ (býci) nebo „bears“ (medvědi). První spekulují na vzestup, druzí na sestup hodnoty akcií. U akcií, kde se předpokládá sestup, je zapotřebí se zbavit, urychleně prodat, opačně nakoupit takové akcie, jejichž hodnota poroste. Zda hodnota akcií poroste nebo poklesne, to záleží na mnoha ekonomických, politických, ale i jiných faktorech, jejichž odhad je nejistý, ostatně jde o jistý druh předvídaní budoucnosti. Nicméně oběma způsoby spekulací se dá velmi vydělat, ale také velmi prodělat. Z historie jistě znáte případ černého pátku na newyorské burze v roce 1929 a jeho důsledcích pro mnoho akcionářů.

Lekce 7

Úkol k textu č. 7.1

Sociální pojištění se skládá ze tří částí. Je povinné pro všechny občany ČR. Jeho části jsou:

- Sociální pojištění (resp. zabezpečení), v lidovém vyjádření „důchod“, starobní či invalidní,
- Nemocenské pojištění (znamenající získání určitých finančních částek v době pracovní neschopnosti, nemoci. V současné době je stanoveno ve výši 60 % hrubé mzdy zaměstnanců),
- Příspěvek na nezaměstnanost.

Sociální zabezpečení je sice povinné, avšak OSVČ mají ze zákona určitou výjimku. Uveďte jakou.

Řešení

OSVČ nejsou povinny platit nemocenské pojištění. Je to jediná výjimka, všichni ostatní tuto povinnost mají. OSVČ nemusí sice platit své nemocenské zabezpečení, avšak v případě nemoci (a to i dlouhodobé) neobdrží žádné peníze od OSSZ (jak již jsme uvedli, saturace činí 60 % hrubé mzdy u zaměstnanců). To může být výhodné pro zdravé a nepřilisi nemocné OSVČ, avšak v okamžiku děletrvajících pracovní neschopnosti, úrazu, vážné nemoci a nutnosti opakovaných vyšetření atd., může být absence této části sociálního zabezpečení vážnou překážkou. V praxi je situace taková, že velká část OSVČ si na své nemocenské zabezpečení přispívá (i když ne přímo OSSZ), a to většinou formou běžného komerčního pojištění.

Úkol k textu č. 7.2

Výše uvedené registrační povinnosti nejsou jediné, jsou však uvedenými zákony předepsány a podnikatelé je většinou bez problémů dodržují. Je však řada dalších kroků, které by měl podnikatel učinit, které povinné nejsou, avšak je dobré, žádoucí a námi doporučované je učinit. Zamyslete se, co dalšího byste měli učinit před vlastním zahájením podnikání a uveďte vaše řešení do volných řádků publikace. Váš názor konfrontujte s naším doporučením uvedeným v Klíči.

Řešení

V návaznosti na zdravotní a sociální pojištění podnikatele a jeho zaměstnanců, doporučujeme rozšířit tyto kroky ještě nejméně o další dvě, byť nepovinná, nicméně žádoucí, a dle našeho názoru nezbytná pojištění. Jedná se o běžná komerční pojištění, která je možné sjednat

s některou komerční pojišťovnou, případně specializovanou pojišťovnou dle oboru podnikání (například průmyslovou, zemědělskou pojišťovnou atd.). U fyzických osob často je nezbytné pojištění na výkony. To se týká zejména těch FO, které svými výkony mohou způsobit určitou újmu zákazníkovi, klientovi či pacientovi. Řada profesí v postavení OSVČ se bez takového pojištění naprosto neobejde. Další nutnou formou pojištění je pojištění majetkové v poměrně širokém rozsahu, od působení živelných pohrom až po krádeže. Někteří podnikatelé, zejména v zemědělství se musí dát pojistit na neúrodu (mokro, sucho, atd. málokdy je v zemědělství optimální počasí) atd.

Lekce 8

Úkol k textu č. 8.1

Zamyslete se nad existencí konfliktů na pracovišti a možností jak je řešit. Určete možné postupy. Konflikty a jejich řešení patří spíše do kategorie operativních stupňů řízení, ponejvíce se jejich řešení týká mistrů, předáků, vedoucích čt atd., i když konflikty mohou samozřejmě vznikat na jakémkoliv stupni řízení. Pokuste se vyjmenovat možné řešení konfliktů, pokud byste byli nuceni konflikt v malé firmě řešit. Vaše řešení si ověřte s Klíčem a запиšte možné postupy na volné řádky publikace.

.....
.....

Řešení

Pro řešení jsou doporučeny následující postupy:

- předcházení (prevence),
- eliminace, mírnění,
- přeřazení konfliktních osob na jiné pracoviště,
- řešení dle zákoníku práce v případě konfliktů většího rázu.

Úkol k textu č. 8.2

Zamyslete se nad problémem dlouhodobého majetku a jeho zobrazení v účetních výkazech. Napovíme vám, jedná se o problematiku odpisování. Jaký dopad může mít politika odpisování na FA? Pokuste se zodpovědět tuto otázku, pokud si nebudete vědět rady, naši odpověď naleznete v Klíči.

Řešení

Podniky mohou odepisovat jednak účetně, jednak daňově. Pokud podniky kalkulují své ceny v tzv. cenové kalkulaci, jsou povinny užívat účetních odpisů. Pro daňové přiznání, jsou povinny používat daňových odpisů. Ale určitá část podnikatelů může považovat daňové odpisy za účetní odpisy, pokud nemají žádné problémy s uznáním filozofie sestavení daňových odpisů. Pak mohou být daňové odpisy rovny odpisům účetním a podnikatel vede jen jedny. Tak to činí, dle našich znalostí, většina FO, živnostníků, drobných podnikatelů. Ale i účetní i daňové odpisy poskytují možnost volby metody odpisování. U účetních odpisů se jedná o výběr mezi lineárním a nelineárním odpisováním, u daňových odpisů pak mezi rovnoměrným a zrychleným odpisováním. Každá z těchto metod má své důsledky na hodnotu vykazovaného majetku i částky vykazovaných odpisů (ve výsledovce). Proto si finanční analytik musí zjistit a odpovědět otázku: jaké metody odpisování analyzovaný podnik používá. To není údaj, který by mohl zjistit přímo z účetních výkazů. Podobných problémů, které vyžadují, doplnění, purizaci (očistění) účetních výkazů, zkrátka modifikaci výkazů pro potřeby FA je více.

Seznam cvičení a korespondenčních úkolů

CVIČENÍ č. 1:

Kapitola 1

Uvažujete o založení vlastní firmy a jste postaveni před volbu právní formy. Podívejte se do obchodního zákoníku, občanského zákoníku, popř. dalších zákonů a posuďte možnou právní formu dle vašeho výběru druhu podnikání. Označte si všechna pro a proti pro vybranou právní formu podnikání.

CVIČENÍ č. 3:

Kapitola 3

Napište si na volný list jména deseti významných velkých podniků v ČR. Uveďte jejich oblasti činnosti, významný produkt nebo poskytující službu.

CVIČENÍ č. 6:

Kapitola 6

Zrušení a zánik jsme probrali obecně v lekcí 4. Vraťte se k ní a zopakujte si tyto pojmy a jednotlivé rozdíly mezi nimi. Poté prostudujte následující pasáže.

CVIČENÍ č. 7:

Kapitola 7

Rozhodli jste se zahájit podnikání ve vašem bydlišti, a to od 1. 7. Na základě prostudování těchto textů se nyní máte zaregistrovat u konkrétních institucí. Uveďte jejich názvy, adresy ve vašem městě nebo místní příslušnosti a uveďte termíny, kdy (dokdy) jste povinni zaslat přihlášku či oznámení. Cvičení si připravte na volném listě a vložte si jej pak do této publikace.

CVIČENÍ č. 8:

Kapitola 8

Pokuste se na základě těchto dvou uvedených příkladů sestavit vlastní vizi vašeho uvažovaného podnikání v malém měřítku. Vycházejte z lokality, kterou znáte, popište podobně jako onen truhlář možné aspekty trhu, konkurenci, rizika apod. Nemusíte to mít na 10 stran, stačí stručný popis či jedna věta k předpokládanému vývoji. Procvičte si tak svou vlastní schopnost fabulace, kreativitu, nápaditost i míru znalostí, kterou jste získali studiem této a jiných publikací.

KORESPONDENČNÍ ÚKOL č. 1:

Jste rozhodnutí stát se podnikatelem v určitém oboru činnosti. Vzhledem k oboru vašeho studia předpokládáme, že využijete vašeho vzdělání a začnete podnikat v této oblasti. Zamyslete se nad předmětem (či předměty) činnosti, které byste chtěli samostatně realizovat v určité právní formě (tu si stanovte a zdůvodněte), stanovte si všechny náležitosti dobrého podnikatelského záměru, tak, jak vám byli ve výše uvedených odstavcích prezentovány. Jedná se o seminární práci na několik stran, tato práce bude jednou ze zápočtových

práci, podmínkou pro udělení zápočtu za tento předmět studie. Písemnou práci na téma Podnikatelský záměr předložte učiteli v průběhu studia či po skončení výukové části semestru.

KORESPONDENČNÍ ÚKOL č. 2:

Uvažujete o možnosti podnikání ve formě konkrétní živnosti, ke které máte předpoklady ve svém vzdělání, a jak se domníváte i v příslušných ostatních atributech úspěšného podnikatele, o nichž jsme v předcházejících lekcích mluvili. Vyberte si proto určitou živnost a sestavte podnikatelský záměr. Pro konkretizaci tohoto úkolu se můžete opřít o naše pokyny a rozbor uvedený obecně v lekci jedna (část 1.4). Vaším úkolem je konkretizace tohoto podnikatelského záměru na konkrétní podmínky včetně výběru živnosti, umístění provozovny, způsobu financování atd., tedy všech nezbytných součástí podnikatelského záměru. Vaši práci, která jistě překročí počet několika stran (nicméně nepřehánějte to, záměr by měl mít maximálně 10–12 stran), zašlete tutorovi na katedru.

Správné odpovědi k autotestům

Lekce 1

1. V obchodním rejstříku musí být povinně zapsány:
  - (a) **všechny právnické osoby**
  - (b) všechny fyzické osoby
  - (c) všechny právnické i fyzické osoby
2. Dle občanského zákoníku lze podnikat pod právní formou:
  - (a) družstva
  - (b) **sdrúžení**
  - (c) společnosti s ručením omezeným
3. Živnosti koncesované vyžadují:
  - (a) podat žádost a začít podnikat
  - (b) **podat žádost a počkat na předání státního souhlasu**
  - (c) podat žádost a začít podnikat po uplynutí lhůty 15ti dnů
4. Zkratka DSS znamená:
  - (a) **podpůrné informace k rozhodování**
  - (b) metodu analýzy slabých a silných stránek podniku
  - (c) metodu analýzy vnitřního prostředí podniku
5. V podnikatelském záměru si podnikatel:
  - (a) **sám stanovuje předmět své činnosti**
  - (b) povoluje mu jej vždy živnostenský úřad
  - (c) povoluje mu jej vždy obchodní soud

Lekce 2

1. V obchodním rejstříku:
  - (a) **musí být zapsány všechny PO**
  - (b) musí být zapsány všechny FO
  - (c) nesmí být zapsány žádné FO

2. Obchodní rejstřík vede:
  - (a) okresní soud
  - (b) **krajský soud**
  - (c) živnostenský úřad
3. Mohou všechny osoby podnikat?:
  - (a) ano
  - (b) **ano s výjimkami taxativně určenými obchodním zákoníkem**
  - (c) ano s výjimkami taxativně určenými občanským zákoníkem
4. Mezi psychologické bariéry podnikatel nepatří:
  - (a) malá rozhodnost a nepřipravenost spoléhat se pouze na sebe
  - (b) nekritické opojení počátečním úspěchem
  - (c) **respektování okolní reality**
5. Mezi podnikatelské desatero nepatří:
  - (a) využití svých silných stránek
  - (b) odpovědnost
  - (c) **neinformovanost**
6. U žen ve funkci manažerky oproti mužům neplatí, že:
  - (a) jsou intuitivnější
  - (b) jsou více empatické
  - (c) **nemají vlastnosti, které podporují tvořivost a inovaci**

Lekce 3

1. Obchodním majetkem podnikatele, který je FO se rozumí:
  - (a) **majetek (věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty), které patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání**
  - (b) veškerý jeho majetek
  - (c) veškerý majetek včetně rodinného jmění a majetku jeho manželky (manžela)
2. Obchodním majetkem podnikatele, který je PO, se rozumí:
  - (a) majetek (věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty), které patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání
  - (b) **veškerý jeho majetek**
  - (c) majetek, všech vlastníků a spoluvlastníků
3. Obchodní jmění u FO:
  - (a) **je soubor veškerého jeho majetku a závazků**
  - (b) malé podniky mají Soubor obchodního majetku a závazků vzniklých podnikateli v souvislosti s podnikáním
  - (c) soubor obchodního majetku po odečtení závazků

4. Jměním podnikatele, který je PO je:
  - (a) soubor veškerého jeho majetku a závazků
  - (b) **soubor obchodního majetku a závazků vzniklých v souvislosti s podnikáním**
  - (c) soubor obchodního majetku po odečtení závazků vzniklých podnikateli v souvislosti s podnikáním
5. Při členění podniků dle velikosti platí následující členění:
  - (a) malé podniky mají do 10 zaměstnanců, střední do 25, velké nad 50
  - (b) malé podniky mají do 50 zaměstnanců, střední do 100, velké nad 100
  - (c) **do 50 zaměstnanců, střední do 250, velké nad 250**
6. Nejmenší podniky mají:
  - (a) do 5 zaměstnanců
  - (b) **do 10 zaměstnanců**
  - (c) do 25 zaměstnanců
7. Výše ročního obrátu v Eurech činí při členění podniků:
  - (a) **u drobných do 2 milionů euro, u malých do 10 milionů euro, u středních do 50 milionů euro**
  - (b) u drobných do 10 milionů euro, u malých do 50 milionů euro, u středních do 250 milionů euro
  - (c) u drobných do 20 milionů euro, u malých do 100 milionů euro, u středních do 500 milionů euro
8. Firmou je u FO:
  - (a) název, pod kterým je zapsána v obchodním rejstříku
  - (b) **její jméno a příjmení**
  - (c) označení, které si sama zvolí za své obchodní jméno

Lekce 4

1. Mezi základní právní předpoklady k zahájení podnikání nepatří:
  - (a) dosažení věku 18 let
  - (b) **čistý trestní rejstřík**
  - (c) Právní způsobilost
2. Právní způsobilosti můžeme být zbaveni:
  - (a) rozhodnutím živnostenského úřadu nebo obchodního rejstříku
  - (b) **rozhodnutím soudu**
  - (c) rozhodnutím finančního úřadu
3. Mezi kvalifikační požadavky živnosti vázané nepatří:
  - (a) vzdělání a praxe v oboru
  - (b) bezúhonnost
  - (c) **podmínky pro provozování živnosti dané živnostenským úřadem**

4. Mezi kapitálové obchodní společnosti obchodní společnosti řadíme:
  - (a) veřejnou obchodní společnost
  - (b) komanditní společnost
  - (c) **společnost s ručením omezeným**
5. Obchodní společnost vzniká dnem:
  - (a) **kdy byla zapsána do obchodního rejstříku**
  - (b) dnem, kdy byl složen základní kapitál
  - (c) dnem, kdy byla podepsána společenská smlouva
6. Zakladatelem obchodní společnosti může být:
  - (a) **fyzická nebo právnická osoba**
  - (b) jen fyzická osoba
  - (c) jen právnické osoba
7. Minimální základní kapitál činí u s.r.o.:
  - (a) 2 miliony Kč
  - (b) 20 milionů Kč
  - (c) **200 tisíc Kč**
8. Mezi minimální požadavky budoucího podnikatele nepatří:
  - (a) živnostenský nebo koncesní list
  - (b) daňová evidence u příslušného Finančního úřadu v místě podnikání
  - (c) **majetkové pojištění**
9. Zákonná záruční lhůta u spotřebního zboží činí:
  - (a) 12 měsíců
  - (b) **24 měsíců**
  - (c) 36 měsíců
10. Zákonná záruční lhůta u potravinářského zboží činí:
  - (a) **8 dní**
  - (b) 7 dní
  - (c) 6 dní

Lekce 5

1. U znaků živnostenského podnikání neplatí, že:
  - (a) musí se jednat o činnost soustavnou
  - (b) tato činnost musí být provozována samostatně
  - (c) **tato činnost nemusí být vykonávána podnikatelem pod vlastním jménem**
2. Mezi překážky znemožňující živnostenské podnikání nepatří:
  - (a) na majetek fyzické či právnické osoby byl soudem prohlášen konkurs
  - (b) **majetek dlužníka je postačující pro uspokojení věřitelů**
  - (c) fyzické nebo právnické osobě byl uložen trest nebo sankce zákazu činnosti týkající se provozování živnosti v daném oboru

3. Podnikatel – živnostník:
  - (a) musí svou živnost provozovat sám osobně
  - (b) **může mít v některých případech svého odpovědného zástupce**
  - (c) musí mít vždy svého odpovědného zástupce
4. Živnosti ohlašovací:
  - (a) **mohou být provozovány na základě pouhého ohlášení živnostenskému úřadu**
  - (b) ohlášení živnosti podléhá žádnému schvalovacímu řízení ze strany úřadu
  - (c) mohou být provozovány, až živnostenský úřad provede zápis do živnostenského rejstříku, tj. do 5 dnů ode dne doručení ohlášení
5. Masérské služby označíte jako živnost:
  - (a) volnou
  - (b) řemeslnou
  - (c) **vázanou**
6. Živnostenské oprávnění zanikne:
  - (a) **jestliže nastane některá ze skutečností, které jsou taxativně uvedeny v zákoně**
  - (b) na základě rozhodnutí ze strany živnostenského úřadu o pozastavení živnostenského oprávnění
  - (c) podnikatel neprovozuje živnost po dobu delší než 2 roky a tuto skutečnost neoznámil živnostenskému úřadu

Lekce 6

1. Společníci v. o. s. ručí za závazky společnosti:
  - (a) do výše upsaných vkladů
  - (b) **celým svým majetkem a to společně a nerozdílně**
  - (c) do výše nesplacených vkladů
2. Statutárním orgánem veřejné obchodní společnosti může být:
  - (a) jeden společník
  - (b) několik společníků
  - (c) **jeden společník, několik společníků nebo všichni společníci**
3. U komanditní společnosti existují dva typy společníků, u nichž se odlišují jejich práva a povinnosti. Komanditisté mají za úkol společnosti splatit svůj vklad. Ten činí minimálně:
  - (a) **5.000 Kč**
  - (b) 20.000 Kč
  - (c) 200.000 Kč
4. Komplementáři komanditní společnosti ručí:
  - (a) do výše svého nesplaceného vkladu
  - (b) do výše upsaného vkladu
  - (c) **celým svým majetkem**

5. Společnost s ručením omezeným může založit:
- (a) **jedinec**
  - (b) minimálně 2 osoby
  - (c) minimálně 3 osoby
6. Maximální počet společníků s.r.o. může být:
- (a) 10
  - (b) 20
  - (c) **50**
7. Za ztráty akciové společnosti ručí akcionář:
- (a) **pouze svým podílem**
  - (b) neručí vůbec
  - (c) dle rozhodnutí valné hromady
8. Nejmenší nominální hodnota akcie činí:
- (a) 100 Kč
  - (b) 500 Kč
  - (c) **1.000 Kč**
9. Základní kapitál u akciové společnosti s veřejnou nabídkou akcií musí činit minimálně:
- (a) 200.000 Kč
  - (b) 2.000.000 Kč
  - (c) **20.000.000 Kč**
10. Členové družstva ručí za závazky družstva:
- (a) celým svým majetkem
  - (b) jen do výše svého vkladu
  - (c) **neručí vůbec**

Lekce 7

1. Po získání povolení (oprávnění) k provozování podnikatelské činnosti či samotným výkonem jiné samostatně výdělečné činnosti jako poplatník máte povinnost podat přihlášku k registraci místně příslušného správce daně, a to:
- (a) **do 30 dnů**
  - (b) do 8 dnů
  - (c) do 15 dnů
2. Okresní správě sociálního zabezpečení máte povinnost registrace po zahájení samostatné výdělečné činnosti či započetí pouze spolupráce:
- (a) do 30 dnů
  - (b) **do 8 dnů**
  - (c) do 15 dnů

3. Vůči zdravotní pojišťovně má OSVČ oznamovací povinnost po zahájení podnikání v termínu do:
  - (a) do 30 dnů
  - (b) **do 8 dnů**
  - (c) do 15 dnů
4. Pokud podnikatel zaměstnává vlastní zaměstnance, je povinen po vytvoření, uvolnění nebo obsazení pracovního místa tuto skutečnost oznámit příslušnému úřadu práce do:
  - (a) 8 dnů
  - (b) **10 dnů**
  - (c) 15 dnů
5. Pokud byla distanční smlouva uzavřena za použití prostředků komunikace na dálku, může zákazník odstoupit od dne převzetí plnění bez udání důvodu a bez sankcí, a to do:
  - (a) 8 dnů
  - (b) **14 dnů**
  - (c) 30 dnů
6. Setrvačný prodej znamená:
  - (a) stále se opakující automatické dodávky až do odvolání
  - (b) **zaslání nevyžádaného zboží**
  - (c) zaslání věci po obdržení objednávky
7. V případě tzv. setrvačného prodeje je zákazník:
  - (a) povinen věc vrátit
  - (b) je povinen věc uhradit do 14 dnů
  - (c) **může si věc ponechat bez úhrady**

Lekce 8

1. U malé firmy převládá spíše:
  - (a) strategické řízení
  - (b) taktické řízení
  - (c) **operativní**
2. Řešení konfliktů je záležitostí spíše:
  - (a) strategického řízení (Top-managementu)
  - (b) taktického managementu (středního managementu)
  - (c) **operativního managementu (managementu první linie)**
3. Základem finanční stability podniku je:
  - (a) **hotovost a zisk**
  - (b) přístup k úvěrům
  - (c) pouze vlastní zdroje

4. Hospodářský výsledek je zisk, jestliže:
- (a) **výnosy jsou větší než náklady**
  - (b) příjmy jsou větší než výdaje
  - (c) příjmy jsou větší než náklady
5. Účetní rozvaha:
- (a) **zobrazuje aktiva a pasiva**
  - (b) výnosy a náklady
  - (c) příjmy a výdaje
6. Likvidita je:
- (a) schopnost dosahovat zisk
  - (b) **schopnost platit**
  - (c) schopnost zlikvidovat podnik

Seznam symbolů

Příklad
autora:

Průvodce
studiem:

Úkoly
k textu:

Shrnutí:

Kontrolní
otázky:

Korespon-
denční úkoly:

Vlastní příklad
studujícího:

Část pro zájem-
ce:

Cvičení:

Pojmy k zapa-
matování:

Řešení a odpově-
di:

Použitá a do-
poručená litera-
tura:

